روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

Haji Ajab Khan فیسبوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشيخ الشيوخ ، قدوة الموحّدين،
شمس العارفين ، امام أولياء الكاملين ، زبدة السالكين،
دليل المحقّقين ، عمدة الرّاسخين ، قائد الواصلين ، شمس
طريقت ، امام الشريعت ، غوّاصِ بحرالعرفانی ، اشهب زمانی
عارف یزدانی ، فقیراصفهانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثقلین ، غوث الاعظم ،
غوث الاقلیم الورٰی ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفٰی سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السّادات سیّدنا
حضرة

الشیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی

رضی الله عنه

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

فتوح الغیب

شروع دکتاب

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ الَّذِىۡ خَلَقَ وَهَدٰى وَاخۡتَارَ مِنۡ عِبَادِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى رَسُوۡلِهِ الۡمُجۡتَبٰى وَنَبِيِّهِ الۡمُصۡطَفٰى وَعَلٰى اٰلِهٖ وَاَصۡحَابِهِ الَّذِيۡنَ لَهُمۡ خَيۡرُ الۡعُقۡبٰى وَعَرَجُوۡا عَلٰى مَعَارِجِ الدِّيۡنِ الۡعُلۡيَا وَرَقُوۡا عَلٰى مَرَاقِى الۡمِلَّةِ الۡقُصۡوٰى وَفَازُوۡا فَوۡزَةً عُظۡمٰى.

اَمّا بعد: حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، مُحيُ الدّین ابو محمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پرورد ګار دجهانونو دے. هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. ټول مخلوقات عرش، هره جوړه او یو وزرے، هروچ او لوند څیز او هغه ټول اشیاء چه څمونږ پرورد ګار پیدا کړی دی. او وجود کښے ئے راوستے دی. او خواره کړے ئے دی. دا ټول د الله پاك ثناخوان دی.

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئے پیدا کهٔ. بیائے درست کهٔ او په اندازه ئے کهٔ. بیائے ورته هدایت اوکه.

او ویٔ وژړهٔ. او ژوندے ئے کهٔ. وے خندَوُو. او وئےژړؤ په بعضو ئے زیات رحم اوکهٔ او بعضے ئے رسوا کهٔ چه هم خوړوُونکے دے، هم څښوونکے دے. څوك ئے نیک بخت کهٔ او څوك ئے بد بخت. دبعضو نه ئے بخشش لرے کهٔ او بعضے ئے پرے بناد کړل. هغه الله چه د هغهٔ په حکم غرونه لکه میخونه کلك دی. او زمکے پرے قرار بیا موندے دے. او غوړ یدلے فرش دے.

هیڅوك د الله د رحمت نه نا امیده نهٔ دے. او هیڅوك د هغهٔ د سختیٔ فعل او امرنه بے ویرے نهٔ دے. هیڅاله د هغه د بندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك د هغهٔ د رحمت د دائرے نه بهرنهٔ دے. هغه په هغے ټولو څیزونو موصوف دے چه د هغے ئے په مخلوقاتو مهربانیٔ کړے دی. او هغهٔ له شکر دے چه د هر آفت لرے کوُنکے دے.

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم د رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښ بر ګزیده او موجوداتو کښ چیده دے. دا هغه نبی دے چه چاځے پیروی اوکړه نو هدایت ئے بیا موند او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو. دا هغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو. او دنیا کښ زاهد، او رفیق اعلیٰ ته راغب وو. دا هغه رسول چه د هغهٔ په تشریف اوړلو حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه. ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیابیا په نبی علیه السلام، د هغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے.

مونږ الله پاك ته په عاجزیٔ سره رجوع کوو، چه څمونږ رب، خالق، رازق، نافع، ساتندوکے، ژوندے کونکے او مړ کونکے او څمونږ نه د تکلیف لرے کونکے دے. دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانیٔ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی. چه قول، فعل، په پټه، څرګنده، سختیٔ او نرمیٔ کښ همیشه څمونږ حفاظت کوی.

الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيۡدُ (چه څهٔ غواړی هغه کونکے) دے. په هرڅهٔ علیم دے. څهٔ چه د خلقو نه پټ دی، هغه ته څرګند دی. د لغزشونو او عباداتو په احوالو خبردار دے. د حاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے.

د حمد و صلوٰة نه پس د خدائ تعالیٰ نعمتونه په بندیانو فراوانه دی. الله پاك فرمائی «کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمیرل او غواړیٔ نو شمار به ئے نهٔ کړے شی» او الله پاك فرمائی :« څهٔ چه تاسو سره د نعمتونو نه دی، هغه د الله پاك د کرم دی؛ نو نه زهٔ، نه څما ژبه، او څما ژبه دا توان لری چه د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کړے شی. او نه پرے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی. او نه ئے ژبه

د بیان طاقت لرے شی.

منجمله د هغے څیزونو نه، چه د هغے د اظهار د پاره الله پاك څما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغے د لیك د پاره ګوتو له، او د ګوتو نه قلم له او د قلم نه کاغذ له، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه څما په زړهٔ کښ راغلے، چه زهٔ ئے د الله پاك په فضل و کرم د حق د طلبګارو د رهبریٔ د پاره د زړهٔ د قالب نه بهرته را اوکاږم.

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښ دا درے څیزونه لازمی دی. یو دا چه دا امرِ الٰهی[1] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[2] نه بچ اوسی. او دریم دا چه په قضا و قدر راضی وی. نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دا ده چه په هیڅ حالت کښ هغه د دے څیزونو نه خالی نهٔ وی نو پکار دی چه سرے زړهٔ کښ د دے خبرو کلکه اراده لری. او نفس ته همیشه د دے تعلیم ورکوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ د دے څیزونو سره مشغول ساتی.

مقاله (۲) اتباع سنت او رَدِ بدعت

د سنت پیروی کوئ. او د بدعت لار مهٔ اختیاروئ. د

---

[1] د خدائ تعالیٰ د احکامو تعمیل.
[2] حرام کارونه چه د هغے نه شریعت منع راوړے ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او دهغهٔ د رسول ؐحکم منئ - اود هغوئ نافرماني مهٔ کوئ - الله پاك یوګڼئ او هیڅوك هغهٔ سره شریك مهٔ جوړوئ او د هرعیب نه ئے پاك ګڼئ - اسلام د نبیّینو مذهب دے - هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ - الله پاك چه څهٔ غواړی پهٔ خپل مشیت او اراده ئے کوی - په هغهٔ اعتماد اوساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ - د صبر نه کار اخلئ - د حق په اطاعت جمع کیږئ - او د دله بازی مهٔ کوئ -

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ - او د تکبر کیږئ مه - د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ - نا اُمیده کیږئ مه - یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوك کوئ - خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ - د ګناهونو نه ځان پاك ساتئ - د دے کښ بے پروائی مهٔ کوئ - ګنی په دے به ککړ شئ - د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان ښائسته کړئ - بے اتفاق مهٔ کوئ - د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ اوسئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ - په توبه وُېستلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ - ځکه چه د هغهٔ د مغفرت دروازه هر وخت پرانستے ده -

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی - او نیک بخت شئ - د دوزخ د عذاب نه بچ شئ - د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی - او د جنت په ټولو نعمتونو ښاد شئ - او په دغے نازو نعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شی - هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وی - او حورے به وی - او قِسم قِسم خوشبوئی، او خوش آوازه حن متکارے به وی - او د ټولو نه زیاته د خوښئ خبره داده چه پیغمبرانو - صدیقانو - شهداؤ او صالحانو سره به علّیین کښ عزت او بزګی بیاموئ -

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی - خوکهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی - نو بیا د غیر الله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبانو نه - خو کهٔ د غه ذریعے هم بیکاره شی - نو بیا دُعا، زارئ او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی - خو ترکومه چه د ے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی - بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت روائ څهٔ درك موی او خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی - خوکله چه د ے د هر طرف نه نا اُمید شی نو بیا بے اختیاره خدائ تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی - نو د ے د ټولو ظاهری او مادی اسبابونه نا اُمیده شی -

د ے حالت کښ بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه د ے د دنیاوی ملاقراو اسبابو نه لاس په سر شی او د فنا فی التوحید د درجے نه پس محض دیو روح په شان باقی پاتے شی - د ے وخت کښ د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی - او صاحب یقین موحد شی - د یقین په د ے درجه د دهٔ ایمان د ے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوك فاعل حقیقی نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو دا سے هستی ئے په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزّت او ذلّت، مالداری او محتاجی، د صحت او بیمارئ مجاز او مختار وی -

د اسے حالت کښ بنده د قضاو قدر مخکښ داسے وی لکه یوځ رو د و نکے بچے چه د دائی په غیږ کښ - یا مړے د غاسل په لاس کښ - یا غونډ وسکے د چوګان سوار په مخکښ وی - اوس د د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاك ګڼړی - د ے د یو حال نه بل ته، د یوے وضعے نه بلے ته اود یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی - خو د ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری - اوس د د خپل پروردګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب د ے - کهٔ لیده کوی - کهٔ اوریده، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائی په اراده کوی -

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه د ے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه - د ے د خدائے د نعمتانه نعمتیافته - د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه ارا سته د ے - د هغهٔ ذکر سره مطمئن د ے - د هغه فکر سره صاحب فهم د ے - او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله -

د تسلیم او رضا مقام کښ د ے صرف الله سره د ے - او د غیر الله نه لاس په سر د ے - د ے د خدائے د قرب او وصل ارښ ومند د ے - د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئے د خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده - په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے د ے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی - اوس کهٔ د ے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په د ے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموی - او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی - او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری - هغه په سینه کښ محفوظ کوی - بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی - د هغهٔ ثنا صفت کوی - او دُعا ترے غواړی -

مقاله (۴) فنا فی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره ئے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی - او چه خواهشاتو نه کناره کش ئے - نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی - او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سرشی ـ او رضا بقضا شی ـ نو ستا د تقدیر اېک کښې به د خدائے تعالیٰ نه د خیر او برکت سوال کولے شی ـ دغه وخت به الله پاك تا په حقیقی معنوکښې ژوندےکړی او دا ځے ژوندون به بیاموے ـ چه د هغې نه پس مرګ نشته ـ او دا ځے غنی به شے چه د هغې نه پس محتاجی نشته او په دا ځے نعمتونو به ښاد شے چه د هغې نه پس تنګ ستی نشته ـ او په دا ځے راحت به محفوظ شے چه د هغې نه پس پریشانی نشته او په دا ځے خوشحالئ به خوشحاله شے چه د هغې نه پس غم نشته او په دا ځے علم به موصوف شے چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا ځے امن کښې به شے چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا ځے عزت به عزتمند شے ـ چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاهِ الٰهی کښې به دا ځے قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے) نشته او دا ځے ترقی به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته او دا ځے به درونه شے چه د هغې نه پس سپکاوے نشته ـ او دا ځے به پاك شے چه بیا به ګناهونو کښې ککړ نشے ـ

چه دا مرتبه بیاموے، نو دغه وخت به د الله تعالیٰ محبوب اوګرځے او چه خلق د ثنا صفت کوی ـ نو ته به په رښتیا د هغې جوګه ئے ـ ته به د روحانی امراضو د پاره خپله یو د لسے لوئے اکسیر شے ـ چه خلق به ستا د باطنی صفاتو او اوچتے مرتبے پیژندلو نه عاجز وی ـ او دا ځے یو به مثله

بزرګ به شے چه څوك به د دے سیال نهٔ وی ـ د دے حالت کښې به ته د هر رسول، نبی او صدیق وارث شے ـ په تا به د ولایت انتها وی او د فیض حاصلولو د پاره به تاله ابدال راځی ـ په تا به د خدائے د مخلوق مشکلات حل کیږی ـ ستا په دُعا به د رحمت باران کیږی ـ ستا په برکت به پټی شنهٔ کیږی ـ او بوټی به زرغونیږی او ستا په دُعا به خاص وعام، بادشاه او رعیّت، حاکم او محکوم، اِمامان او اُمتیان د ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږی ـ او ستا د احکامو او ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وی ـ

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تاله راځی او د خالق کائنات په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفے تحائف، نقدی او غله راوړی ـ هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو اخلاقو چرچے وی او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږی ستا د لوئی او شان متعلق به په دوو ایماندارو کښې هم اختلاف نهٔ وی ـ اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په بارګاهِ خداوندی کښې مقبوله! او اے د نوعِ انسانی سرتاجه د ښارونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے ـ

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی

هرکله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکر و فریب، هلاکوکی لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او ویے نو دا ځے ئے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او دس ماتے ته بربنډ ناست وی ـ چه ټول ښکاری او بد بوئی ئے خوره شوے وی ـ نو ته د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګے پټے کړے ـ او د بد بوئی نه ئے پوزه بنده کړے ـ دغه رنګ ته د دنیادارو خلقو، د هغوئی د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئی د خواهشاتو د بد بوئی نه ځان محفوظ کړه ـ د پاره د دے چه ستا د روح فطری پاکیزګی ضائع نشی او ته د دنیاوی آفاتو نه خلاصے بیاموے ـ

د نیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وی ـ هغه به ضرور تا ته دررسی ـ او ته به ضرور د هغې نه فائده موے ـ په دے وجه ستا د دنیاوی ضروریاتو تشویش بالکل فضول دے ـ الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته فرمائی :ـ "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ زَهۡرَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا لِنَفۡتِنَهُمۡ فِيهِۚ وَرِزۡقُ رَبِّكَ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰ" (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونږ کفارو ته ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه د دے څیزونو نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دی ـ او ستا د پاره د پروردګار ورکړے رزق بهتر او پائنداره دے ـ) ـ

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل خواهشات او لذات فنا که ځکه چه د دے عمل سره ستا

په زړهٔ کښې د عالمِ الٰهی صلاحیت پیدا شی ـ د تعلق بالله د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر ضروری دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا دے ـ چه د نفع نقصان، شر او ضرر، دنیاوی اسبابو او د جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے دا ټول امور کلی طور سره الله تعالیٰ ته سپرد کړے شی او قاضی الحاجات اوګڼلے شی ـ خدائے تعالیٰ مختارِ کُل نه ګڼړل او په نفس اعتماد کول شرك دے ـ صرف خدائے تعالیٰ په ماضی حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے د هغهٔ د نګرانی او ذمه داری هغه وخت هم وه چه ته د مور په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پئے رودل ـ

د خدائے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے ـ چه ته د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے ځکه چه خدائی اراده کښې سراسر خیر او بهتری ده او په دے کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه ـ د نفسانی خواهشاتو د نفی نه به د الله تعالیٰ فعل په تا جاری شی او د افعال الٰهی نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیرمتحرك شی ـ زړهٔ به دے مطمئن شی ـ سینه به دے فراخه او کشاده شی ـ مخ به دے روښانه او پرنور شی ـ او چه د تعلق بالله روحانی توانائی بیاموے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شے ۔ ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وی او د قدرت په ژبه به هدایت بیاموے ۔ تجلّیات الٰهی به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائی ۔ او الله به د رته د نور خلعت اغوند وی ۔ پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائی ۔ او د دے علم او عرفان په برکت به د دسلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوی۔

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے ۔ تا کښ به ذاتی خواهش او اراده پاتے نشی ۔ د بشریت د رذائلو نه به پاك شے ۔ ستا زړهٔ به توحید کښ داسے فنا شی ، چه د خدائے د ارادے نه سوا به هر ګز څهٔ څیز نه قبلوے ۔ چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شی ۔ په ظاهره به دا کرامات ستا نه ښکاری ، خو حقیقت کښ به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وی ۔ بیا به ته د هغه شکسته زړو اولیاؤ په ډله کښ شامل شے ۔ چه د هغوئ نفسانی خواهشات او بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او په زړونو کښ د ربّانی ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وی ۔ لکه چه الله پاك فرمائیلی دی : ځما مخلص بندیان هیڅ نه غواړی مګر هغه چه الله اوغواړی " او فرمائیلی دی الله پاك ۔ زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه ځما په وجه شکسته دی : نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغه حاصل نهٔ کړے ترڅو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشی۔

کله چه ته خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښ فنا کړے او د ذاتِ باری نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نورے سره ډرغون کړی او ته به د نورے باطنی صفاتو حامِل شے ۔ ستا په نفس کښ به د شرك محرکات محو شی او توحید به دے قلب او دماغ کښ راسخ شی ۔ بیا به تا ته دیدار الٰهی حاصل وی ۔ د " اَنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ " (زهٔ شکسته زړو ته ډیر قریب یم) هم دغه معنیٰ دی ۔ حدیث قدسی کښ راځی ۔ ځما مومن بنده دَ ذِکر او عبادت په کثرت ځما قرب غواړی ، حتّیٰ چه هغه

له د دے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښ د تقرب الٰهی دا سے درجه حاصله کړی ، چه خلقو او ما سوا علائقو نه منقطع شی ، او همه تن خدائے ته داسے متوجه شی چه ټول حرکاتو سکناتو ، حواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نهٔ اخلی ۔ د هغه لیدل او ، بدل ، پوهیدل ، تلل صرف د خدائے د پاره وی ، او هر ګز دا مطلب نه دے چه معاذالله حاشا لله خدا ئی او ولی ئیں اتحاد او حلول اوشی ۔ داسے عقیده سریحًا کفر دے ۔ او د کتاب وسنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے ۔ پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلی دی چه دا حالت په حالت فنا کښ وی نو د دے نه مطلب د خدائے په لار کښ فنا کیدل دی ۔ دا چه ما سوا الله علائقو ختم شی ۔ نه دا چه خدا ئی او ولی سره یو شی ۔ حضرت پیرانو پیر صاحب ډیر لوئے فاضل عالم ربانی وو ۔ د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره اوچته ده چه دا سے خبره هغوئ ته منسوب کړے شی نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښ دا شان مضامین دی ، د هغے نه مطلب دغه دے ، کوم چه موښ بیان کړو۔

ما ته ډیر محبوب شی ۔ او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغه غوږ و شم ، چه په هغے هغه اوری ۔ زهٔ د هغے سترګے شم ، چه په هغے لیدهٔ کوی ۔ زهٔ د هغهٔ ژبه شم چه په هغے خبرے کوی ۔ زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغے هغه ټول کوی ۔ زهٔ د هغے پښے شم چه په هغے هغه ګرځی ۔ نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه ته د خپل ځان او مخلوق نه فانی شے ۔

خلق یا نیك وی یا بد ، د غه شان ته به هم یا نیك ئے یا بد هر کله چه ته خپل فطری او ازلی صفات قابو کړے ، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے ۔ او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ ترے ۔ او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوے ۔ بیا به ستا په نفس کښ یوازے الله تعالیٰ باقی پاتے شی ، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښ وو ۔ چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښ دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شی نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړی ۔ او خیر او برکاتو کښ به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شی ۔ بیا به ته د هر خیر محل ، د هر نعمت مرجع ، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم دغه فنا ده او هم دغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا مومی ۔ خپله اراده د الله په اراده کښ فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وُو ۔ د دغ

تر آخری ساه خپله اراده د خدائی په ارادے بدله کړے ده ۔ د دے وجے نه د دوئ نوم ابدال شو ۔ د دوئ په نزد د حق په اراده کښ خپله اراده شریکول ګناه ده ۔ هان که په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښ ترے څهٔ بے اعتدالی اوشی ، یا ذکیدو احتمال وی نو الله تعالیٰ پرے دوئ خبردار کړی او دوئ ترے منع شی او په توبه او استغفار شی ۔ د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے ۔

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دی ۔ لیکن د باقی مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالی نه دی ۔ په نوعِ انسانی کښ د خدائے برګزیده بندیان ، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقینا محفوظ دی ۔ لیکن کله شی چه هغوئ څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شی ۔ خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښ هغوئ د دغه لغزش نه اګاه کړی او هغوئ ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافی اوکړی ۔

مقاله (۷) توبه او استغفار

د نفس د یا بدو نه آزاد شه ۔ او د دے په متابعت کښ د خلے هسئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ ۔ خپله هره معامله ځی طور سره مپال پروردګار ته او سپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه. چه شیطانی وسوسے پکښې داخلې نشي. دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذره کښې د رتبه د اچولو حکم کوی، هغه پکښې اچوه. او د څهٔ نه چه منع راوری، هغې له څائے مهٔ ورکوه. دحق دارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه. اودحق اراده د شریعتِ اسلامی مکمله اتباع ده. د خواهشاتو کثرت د بنده د پاره د پریشانئ او بربادئ یو مهلک څلکل دے او دد ے خلاصے ذاتِ حق کښې د جذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده. همیشه د احکام الٰهی اتباع کوه. او د هغه د منهیاتو نه پرهیز کوه. د خدائے مقدّرات د هغهٔ اختیار او رضاته پریږده. او مخلوقاتو کښې هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه. ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دی. کهٔ ته خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے. نو په دے حالت کښې ته مشرك ئے.

قرآن وائی څوك چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع دی هغه له پکار دی چه نیک کار ونه کوی. او مخلوقاتو کښې هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړی. یوازے بُت پرستی شرك نهٔ دے. بلکه د خواهشاتو په پتو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښې یو هستیٔ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق د رجے پورے تړل صریحاً شرك دے. الله پاك ف - ئ «اے نبی ﷺ! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه ممه حس

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی؟ نو د الله تعالیٰ نه سِوا نور هرڅهٔ چه دی، هغه غیرالله دی. او هرکله چه ته غیر الله کښې مشغول شوے. نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرك شوے. نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه. په ارام مه کښینه. د خدائے نه ویره اوکړه. بے خوفه کیږه مه. او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه. غافله کیږه مه.

سلوك کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شی. هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه. بلکه هغه عطائے ایزدی اوګڼره. بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته. او نا اهلو سره د هغې ذکر مهٔ کوه. په دے طریقه به تاته نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او د کلام الله موافق «هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے» نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده. کهٔ ستا احوال برقرار وی، نو د الله پاك بخشش اوګڼره. او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه. کهٔ ستا حال د غسے باقی پاتے شی. نو په دے کښې ستا د پاره د علم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده. الله پاك فرمائی: «چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیروو، نو بیا د هغې نه بهتر یا د هغې په مثل بل آیت راوړو. او الله پاك په هر څیز قادر دے» نو الله پاك په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګڼره. د هغهٔ په وعدو کښې هیڅ شک مهٔ کوه. او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه. د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ. او یوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی. او د هغې په ځائے نور آیاتونه راغلی دی. او حضور صلی الله علیه وسلم د هغې نوو آیاتونو تعمیل کړے دے. د اخو د ظاهر شریعت حال شو.

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسول ﷺ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لری. د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: «ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغې د لرے کولو د پاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو» او څینې روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے). نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو. او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیاموندلو. نورانی خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو. او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو. په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو، لکه چه احادیثو کښې راځی. نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار و ئیلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده. او د هر مؤمن د پاره اکسیر دے.

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمی صفات دی. او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانوته یو مقدس میراث پاتے شوے دے. د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزئ د تاریکی پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروئ کښې راګیر شو. او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو. نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرك مبنی وه، ما تړکړے شوه. روحانی باطنی حالت ئے زائل شو. او انوار پرے تاریك شول.

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو. او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیاموند. نو بابا آدم علیه السلام په ویره زارئ په بارګاهِ الٰهی کښې التجا اوکړه. «رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ» (اے ربه څمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ. کهٔ ته مو او نهٔ بخښے او رحم را باندے او نهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو). نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالیٰ د هغې اسرارو او علوموکشف او د دا سے تجلیاتو پیرزوینه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ځکښې هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو- د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه- او د هغوئ هر دوئم حالت د رومبی حالت نه بهتر او ارفع وُو- حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبرٰی، قبولیتِ حق او دنیا او عقبیٰ کښې سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاد د زمکے په مخ بنسهٔ او ځانګیړے یده - او په هغوئ کښې لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برګزیده اولیاء الله پیدا شول- بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ ځائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارګاه شو-

نو تاله هم توبه او استغفار باید- او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی- او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی-

مقاله (۸) د قــربِ الٰهی منزلونه

د خدائے د طرفه چه تهٔ کوم روحانی او باطنی حالت کښې ئے - د هغے نه بیوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه - هر کله چه ته د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښې د داخلیدو خپله خواهش مهٔ کوه - ترڅو چه شاهی حکم (امر ربی) سره ته په زور کښې داخل نهٔ کړے شے - د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او بار بار وی - محض د نفس په ترغیب په داخله مهٔ کوه - کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی - خو تر هغے وخته د صبر او تحمل نه کار اخله - چه تهٔ په داخله مجبور کړے شی - او ستا داخله سراسر د شاهی إذن ماتحت وی -

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قرب خداوندی) کښې داخل کړے شے - نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی. ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی - نو چه تهٔ جبرًا شاهی محل کښې داخل کړے شے - نو د اخپله خوش نصیبی او سعادت اوګڼړه او د هغه په دربار کښې خاموشه، سر ټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه - او په کوم خدمت چه تهٔ ماموره کړے شے، په سر سترګو د هغے پیروی کوه - او خپله محبت ته هرګز هغے کښې دخل مه ورکوه -

الله تعالیٰ خپل نبی آکرم صلے الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی: د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ور کړے دی - تهٔ په هغے نظر مهٔ کوه - ځکه چه د دے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښې اچول دی - او ستا د پروردګار د ورکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائنداره دے نو د الله تعالیٰ په دے قول کښې " وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى " (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے) - حضور صلے

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر و شکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے - یعنی مونږ چه په تا کومے لوئے پیرزوینے کړے دی، لکه نبوت، علم راسخ، حکمت و فهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیا د نورو مال و جائداد او د عیش و عشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی - نو د الله تعالیٰ په عطا شوؤ نعمتونو شکر او رضا مندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے -

ټول د نیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی - کوم څیز چه ستا په قسمت کښې وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښې محفوظ وی - نو کهٔ هغه مشیتِ ایزدی کښې ستا په حصه کښې وی. کهٔ تهٔ ئے غواړے، او کهٔ نه، هغه به ضرور تا ته رسی - د هغے په طلب کښې ستا د طرف نه د ګستاخئ یا د بے ادبئ اظهار مناسب نهٔ دے - او کهٔ هغه څیز د بل چا قسمت کښې وی - نو تهٔ هغه نشے حاصلولے - او کهٔ هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښې نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی - نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښې کښیباسی - مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے -

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیّین) ته او خیژ ولے شے - نو ځنګه چه مونږ ذکر اوکهٔ - تهٔ بالکل خاموش، سر کښته او مؤدب اوسه - بلکه د دے امورو کښې د رومبی نه زیات تابعدار اوسه - ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے - نو خطرو ته هم قریب ئے - چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال میا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی - او ناشکری یو ناشکر ګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی -

ځنګه چه مخکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عمل صالح په جد و جهد کښې مشغول اوسه - چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی - او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی - چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی - د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مهٔ کوه - د دے حفاظت کوه - او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه - نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره -

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احوالواو تسلیم او رضا کښی دے ۔

شاهی محل دداخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوج روحانی) او د هغې ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیین) ته او خیژ وے شے ۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکۀ ۔ تهٔ بالکل خاموش ، سرکښته او مؤدب اوسه ۔ بلکه د ے امورو کښی د رومبی نه زیات تابعدار اوسه ۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے ۔ نو خطرو ته هم قریب ئے ۔ چه دلته دا اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی ۔ او ناشکری یو ناشکر گزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښی ذلیل کوی ۔

ځکه چه مخکښی ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عمل صالح په جد وجهد کښی مشغول اوسه ۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی ۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی ۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی ۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مهٔ کوه ۔ د دے حفاظت کوه ۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه ۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره ۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښی د هغهٔ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے ۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښی د دے صفاتو ظهور فرمائی ۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښی د الله تعالیٰ دا صفات دا سے عجائب راڅرگند کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی ، رسومات او عادات فنا کړی ۔ او انسانی حواسو کښی د دهشت او شعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی ۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دی ۔ یو جلالی او بل جمالی ۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے ، چه په خوف او هیبت غلبه راشی ۔ او د جسم په اعضاؤ د ویرے آثار راڅرگند شی ۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښی روایت دے چه د دوئی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښی د دیگ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "وَاعْبُدْ رَبَّكَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت دا سے کوه ، لکه چه تهٔ ئے وینې) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله ۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو ۔ د غه رنگ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښی ئے د خپل ورور هارون علیه السلام پږیرے لاس وروا چولو ۔ او دا د هغوئی معمول او مزاج وو ۔ چه قرآن پرے شاهد دے ۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے ۔ چه د خپل ذات د پاره نهٔ وُو بلکه د حق او توحید د پاره ۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښی د خدائے د رحمت ، رحم ، کرم ، بخشش ، لطف ، محبت ، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے ۔ چه د قرب خداوندی په وجه په بنده تجلی غورځوی ۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده ۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښهٔ کړے دی ۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے ۔ هر بدگو سره ئے د محبت سلوک کړے دے ۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بدترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه ۔ "لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (نن د رځ په تاسو هیڅ گرفت نشته ۔ یعنی ما بخښلی یئ) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښی هم باحسن الوجوه موجود دے ۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت د اُمت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او یو ل عمر ئے هغوئی په دے نعمت ښاد کړے دی ۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستیٔ کښی د دوئی روحانی قوتی سست او کمزوری نشی ۔ او د هجر او فراق په خفگان کښی د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے راننشی ۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے ۔ رحیم او کریم دے ۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے ۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل ۔ اے بلاله رض ! اذان اوکه ۔ چه ذکر او مانځه کښی راحت بیا مومو ۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وُو ۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښی د جمالِ الٰهی مشاهده حاصلیده ۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترگو او زړهٔ آرام په مانځه کښی دے ۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښی شک نشته ، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خو دا د دنیا خواهشاتو ، لذاتو ، اسبابو ، غرور او تکبر د سرے لارے نه بد راهه کړے دے ۔ ځکه چه دا څیزونه د انسان مزاج سره اخښلے شوے دی ۔ نو کهٔ تهٔ د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی ۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام ته اورسی او په تابه د پاک ، صاف ، او خوشگوارو نعمتونو پیرزوینے اوشی ۔ د کائناتو ټول اشیابه ستا تابع شی او ستا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت او تعظیم ته په غاړه بسته وی، او دا یو مثلی شوے اصول دے۔ چه کوم سړے د خدائے تعالیٰ فرمانبردار وی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی۔ الله پاک فرمائی۔" کائناتو کښی هیڅ څیز داسے نشته چه د خدائے ثنا صفت نهٔ کوی۔ خو تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئی نه؟ او الله پاک فرمائی: "ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو څما فرمانبرداری قبوله کړئی۔ کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه۔ نو هغوئی اووے چه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سر سترګو قبلوو۔

مکمله بندګی، د نفس د ناکاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی۔ په قرآن کریم کښی ډیر ځایه راغلی دی چه د نفسِ اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه ګمراه کوی، حدیث قدسی دے۔ چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل "چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے۔ ځکه چه زما په زمکه کښی د نفس د پیروئی نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئی الله پاک خوب کښی اولید، نو عرض ئے اوکهٔ چه یا الله! تا ته در رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ما ته راځه" حضرت بایزید فرمائی: ددے پس ما لکه د مار د پوټ خپل

نفس په ځائے پریښود؛

غرض دا چه هر حال کښی د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے۔ نو کهٔ ته متقی او پرهیزګار ئے۔ نو د حرام مال نه او د مخلوقاتو د خوف او خدشے نه ډډه اوکړه۔ او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید و نه خپل خالق سره اوتړه۔ او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه۔ بنهٔ پوه شه چه د رزق او روزئی ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښی راځی۔ او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے۔ خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرګز هیر ول نهٔ دی پکار۔ د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئی ددے خبرے قائل دی، چه فعل کښی د بنده مطلقًا دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا مومے۔ او دا هم مهٔ وایه چه د مخلوق په افعالو کښی د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته او بنده د هر فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے ګنی ددے عقیدے سره به تهٔ کافر شے۔ او قدریه فرقه کښی به راشے۔ بلکه عقیده درسته کړه۔ او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پاره "لَیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے۔ او قرآن او حدیث کښی ددے مثالونه وارد دی۔

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه۔ ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښی) حاوی دی۔ د احکم الحاکمین په موجودګئی کښی په هیڅ یو امر کښی حاکم مهٔ جوړیږه۔ ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے۔ کهٔ ستا زړهٔ کښی څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی۔ یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار اوسنجوه۔ کهٔ قرآن او حدیث کښی د هغے حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د هغے نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه۔ ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښے انسان ته راوړاندے کوی۔

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښی هیڅ شبه نهٔ وی۔ نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښی د ګناه خدشه نشته۔ لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، د ګنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله۔ په داسے اِلهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی۔ او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی۔ د افعالِ

الٰهی او امرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هرکله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی۔ بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښی د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی۔

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دې په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت شروع کړه۔ او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه۔ او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده۔ رومبے قسم دا چه د نفسانی لذاتو د پیروئی نه منع شے۔ فرائض ادا کړه او خپل ظاهر او باطن د ګناهونو نه محفوظ کړه۔ او دویم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی۔ د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړه او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونهٔ کړے د باطنی امر په هغے مباح کارونو کښی هم بیامونده شی چه د هغے متعلق شریعت کښی څهٔ حکم موجود نهٔ وی۔ په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی۔ او نه د وجوب حکم لری۔ او دے کښی بنده ته اختیار ورکړے شوے دے۔ خواه کهٔ دا په تصرف کښی راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی۔

د دے نوم مباح دے. نو یو متقي او خدائي سړي له پکار دي چه هغه د هر داسې څیز متعلق استخاره اوکړي او د حکم ربّي په انتظار کښې شي. او هرکله چه حکم بیا مومي، نو د هغې مطابق دِ تصرف کوي. او په داسې حالت کښې دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وي.

د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود دے هغه دِ د شرع په رو سره، او د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شي. دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شي. او هغه په اولیاؤ کښې شمیرلے شي او کهٔ ته د "حق الحق" په حالت کښې ئې چه په ذات خداوندی کښې د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ خصوصي اوګڼره. ځکه چه دا د هغې ابد الوحالت دے، چه د هغوئي زړونه د عشق و محویت نه مات دي. هغه موحدین دي، عارفان دي، صاحب علم او عقل دي. دوئي د امیرانو آقا د خلقِ خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبانِ الٰهي دي. نو په دے مقام د امر پیروي دا ده چه ته د نفس امّاره مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شي. د هغه وخت ته د مالک الملک بنده ئې. نه چه د مُلک بند. ته به د امرِ حق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور داسے د خدائے په حواله شے لکه د دائي په لاس کښې چه پئے روزونکے ماشوم یا د طبیب په مخکښې بے هوشه بیمار وي نو د الله تعالیٰ د امر او نهي د شناخت او پیروئي نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به ته بے هوشه او بے خبره ئې.

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداري په حالت کښې چه ستا په زړهٔ کښې د نکاح خواهش پیدا شي او ته د دے ذمه داري سر ته نشے رسولے. نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه. او د هغه د رحم امید وار اوسه. دنیا کښې ئې د انسان د پاره نکاح لازمه کړې ده. او د دے خواهش ئې بني آدم له ورکړے دے. نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے. دغه مشکل کشا او قاضي الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړي. چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وي.

اُوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښې بدل شي او الله پاک شکر ګذاره سره په کلام پاک کښې د نعمت د زیاتي وعده کړے ده. فرمائي: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ٥ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به درباندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم. او کهٔ ناشکري کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که دیو وخته

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشي. نو صبر او انتظار کوه. الله پاک فرمائي :- لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ.) خو په دے اثنا کښې د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښې بالکل دخل مهٔ ورکوه. د خواهشات نفساني نه ځان ساته او ذکر الٰهي سره د صبر او تحمل نه کار اخله.

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه. او د امر ربّي اطاعت کوه. او یقین لره چه ستا پروردګار به اخر په تا فضل و کرم اوکړي. رزق به دِ فراخه کړي. او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق در کړي. الله پاک فرمائي: إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے).

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړي. او ته د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګرځانه شے. نو خدائے تعالیٰ به تا هم د دنیا او هم آخرت کښې د خپل نزدیکت نه لرے کړي او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه دغه مال او دولت هم درنه واخلي. او محتاج او پریشان حال دِ کړي.

د منعم (نعمت ورکونکي) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښې محو کیدل شرک دے. او شرک د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافي جرم دے. خو کهٔ ته مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښې مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوګرځوي او دے کښې به ورځ تر ورځه زیاتے راځي.

مال به ستا خادم وي. او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم. بیا به ته دنیا کښې د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے. او عقبیٰ کښې به د خدائے په نزد معزز او محترم شے. او جنت الماوٰی کښې به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے.

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښې نعمت وي. خوا کهٔ ته د هغې خواهشمند ئې یا نهٔ ئې، هغه به ضرور تا ته دررسي. دغه شان کهٔ ستا په قسمت کښې مصیبت وي او ستا د پاره د هغې حکم شوے وي. نو خواه ته هغه ناخوښه وے، او که دُعا په ذریعه ئې دفع کوے. خو هغه به په تا راځي. نو تا له پکار دي چه په هره معامله کښې د الله تعالیٰ مخکښې د فرمانبرداري ګردن کیږدے چه د هغې فاعل حقیقي فعل ستا د پاره جاري شي.

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزونه اوشي. نو شکر اوباسه. او کهٔ مصیبت راشي. نو صبر او تحمل اختیار کړه. ته د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه. چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهی نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به
د نبي وصالحینو، شهداؤ او صدیقینو مقام ته اورسی . اوقرب
خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغې خلقو ملګرے ئے
چه د هغوئ د ذکر او فکر په برکت د کرامت، نعمت، عزت،
مسرت او د نفس د اطمینان خاوندان شوے وی . نو په
آفاتو او مصائبو کښ کښ د صبر او ستقامت نه کار اخله . اود
مؤمن د ټولو نه اهم او مقدم صفت هم دغه دے .

د رحمة للعلمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن
ته وائي اے مؤمنه ! ځما د علاقے نه زر تیریږه ځکه چه ستا
نور ځما اور مړ کوی . داهغه نور دے ، چه محکم یقین او
کامل ایمان سره چه دنیا کښ ورسره وو . او په دے نور په
مؤمن او کافر کښ تمیز کیدلے شی . اودغه نور په دنیا او
عقبیٰ ادوارو کښ د هرے بلا مدافعت کوی . نو پکار دی چه
ستا د صبر او ایمان قوت تا نه هر مصیبت او بلا لرے کړی .
یقین لره ، چه هیڅ بلا ستا د بربادولو د پاره نه ، بلکه ستا
د ازمیښت د پاره ، ستا د ایمانی طاقت قوی کولو د پاره ، ستا
د یقین زیاتولو د پاره ، ستا د فلاح او ترقی د پاره او د رضائے
حق د بشارت درکولو د پاره تاته راځی . الله پاك فرمائی . اے
مسلمانانو ! موږ تاسو ازمایو . چه تاسو کښ د فی سبیل الله
جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی . بیا چه د الله تعالیٰ په
ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے . نو هغه به
په هر مصیبت کښ ستا مشکل کشائی کوی . او د هغهٔ امداد
به ستا شامل حال وی . نو د ځان یا د غیر په حق کښ د ے،
تا نه هیڅ یو قول او فعل داسے ښکاره نشی چه د الله تعالیٰ د
امر و نهی نه بهر وی .

کله چه تا ته یو امرِ خداوندی اوشی . نو د هغې تعمیل په
تادئ کوه . او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه . د تقدیر
او فعلِ الٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه ، بلکه
سعی کوشش ، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم
پکار راوله . چه تا نه امرِ الٰهی عملی طور سره ظاهر شی . او
که د خپلو عزائمو په تعمیل کښ پاتے راغلے ئے ، نو د
خپل پروردګار پناه اولټوسه هغه ته التجا کوه . هغهٔ
ته زاری کوه او امر الٰهی کښ د غفلت کولو اسباب معلوم
کړه . ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور
تکبر ، طاعت او عبادت کښ د سوءِ ادب ، په خپل قوت
او صلاحیت د تکیه په ځهٔ بنهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوق
خالق سره د شریک کولو په وجه وی ، یا ممکنه ده چه الله
تعالیٰ د ځهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے
ئے . او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس
کښ اخته کړے ئے . ته نهٔ پوهیږے چه دنیا کښ د
شرك او غفلت جرائیم ځائے په ځائے خواره شوی دی .

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله
تعالیٰ نه لرے او بے تعلقه کوی . نو د شرك د اسبابو نه
پرهیزګار شه . چه د الله نه غیر الله ته راغب نهٔ شې .

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیر الله حکم لری
نو ته د خپل مولانه سوا غیر ته رجوع مهٔ کوه . او په خپل
نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غیر الله په سبب د الله د اوامرو
نه غافل او بے خبره شے . کنی هغه به دِ په داسے اور کښ
وراولویکی ." چه د هغې خشاك سړی او کانړی دی ، اوچه د
کفارو د پاره تیار شوے دے ". (آیت شریف دے) بیا که ته
څهٔ عذر یا فریاد کوے ، نو ځائے به نهٔ نیسی . او که د الله
رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے . او که د ایمان
او عمل صالح د ضائع کولو په حقله د نیا ته بیا د نیکئ د پاره
راتلل اوغواړے ، نو دوباره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی .
نو پخپل نفس رحم اوکړه . او علم ، عقل ایمان او معرفت
غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی ، هغه د خدائے
په عبادت ، رضا او خوشنودی کښ صرف که . او د دے په
پاکو انوارو د جهل او شرك تاریکئ د خپل قلب او دماغ نه
محو کړه .

— د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه
او خپله هره معامله هغې قاضی الحاجات ته اوسپاره . چه ته
ئے پیدا کړے ئے . او ستا پرورش ئے کړے دے . ته

یو بیکاره نطفه وے . د هغې نه ئے تاته انسانی صورت
درکهٔ . او زمکه کښ ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب
سرفراز کړے . نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع
پکار دے ، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع
پکار ده . هرکله چه ته د احکام الٰهی تابعدار شوے . نو د
کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی . (خدای تعالیٰ
دِ موږ ټول په دے نعمت ښاد کړی . آمین .) .

هرکله چه ته د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار شے ، نو
بیا که دنیا کښ ته هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه
به تا نه په ډډه وی . الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ
فرمائیلی دی :" اے بنی آدمه ! زهٔ الله یم . خالق کائنات
یم . ځما نه سوا بل معبود نشته . زهٔ چه کائناتو کښ کوم
څیز ته حکم ورکړم ، چه شه ، نو هغه فوراً شی . او د عدم
نه عالَم وجود ته راشی . نو ته خالصةً ځما عبادت کوه .
چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم
چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه . نو هغه شی . او وجود
او ظهور کښ راشی ." او دا هم الله پاك فرمائیلی دی : اے
دنیا ! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی . نو ته د هغهٔ
خدمت او اطاعت کوه . او کوم سړے چه محض ستا خدمت
او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښ
ګرفتار کړه ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څیزونه چه هغه ته خدائے تعالیٰ منع راوړے دۀ دهغه نه تۀ پوره پرهیز اوکړه۔ کامله عاجزی اختیار کړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه۔ ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضاء هروخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکار دی او د هغې په تعمیل کښ هیڅ کله د تاخیر نه کار مۀ اخله۔ قضا وقدر کښ خفګان، تادی، شکایت او مخالفت له دخپل مۀ ورکوه۔ او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو د امراضو او د خواهشات نفسانی دفتنو نه محفوظ کړی او قرب خداوندی به د نصیب کړی۔

مقاله(۱۴) د دنیا پرستار کـۀ دعُقبیٰ؟

اے دنفس بنده! تۀ د عاشقانِ حق او د یو معبود پرستارانو د برابرئ دعوی مۀ کوه۔ ځکه چه تۀ دخپل هوا و هوس غلام ئے۔ او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی۔ تۀ د دنیا په رغبت کښ ډوب ئے۔ او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښ سرګرم دی۔ ددوئ زړونه صرف یو رب سره تړلے دی۔ او ستا زړه د دنیاوی بتانو بتخانه دۀ۔ دوئ هغه څیزونو ته نۀ ګوری، په کوم چه ستا نظر دے۔ دوئ دکائناتو په اشیاؤ نه بلکه د اشیاؤ په خالق او صانع نظر لری۔ چه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړۀ په سترګو لیدلے شی۔

دغې عاشقان حق دعشق نعمت حاصل کۀ۔ او خلاصے

ئے بیا موند۔ او تۀ تراوسه د نفس په خواهشاتو کښ راګیر ئے۔ دغې اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکۀ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل۔ او په دغې طریقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کۀ او تۀ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پړاوونو لرے شوے۔ دغې خلقو ته الله تعالیٰ د آدم علیه السلام او دکائناتو د تخلیق حقیقی مقصد اوښوده۔ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښ مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښ کښیوتے۔ دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښ همیشه د غم او پریشانئ نه لاپروا دی۔ مصیبت او تکلیف کښ څۀ جبر او اکراه نۀ محسوسوی نو ذکر او عبادت ددوئ د پاره جنت الماوٰی شو۔ ځکه چه دوئ کائناتو کښ د یو څیز دکتونه محکښ د هغې څیز صانع او د هغه فعل ته ګوری۔

دغسے برګزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ د بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی۔ ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوتاد یعنی میخونه ګرځولے دی۔ چه په هغې زمکه قائم او محکم دۀ۔ هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه دغرونو په شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی۔ او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغې صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښ مۀ خنډ کیږه۔ ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښ د مور د پلار او اهل وعیال نه بیزاره شو، خو د حق نه بیزاره نۀ شو۔

دوئ په کائناتو کښ خدائے بهترین پیدا کړے دی۔ او د زمکے په سر ئے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی۔ ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو د حق تعالیٰ په نکو نو سلامونه وی۔ (سره څمونږ۔ آمین)۔

مقالـه (۱۵) خوف[1] او رجاء

ما خوب اولید، چه زۀ یو داسے ځائے کښ یم چه د هغې شکل او هیئت د جماعت په شان دے۔ او په هغې کښ د یو داسے خلقو ډله دۀ، چه د دنیا او د دنیا د خلقو نه بے تعلقه دی۔ ما په زړۀ کښ فکر اوکۀ۔ کۀ فلانے سړے په اولیاؤ کښ دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو۔ او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو۔

په دے کښ دا خلق ماته راجمع شول، او یو پکښ ماته اووئیل: ستا څۀ حال دے؟ تۀ کلام او خطاب ولے نۀ فرمائې؟ ما ورته اووئیل۔ هرکله چه تاسو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موځان تړلے دے۔ نو بیا د خلقو نه ژبے سره هیڅ مۀ غواړی۔ او چه ژبے سره سوال پریږدئ،

[1] وېره او امید۔ دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالیٰ د قهر او عذاب نه خوف کوی۔ او د هغه د رحمت او بخښش امید لری۔

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مۀ کوئ ځکه چه د زړۀ سوال د ژبے په شان دے۔

بنۀ پوه شئ چه هر آن کښ د الله پاک یو نوے شان دے۔ د خلقو حالات بدلوی را بدلوی۔ یعنی د امیر نه غریب او د غریب نه امیر، د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی۔ د چا مرتبه اوچتوی او د چا راغورځوی۔ یو قوم علیّین[1] ته رسوی او بل اسفل السافلین[2] ته کوم ځائے چه د علیّین خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده دۀ۔ هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیت په وجه په اسفل السافلین کښ د ورغورځولو هم ویره پیدا کړے دۀ۔

کوم خلق چه اسفل السافلین کښ دی۔ هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علّیین کښ د داخلولو هم وعده فرمائیلے دۀ۔ په دے کښ زۀ د خوب نه راویښ شوم۔

مقاله(۱۶) توکّل په خدائے کۀ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغۀ د نعمتونو نه په دے محروم ئے۔ چه تا محض په مخلوقاتو، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه۔ او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکّل او نۀ کۀ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښ مخلوقات

[1] د اوچتے درجه جنت۔
[2] د دوزخ د ټولو نه لاندے طبقه۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او میدوار یې . او د هغوئ طرف ته تکه د یو سود اګر ستا ټک راټک دے . نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک یې .

د دے شرك په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښې اچوی . او د هغه ادنٰی صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم یې ځکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع اوکړه . او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك یې لیکن دا شرك د پرومبی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرك به د الله تعالی دا سے اونیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونکے دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکوونکے دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونکے دے . او دغه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته او سپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی . بیکاڼکی او بے اتفاق به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی . او دا ستا د پاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هر کله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپلے ارادے د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالی یقینًا تا ته دررسوی او ستا نه سوا به هغه دبل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دانے شکر توفیق درکوی . او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالی خاص نصرت او مدد دے . او دغه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځائے راوړے . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی .

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی .

هر کله چه د الله تعالی د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی ، نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . د دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نورِ کرامت دا ښودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده .

الله پاك فرمائی : موږ په بنی اسرائیلو کښې دا سے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به یې زموږ د احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخستو او زموږ په آیاتو نو یې ایمان راوړلو ، بل ځائے فرمائی : " وَالَّذِیْنَ جَاهَدُوْا فِیْنَا لَنَهْدِیَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه زموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی . نو موږ یقینًا هغوئ ته د خپلو سیولارو هدایت کوو) . او الله عزّ و جلّ فرمائی : تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرارو نه د یر څهٔ درته اوښائی . او د معرفت په نور منور بنیاد کړی .

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے ، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شی او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربّی سره وی چه هغے کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغے رد به د مخلوقاتو د پاره نا ممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغے کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاك او محفوظ وی . الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی . " اے بنی آدمه ! زهٔ الله یم . ځما نه سوا هیڅوك معبود نشته . زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینًا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم ، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالَمِ وجود کښې راشی " او دے کښې شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاؤ ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده .

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هر کله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس د توفیقِ الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنیٰ ده چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو ...

نه آزاد شي او د الله د فعل او ارادے ماتحت شي او ستا هر قول او فعل د امر الٰهی مطابق شي. نو دا حالت د محویت او د فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شي.

الله ته رسائی د مخلوق د رسایئ په شان مادی حیثیت نهٔ لری بلکه د هغې نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه لَیْسَ کَمِثْلِهٖ شَیْءٌ (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه داسے سمیع بصیر او خالق (اورید ونکے او پید اکونکے) دے چه مخلوقاتو کښی هیڅ څیز له هغهٔ سره تشبیه نشی ورکیدے. او وصل اِلَی الله د کیفیت نه صرف واصل بالله خبردارویکل چا چه دا مرتبه حاصله کړے نهٔ ده او داعشق او قرب ئے نصیب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل بالله په قرب کښی د نورو نه په درجه کښی مختلف وی او دغه شان د الله تعالیٰ اسرار تولو انبیأو او اولیائو سره په جدا جدا رنګ دی چه د یو راز نه بل بغیر د خدائے نه خبر نهٔ وی. حتّی چه عالم روحانیاتو کښی کله داسے هم کیږی چه یو مرید چه ذاتِ حق سره کوم راز لری، د هغه پیر هغې نه بے خبره وی. او کله د پیر د راز نه هغه مرید هم ګاه نهٔ وی. کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره د پیر مقام ته رسیدلے وی. او کله چه مرید د پیر حالت او کیفیت

ته اورسی. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړے شي. او خپله الله تعالیٰ د هغه نګهبان جوړ شي.

د مُرید د پیر نه جدا کول داسے دی لکه چه د روزونکے بچے چه د تی رودو د میعاد نه پس د دائی نه جدا کړے شي. او دغه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پریکړے شي. نو تر څو چه مرید خام وی او هغه کښی خواهش او اراده موجو وی. نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره مُتازه دے. څو د خواهش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاتے نشی. او دا ځکه چه اوس مرید کښی نفسانی او سفلی کرد پاتے نشو. چه د هغې د لرے کولو د پاره مکښی په دهٔ د خدائے د طرفه پیر ماموره وُو.

اُوس د دهٔ هادی، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجلیاتو انوارے د جهل تیرو ته نهٔ پریږدی. نو هرکله چه ته واصل بالله شے، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف او رجا یا نفع او نقصان کښی هیڅوك موجود مه ګڼه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت امید لره. او هردم د هغهٔ په ذات تکیه کوه. هرکله چه تهٔ داسے شے. نو همیشه د الله تعالیٰ په امر او فعل نظر لره. او هر حالت کښی د مخلوق نه بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف هغه

او کا فر د پاره جنت. او نبی اکرم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه متقی او پرهیزګار ته د خدائے تعالیٰ د طرفه تیزے لګیدلے وی. یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نهٔ پریږدی. نو د دے دلائلو باوجود دے دنیاوی لذاتو سره زړهٔ ولے او تړلے شي.

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښی بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شي، او الله ته رجوع اوکړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی. او د هغه د ارادو په مکښی خپل ځان عاجز کړی. په داسے کولو به ته د دنیا د شرك د بندونو نه آزاد شے. او دغه وخت به ستا هستیٔ کښی د معبود حقیقی فضل وکرم او عظمت او جلال دا سے دقلر او اثر پیدا کړی چه د نفس په بند یانو کښی به هغې مثال نشی بیامونده.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغې مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مهٔ کوه. کوم کښی چه ته پروت یے. او مه په الله پاك تهمت لګوه. که یو وخت کښی تهٔ په مصیبتونو او تکلیفونو کښی راګیر شے نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالی هم د الله پاك وعده ده. قرآن پاك کښی راځی: "د مصیبت نه پس راحت وی." د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دی. حق تعالیٰ فرمائی:

ذاتِ واحد وګڼے. او ټول مخلوق د خدائے تعالیٰ په حضور کښی داسے عاجزه او کمزوره لکه یو غلام چه د یو لوئے وسیع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحویل کښی وی.

د خالق اختیارات مخلوق ته مهٔ سپاره. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری. او د الله تعالیٰ نه پناه غواړه، د توحید نه پس د مشرك کیدو نه د زړهٔ د رنړا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دنیا د اوبو د یو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښی ورځ په ورځ اضافه کیږی. او اوبهٔ ئے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دی. خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دی. هرکله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښی د دنیا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوری، نو کهٔ هغه د ایمان نور لری. نو پوه به شي. چه حقیقی او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "لَا عَیْشَ اِلَّا عَیْشُ الْاٰخِرَةِ (ګهٔ عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) او دغه د مؤمنانو او متقیانو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خانه ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

"کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمارکول اُوغواړئ. نو هرګز به ئې شمار نهٔ کړے شئ". نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقرر دی چه ته په هغې احاطه هم نشے کولے نو د هغهٔ د بخشش او رحمت نه هم هرګز نا اُمیده کیږه مه. او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط او تعلق مهٔ ساته. ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی. کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضور کښې دِ وی. او کهٔ دِ څهٔ تسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په مخکښې دِ وی. ځکه چه د دنیا کښې څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی او کاروونه چه دی، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر او جاری دی. کوم څیز چه الله تعالیٰ مقدم کړے دے. هغه څوك مؤخر کولے نشی او کوم لے چه مؤخر کړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی.

الله پاك فرمائی: "کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی. نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کولے نشته. او کهٔ هغه د رته د څه ښیګڼړے او فائدے اراده او کړی نو هیڅوك د رته د هغهٔ فضل و کرم منع کولے نشی". او کهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے. او د الله ګله او شکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے. او د هغه نعمتونو ته دِ سپك اوکتل. په دا سے حالت کښې به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے. نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه. او د مشیت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه. ځکه چه دِ یر مصیبتونه داسے دی، چه هغه په انسان د پرورګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی.

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پرورد ګار نه شکایت څنګه کوے چه هغه ارحم الراحمین دے. خیر الحاکمین دے. فیاض او کریم دے. په بندیانو ئې رحمتونه او بخششونه دی. او په هغوئ د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے. لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: "الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی" نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکامو ته سرکیږده. او په ژوندکښې چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو او کرم سوال کوه. ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے.

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښې فنا کړه. او کوم واقعات چه ته په ظاهره ښنه نه محسوسے د هغې متعلق هم افسوس او شکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے. اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے. اګرکهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری. کیدے شی، چه یو شے تاسو

نهٔ خوښئ. خو حقیقت کښې هغه ستاسو د پاره فائده مند وی. او عین ممکنه ده چه یو شے تاسو خوښوئ او هغه کښې ستاسو د پاره نقصان وی. نو په حقیقت حال صرف الله پوهیږی: نو د ګِلے او شکایت په وجه به د اشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښې کړی. په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه. بلکه د شرع پیروی اختیار کړه.

د سلوك په لار کښې رومبے قدم تقویٰ ده او دوئم قدم ولایت دے. تر څو چه مکمله تقویٰ اختیار نهٔ کړے شی نو د ولایت درجه حاصلول ناشونی دی. په دے درجه کښې د امر باطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے. بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیت، غوثیت او صدیقیت کښې فنا شه. ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده. هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے. نو الله تعالیٰ به ستا زړونه مطمئن او باراور کړی. او کهٔ یو شر ستا په مقدر کښې وی. نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تا نه لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی.

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی. او د دنیا هر تاریک ګوټ د نمر په نور روښانه شی. د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښې ککړ دے. او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، تر څو چه د فسق او فجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی. نو د شریعت د رونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او د ماغ کښې د توحید او معرفت تجلیات پید اکوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د مؤمن د یو ورځ نارو غتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده"

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان ډیر کمزورے دے. کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کوم وعدے کړے دی. هغه هیڅ رے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی او کله چه ستا په زړه کښې یقین او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی. "د دن ورځے نه تهٔ څمونږ محبوب او مقرب شوے او څمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی." دا خطاب به تاته بار بار کیږی.

بیا به ته د خدائے د برګزیده بندیانو نه شے. د ایمان دے درجے ته چه را اورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی. او د الله د اراد ے په موافقت کښې به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ. اوس به تا د الله د طرفه د

تسلیم او رضاد مرتبې پورې ورسېږي. او د هغه د حمایت او خوشنودئ به د ډیرې وعده او د الله تعالیٰ ظاهري او باطني نعمتونه به ستاد پاره بس بسیاره شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت ښه نقابه شي او د هغې په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رومېئ وعدې نه ستاد منتقل کیدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته اګاه کړې شې او ستا په باطني تجلیا تو کښې به اضافه اوکړې شي. د خدائې د طرفه به تاته شرح صدر (د حق اوریدلو او قبلولو د پاره د سینې پراخیدل) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالیٰ اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بُغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښې تا د کوموخیزونو خواهش کړے دے. او تا ته په کوټو نۀ وی د رغلی نو د هغې د بدلې نه بدلې معاوضه به تاته په آخرت کښې درکړے شي. د الله تعالیٰ قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماوٰی په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شے.

کۀ دے فاني دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه ډډه اوکړه. او خپل مقصود ډ خالصةً خپل معبودِ برحق اوګرځولو نو د توحید د دے جذبې په برکت به الله تعالیٰ تا په دنیا کښې د خپلو فراوانه حلال نعمتونو نه فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به ډ د مؤحدینو او صالحینو سره اوچتې درجې نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوک او مشتبه څیزونه ترک کړه

حدیث شریف دے، "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترک کړه) نو دا اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کیدو د پاره ډیر اهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حرامو او حلالو متعلق ستا په زړۀ کښې څۀ تذبذب او بے اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سے او ګڼړه چه هډو شته نه. په داسې حالاتو کښې ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاک وعده ده "اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا" (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نۀ دے، چه هغۀ ته وعده وریاده کړے شي. هغه ستا او ستا د احوالو نه بے خبره نۀ دے. هغه خو داسې پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوي. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائې عبادت کونکیه! هغه به تا څنګه هیر کړي. او د دے حدیث "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترک کړه.) دا معنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مۀ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرک دے او د شرک نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وي. نو د الله په فضل وکرم تکیه لره او د هغه درکړے رزق به ضرور تا ته دررسي. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یو وی او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښې د بادشاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دي.

مخلوق سره چه څۀ دي د هغۀ دي او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولے شي. الله پاک په خپل مقدس کتاب کښې فرمائي: "وَاسْئَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ" (د الله نه د هغۀ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانهٔ فرمائي. د الله نه بیوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نۀ دی. نو د الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائي: "اے نبیؐ! چه زما بندیان ځما متعلق تا نه تپوس اوکړي نو ورته اووایه، چه زۀ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلي نو زۀ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالیٰ فرمائي ځما نه دُعا غوارئ زۀ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانه فرمائي: "ستاسو

حقیقي رازق الله تعالیٰ دے چه د قوت او طاقت خاوند دے او بل آیت شریف دے "اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ" (د الله چه چاته خوښه وی هغۀ ته بے حسابه رزق ورکوی).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللّعنت په خوب کښې اولید او د هغه د وژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووے، چه ته ما په څۀ وژنې. او ځما ګناه څۀ ده؟ کۀ د الله تعالیٰ د ارادے مطابق ځما په تقدیر کښې شر لیکلے دے نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښې خیر لیکلے وے نو دا ځما د اختیار نه بهر ده چه هغه ما په شر کښې بدل کړے وے. نو هرکله چه زۀ د الله تعالیٰ د ارادے مخکښې عاجز او محض ورئیم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کیدے شي.

د هغۀ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئې نرمي او سستي وه. او ږیره ئې مخ ئې وو. او په زنه ئې څو ډکی ویښته وو. شرمنده شکل او ملامت

سله دغه د ابلیس خبیث دغان خلاصی یوه بے بنیاده او جوته بهانه ده. چه صرف عام خلق پرے تیرباسي، ځکه چه د عوامو د ګمراه کولو اصل جړ هم دغه دے. او لکه څنګه چه نور مفسدان او شرپسند نکی خلق د سزا مستحق وي دغه شان د ا ملعون هم د سزا مستحق دے.

صورته وو۔ او دیوه ویریدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښ ولاړوو۔

دا خوب ماد ذی الحجه په یوولسم تاریخ په ۵۲۹ هـ کښ د اتوار په ورځ لیدلے وو۔

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائش هم لوئے وی

دا د الله پاک معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده د هغهٔ د ایمان مطابق په ازمائش کښ اچوی۔ د چا چه ایمان زیات وی هغومره به پرے ازمائش هم زیات راځی۔ د ایمان په درجو چه غور اوکړے، نو د رسول[۱] ابتلا او ازمائش د نبی[۲] د ابتلاء نه زیاته وی ځکه چه د رسول ایمان د نبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا د هر نبی ازمائش د ابدال نه او د هر ابدال ازمائش د ولی نه زیات وی۔

د غه شان درجه په درجه په آزمائش کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی۔ او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفت او ابتلاء د نبیانو په ولہ نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی. لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام
۲۔ نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، یوازے د حق ورته کیږی۔ دینی لفظ د رسول دپاره هم استعمالیږی۔

د غه وجه ده، چه الله تعالیٰ سادات کرام همیشه په ابتلا کښ ساتی۔ د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالیٰ په قرب او حضور کښ وی۔ او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی۔ ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی۔ او محب د خپل محبوب جدائی هرگز برداشت کولے نشی۔ ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی۔ او دوئ د حق تعالیٰ نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی۔

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محو شی۔ او غیر الله نه د دوئ رغبت او توجه وا وړی۔ دوئ حق او باطل واضحه پیژنی۔ او د نفس په آفاتو کښ نهٔ ښکیوزی۔ د حق په وعدو دوئ ته اطمینان حاصل وی۔ او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی۔ او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی۔ د دوئ قلب د تعلق بالله په وجه محکم او توانا وی۔ او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی۔

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ور کولے شی۔ او د زیاتو درجو پیرزوینه ئے کولے شی۔ الله پاک فرمائی "که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکوم" ولے هر کله چه نفس انسانی محض د هوا وهوس اتباع اختیار کړی۔ او د لذت پرستار شی۔ نو دا امر الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ ښکیوزی۔ په دا سے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالیٰ په دهٔ آفات او بلیّات نازل کړی چه هغه سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی۔ بعضے اوقات د ارهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالیٰ په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی۔ د نفس د فتنو نه ئے بچ کوی۔ او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی۔

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ځان له د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امر الهی پیروی اختیار کړئ۔ او د الله پاک په ذکر او تسبیح کښ همیشگی کوئ۔ چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے۔ او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیاموئ۔

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالیٰ چه د کوموځیزونو په تا پیرزوینه کړے دهٔ۔ په هغے صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راگیر نشے۔ د شکر ادا کولو یوه ادنیٰ فائده دا ده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی۔ او د دنیا او عقبیٰ محنتی پرے د انسان نه لرے کیږی۔

یاد ساته، چه په خدائے تعالیٰ د توکل کوے، نو بغیر

د طلب نه به الله تعالیٰ تاته رزق درکوی۔ او ستا ضروریات به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کړه۔ او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه۔ ستا هر حرکت، سکوت او فعل دِ د الله د حکم ماتحت وی۔ ګنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښی شامل کړے شے۔ کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی۔ الله پاک فرمائی " د غه رنګ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو "۔

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته دیو داسے شهنشاه په محل کښ د هغهٔ په حضور کښ ولاړ ئے چه هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جراو لښکر خاوند دے۔ د هغه حکم جاری او یقینی دے۔ د هغه ملک باقی او غیر فانی دے۔ د هغه فرمان دائمی دے۔ د هغه علم دقیق او کامل دے۔ د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لاثانی او د هغهٔ د تدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ وړوکے نه وړوکے او لوئے نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے۔

هر کله چه تهٔ شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه تهٔ د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښی صفا راغلی دی چه "شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوپه دے بنا ئے شرك یو نه معاف کیدونکے گناه گرځولے ده - الله سبحانهٔ فرمائی : "الله به د شرك گناه هرګز معاف نهٔ کړی ، او د شرك نه علاوه چه کوم گناهونه معاف کول اوغواړی هغه به معاف کړی " نو تاله پکار دی ، چه ډیر احتیاط سره د پټ او ښکاره شرك نه ځان اوساتے .

په پټه او په څرګنده هر ځائے کښ او هیڅ قول او عمل کښ د شرك نه پرهیز اوکړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سر شه - او الله تعالی ته په عاجزئ سره رجوع اوکړه - او د هغهٔ نه تښته مه کوه - او د هغه په احکامو کښ بحث ، جدل او تصرف مه کوه کنی سزا به اوخورے - هغه مه هیروه کنی هغه به وهم هیر کړی - د هغهٔ په دین کښ نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا کوه کنی د هغهٔ په عذاب کښ به واچولے شے -

د نفس تابعداری پریږده کنی نږهٔ به دے تورخی او ایمان به دے سلب شی - په دے وجه چه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتیجه په دواړو جهانو ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پیغمبر ته فرمائی : "تا د هغے سړی انجام او نهٔ کتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړکړے (یعنی کوم سړے چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی راواخسته نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -) .

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالی د نافرمانئ نه ویره اوکړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزار شه - د خپل پروردگار په مخکښ عاجزی اختیار کړه - او د الله تعالی په عبادت کښ د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه کنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره یقین اوساته - چه تهٔ په ظاهره او باطنه د الله تعالی بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردگار ملکیت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور کښ مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنیا کښ چه الله تعالی د مخلوقاتو د پاره کومه اندازه مقرر کړے ده . هغے کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدے - هرڅهٔ چه الله تعالی ستا د پاره مقرر کړے دی . خواه تهٔ هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته در رسی - نو کوم څیز چه تا ته په گوتو در نشی په هغے افسوس مهٔ کوه - او کوم څیز چه درسره موجود دے . په هغے د الله پاك د ذکر نه غافل کیږه مه - کوم څیزونه چه علم الٰهی کښ ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چا ته نشی ورکیدے - نو د رزق په معامله کښ پریشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری .

حاضر وخت په ذکر او عبادت کښ کامل محویت

او یکسوئی سره مشغول اوسه - او غیر الله ته د ومره توجه مهٔ کوه ، چه د شرك گمان درباندے اوشی - الله پاك خپل کلام مقدس کښ فرمائی : اے پیغمبره ! ته هغے څیزونو ته په دومره رغبت سره مهٔ گوره ، کوم چه مونږ کفارو له ورکړے دی - هغه خود دے د پاره ورکړے شوے دی چه هغوئی په فتنو کښ واچولے شی - او ستا د پروردگار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے ؛ نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته درکړے دی - په هغے شاکر شه ، او غیر الله ته د متوجه کیدو نه منع شه - ځکه چه غیر الله کښ سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك کفار او منافقین په قسم قسم فتنو کښ اچولے دی .

د الله په نعمتونو قانع کیدلو کښ ستا د پاره برکت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیامومے - او په دے به دنیا او عقبیٰ کښ عزت حاصل کړے - او درجات به د اوچت کړے شی - نو تاله پکار دی - چه پنځه فرائض یعنی کلمه طیبه اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ ، مونځ ، زکوٰة ، روژه ، حج په مکمله طریقه ادا کړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوکړے - د الله پاك په نزد د دے طریقِ عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته .

الله پاك د مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

برکت د هغے اعمالو توفیق راکړی . کوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیامونده شی - آمین .

مقاله (۲۵) ایمان د هرڅهٔ نه لوئے نعمت دے

که په ژوند کښ حالات تاسره موافقت اونهٔ کړی او د مصیبتونو په وجه تهٔ د بے اطمینانئ او پریشانئ ښکار شے . نو په بے صبرئ د گله او شکایت مهٔ کوه . چه زهٔ الله تعالی نادار او محتاجه پیدا کړے یم . په ما ئے مصیبتونه راوستے دی ، او اغیار په عیش او آرام کښ دی - او هرکله چه مونږ ټول د بابا آدم او د بی بی حوا اولاد یو . او په خدائی حقوقو کښ برابر یو . نو بیا زهٔ د دے د نورو نه لاندے یم . نو عین ممکنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالی د طرف نه ستا د دیرے د بلندئ خوشحالئ سکون او اطمینانِ قلب د پاره وی . او هم د دے په ذریعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی درکول غواړی .

ته ابتلاء کښ په دے واچولے شوے چه ستا سوکے بنهٔ دے او خدائے تعالی د دے د صبر او رضا په وجه مشکلات او پریشانی لرے کول غواړی . ستا د محکم ایمان وند داسے دے چه د هغے جړ مضبوط دے . هغه په توکیده ده - او په میوه راتلونکے ده - د هغے څانگے او چتیدونکے دی او سوریے ئے خوریدونکے دے . ستا د ایمان دا اونه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالیٰ د و سیع رحمت په وجه ورځ په ورځ په ترقیٔ دی. ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښې ستاد فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے. او په تا ئے د هغه نعمتونو پیرزوئنه کړے ده، چه نه یوے سترګے لیدلے دی او نه یو غوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائی :" یو سړے ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیك اعمالو په بدل کښې د هغه د پاره کوم کوم زړهٔ خوږوونکی څیزونه پټ او محفوظ ایښودے شوے دی".

کوم خلق چه د خدا ئے تعالیٰ احکام په ځائے راوړی. د ګناهونو نه ډډه کوی. او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ رضا اختیاروی. نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوی د پاره دی. د دوی اطمینان قلب به هیچرے فنا نهٔ شی. د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوی. او یوازے دنیا خپل محبود او مسجود ګرځوی. د هغهٔ مثال د هغے بنورې زمکے دے چه او به خوړ هغے ته هیڅ فائده نهٔ شی ورکولے. هغے کښې هیڅ ونه نشی زرغونید ے. او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښې نشی کیدے. دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے. ګنی الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے. او د هغهٔ ترقی او بیرازی غواړی.

ایمان محکم د بنده د پاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتو سرچشمه ده نو ا ے د حق بنده پوه شه چه د دنیاپرستو په ایمان کښې هغه تازګی او توانائی نشته په کوم چه الله تعالیٰ ستاد ایمان اونه بناسته کړے ده. دا یو مستقل او لا فانی قوت دے. چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره کولے نشی. کهٔ د انسان د زړونه د اوبے نه د ایمان عنصر ورك شی. نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی. نو په دنیا کښې چه څومره اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی. او کوم خلق چه د ایمان نه خالی دی. هغوئ د قرآن کریم د وینا مطابق کافر، مرتدا مقهور او مغضوب دی. او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل او نخوار دی.

داسے هم کیږی. چه الله تعالیٰ او غواړی نو په خپل هدایت، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایما او د صبر او رضا په نعمتونو بناد کړی. هغوئ خپل مقربان کړی. او اولیاء الله کښې ئے شامل کړی. تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هروخت به په غیرالله کښې محو او ورك وُو. د توحید د عرفان نه پس داسے فنا فی الله شو چه بیا د یو ے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجه نشو. الله پاك دِ په فضل وکرم څموږ ایمان محکم او توانا کړی. او موږ دِ په صراط مستقیم روان کړی. آمین.

مقاله (۲۶) قرب الٰهی په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو د پاره د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړه او خپل معبود حقیقی د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع او ګرځوه چه ستا د پاره صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی. او د شرك د اسبابو نه ورکار شه داسے حالت کښې به ستا زړهٔ د نوره معموره شی او د غیرالله د پاره به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے نشی. د غه وخت به ته د توحید د عقیدے خپله نګهبان شه. او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په عقیده کښې دخل انداز کیږی هغه به نیست و نابود کړے.

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نشی کولے. او ته به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند تیروے. د غه وخت به د کلام الله نه سوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نهٔ غواړے. او د ذات الٰهی د مشاهدے نه علاوه به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے. ستا پیروی به صرف د احکام الٰهی پیروی وی. او هر فعل به دِ د هغهٔ د رضا ماتحت وی. او د هغے په تعمیل کښې به ته د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئے. هرکله چه تا ته دا مرتبه حاصله شی. نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شی. په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړی. او د شیطان او نفس اماره وسوسے او وهمونه

به تا ته هیڅ ضرر نشی دررسولے.

کهٔ پروردګار داسے او غواړی چه مخلوق خدا ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو د پاره تا ته راجمع شی. او ستا تعظیم او تکریم اوکړی. نو په هغوئ د اثر، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتی. کهٔ د اسے حالت کښې ته د یوے نیکے ښځے خاوند شے. نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا پیرزو وی چه د ژوند ټول ضروريات به هغهٔ په خپله برابروی او تا ته به د هغے نه او د هغے د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسی. دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وی. او ستا په حق کښې د خدا ئے په مدد د مکروفریب، بغض کینے، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی. او د هغے خپلوان به ستا فرمانبردار وی.

د د غے ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیدا شی. نو هغه به نیك راستباز، اطاعت شعار او ستاد زړهٔ د خوږ یدو وی. ځکه چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ دیر لوئے نعمت دے. الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی " موږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه د پاره نیکه کړه" او په کلام الله کښې د صالحینو دُعا داسے راغلے ده " اے خدایه څموږ سترګے څموږ په ښځو او اولاد یخے کړے. او موږ 9
د متقیانو پیشوایان کړے". او د حضرت زکریا علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا ده ۱۰ اے پروردګاره ! څما دا خوئے خپل محبوب او مقبول اوګرځوے ۔ نو دا سے دعا ګانے به ستا په حق کښې مقبولے ګرځی ځکه چه اهل خلقو ته ددے دعاګانو برکت ضرور رسی ۔

دانبیاؤ علیهم السلام نه پس د بنو بنځو او متقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښې ددے درجے اهل دی ۔ ددے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښې دی ۔ هغه به ضرور تاته دررسی ۔ د هغے د پاره ستا پریشانی څۀ معنیٰ نۀ لری ځکه چه هغه خو دی هم ستا د پاره ۔ دے حال کښې به تۀ د حکم الٰهی په څلۓ راوړونکے ئے ۔ او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوے ثواب حاصلیږی ۔ او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالیٰ درکوی ۔ په هغے کښې به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی ۔ او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی ۔ بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاك او روښانه وی ۔

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښې صبر ، رضا ، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه ۔ د الله تعالیٰ د احکامو پیروی کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی ۔ د الله پاك رحمت به په تا خور شی ۔ او د جهل او باطل تاریکۍ به درنه لرے شی ۔ او اسرار الٰهی به تاته څرګند شی او ستا سینه به د علم لدنی نه معموره ، او پُر نوره شی ۔ تا سره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږی او ټول حق امور وکښې به نه پټیدل او تکره شے ۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ تۀ څمونږ په دربار کښې د خاص قدر او عزت خاوند یے او څمونږ د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار یے دے وخت کښې تۀ د حضرت یوسف علیه السلام هغه ربنتینے حال ته راوړاندے کړه ۔ د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو ۔ لیکن حقیقت کښې د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو ۔ چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت ، دیانت او تقوٰی په وجه د مصر سلطنت حواله کۀ ۔ او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت د سیا دت او قیادت پیرزوینه اوکړه ۔ الله پاك فرمائی :" دغه رنګ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکړ ۔ چه چرته به غوښتل ۔ هلته به ئے قیام کولو ۔ او د هغۀ د باطنی صفاتو متعلق فرمائی :" مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساتۀ چه ګناهونو او فاحشاتو نه بچ شی ۔ بیشکه چه یوسف علیه السلام څمونږ د مخلصانو

بندګانو نه وو ۔

نو اے د صدق او ایمان خاونده ۔ هرکله چه ته په دغے الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوۓ علم یعنی د علم توحید ، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی ، او په دے لوۓ نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښې د ځنو امورو د عدم نه وجود کښې د راوستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی ۔ او د خدائے په حضور کښې به د دنیا کښې عزت او قیادت بیاموے ۔ او په عقبیٰ کښې به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالیٰ انتها نشته ۔

مقاله (۲۷) د خیر او شر بیان

اګرکۀ خیر او شر په دنیا کښې موجود دے ۔ او د انسان په کردار او عمل کښې ددے دواړو څیزونو ظهور بیاموندے شی ، خو د اکثرو آیاتِ کریمه ؤ پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی ۔ نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شی ۔ خو شر په هیڅ صورت کښې د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی ۔ شر خو نه د هغۀ په ذات کښې او نه د هغه د جانب نه دے ۔ بلکه دا د نفس امارۀ نه دے ۔

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی ، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده ۔ او چه کومه بدی دررسی ، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده ۔ نو زۀ په تاسو ددے خبرے تائید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ ۔ او حق سبحانه فرمائی :" څما بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښې تاسو جنت کښې داخل شئ ۔ سبحان الله ! د الله پاك څومره لوۓ رحمت دے ۔ چه بندیان ئے د نیك اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل ۔ حالانکه دا نیك اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی ۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "چه جنت کښې به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نۀ داخلیږی ، نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه ؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو ، زۀ به هم نه ، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت دا حدیث د بی بی عائشے صدیقه رض نه روایت دے ، نو زۀ تاسو ته د شریعت د احترام کولو ، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم ۔

هرکله چه تۀ د احکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے ۔ نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی ۔ د خیر لارے چارے به تاته روښانه کړی ۔ او شریعت به درته آسان کړی ۔ او د ټولو ګناهونو نه به دِ بچ کړی ۔ الله پاك فرمائی : کوم خلق چه څمونږ د بندګۍ کوشش

کوی ، نو مونږ د هغوئی دپاره صراط مستقیم روښانه کوو، او د هغوئی رهنمائی کوو ۔ او په دے بنا د حضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائی :- مونږ د هرقسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کهٔ ۔ ځکه چه هغه ځما د مخلص بندګانو نه وو ۔ او الله پاك ارشاد فرمائی :- کهٔ تاسو ایمان راوړئ ۔ اوشکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی ؟ د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کښې هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی ۔ او آخرت کښې به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی نو د الله تعالیٰ شکر ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتۍ باعث ده۔

الله پاك فرمائی :- کهٔ تاسو شکر اوباسئ ، نو مونږ به موهنتونه لا زیات کړو ۔ نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښې د دوزخ اور هم مړ کولے شی ۔ نو د نیا کښې د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی ۔ هاں ۔ د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه دنیا کښې کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی ، نود هغې نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئی یقین او ایمان لا محکم کړی ۔ او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړی ۔ او دا ابتلاء سره په هغوئی توحید الٰهی ، معرفة حق او اسرارِ باطن واضحه او بے نقابه کړی ۔

زړهٔ یو داسے کور دے ۔ چه هغې کښې دوه تنه نشی ځائے کیدے ۔ حق سبحانه فرمائی :- الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښې

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی : او الله جل جلاله فرمائی ۔ ” بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی ۔ او د هغې عزت مند ذلیل کړی “ نو د عزت خاوندان د ښو ځایونو او نعمتونو نه محرومه شی ۔ ځکه چه د دے نه مخکښې په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو ۔ او د هغوئی حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښې ګیر ووُ ۔ بیا چه د هغوئی تصرف د زړهٔ نه په تلو شو ۔ او اعضاؤ ارام بیاموند او دارالحکومت یعنی زړهٔ خالی شو ۔ نو د توحید ، علم او معرفت مسکن شو ۔ نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستیٔ له په زړهٔ کښې ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جړ دے ۔ د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذاتِ باری تعالیٰ دپاره خاص کړی ۔ د هغهٔ سینه د هرقسم خیرونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی ۔

دکوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی ۔ هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی ۔ او هغومره هغه د ذاتِ الٰهی او صفاتِ الٰهی په اسرارو زیات باخبره وی ۔ په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم ۔ او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم “ نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی ۔ هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی ۔ او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی ۔

د الله پاك د قُرب یوه نخښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی ۔ او هردم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی ۔ او غیرالله ته توجه او نهٔ کړی ۔ کنی دا به د حق په اطاعت کښې څرګنده کوتاهی وی ۔ د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئی ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو ۔ چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو ۔ په دے بناء د هغې ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی ۔ چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی ۔

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقات کښې هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی ۔ الله پاك خپله فرمائی چه ” د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ “ د الله په مثل هیڅ څیز نشته “ نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښې یکتا او بے مثل اوګنړئ ۔ او مخلوق کښې هیڅوك هغهٔ سره شریک نهٔ کړئ ۔

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار ئے ۔ حالانکه د هغه د بخښش او حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے ۔ الله پاك فرمائی ” تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے وو “ نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا موحّد کیدل لازمی دی ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے ۔ او په ظاهره او په باطنه د یو خدائے تابعدار نشے ۔ نو د نیا او عقبیٰ کښې به خلاصے بیا نه مومے ۔

تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے ۔ او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پریښودل او مشیت الٰهی کښې فنا کیدل توحید دے ۔ د توحید اثرات دا دی ۔ چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی ۔ او د یو مخلص هستیٔ په طور دِ په بارګاهِ الٰهی کښې په اوچت مقام کښې اودروی چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه ” نن ورځ تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت وتمکین او محبوب او معتمد ئې “ چه دا مرتبه بیا مومے ۔ نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم په تا زیات شی ۔ په تا به د قرب الٰهی پیرزوینه اوکړے شی ۔ او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی ۔

د دنیا دستور دا سے راغلے دے چه د لته ټول حاجات خپل اصلی او خالص صورت کښې د راتلو نه مخکښې په یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښ وی - بیا د کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورے او ګټے ذرات د هغې نه جدا کړے شی او نتیجه ئے دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړی - او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کارونه اخستلے شی - نو د انسان هستی هم غسے ده - چه هر کله هغه د شرک او بدعت، هوسونو او د خواهشاتو د پیروی د خیرونه پاکه او صافه شی - نو انسان کامل شی - او بیا د هغهٔ نه نهٔ صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته ترے بے اندازے فائده رسی - نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه تهٔ هم د عقیدے او عمل د خیری نه پاک شه او د شرک او فسق نه پرهیز اوکړه - په دا سے کولو به تهٔ یقینًا به بارګاهٔ الٰهی کښ مقرّب شے - د حکمت او معرفت پیرزونه به دریاندے اوکړے شی - او عقبیٰ کښ به انبیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیامومے -

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه - د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شے - او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لازیات شی - او په دے حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښ درکړے شی - او کوم عزت او اجر او فلاح او بهبود ته تهٔ عقبیٰ کښ بیا مومے - دا ټول د توحید ثمرات دی -

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبرئ

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے چه کیدے شی چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شی ؛ نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښ شک او شبهے له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وی - او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری - د یو موحد او د پخه عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے - الله پاک فرمائی ؛ کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافی دے ؛ بل ځائے ارشاد دے : " د توکل خاوندانو له پکار دی چه همیشه په الله توکل کوی " او په دے بنا د توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده "چه کوم سړے د خدائے نه ویریږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ دپاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د دا سے ذریعے نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښ به هم نهٔ راځی "

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی - د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی - او خپل نعمتونه پرے ... واندکړی - نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے - د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شک و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښ راګیر دے - کفر او انکار کوی - او د دنیا او عقبیٰ په پریشانئ او بے عزتئ کښ پریوتے وی - نو د دا سے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه "د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښ هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د نیا کښ هم کافر شو - او د حشر و نشر نه هم منکر شو - نو کفر، غفلت او د خدائے هیرونکے فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده -

زهٔ تا سو ته دا ښودل غواړم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښ راسخ دی - او تل په الله تعالیٰ متوکل دی - هغوئ به ستا سو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد و غبار نه پاک کړی - او زړهٔ او دماغ کښ به مو توحید مستقل طور سره کینوی - او د هغوئ د روحانی فیض په برکت به دنیا او آخرت دواړو کښ فلاح او بهبود بیامومئ -

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښ یم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاک کښ صفا را غلے دی چه الله تعالیٰ هغه خلقو سره دے - چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی " - او الله پاک فرمائی : "اے ایماندارو! صبر او تحمل نه کار اخلئ - او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ - د هغه نه ویره کوئ - او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیامومئ " -

د کلام پاک د دیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښ د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے - او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکمًا د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انسانی ژوند کښ سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښ دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " د ایمان دپاره صبر دا سے ضروری دے، لکه د جسم دپاره روح " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد حسابه اندازے دے " او الله پاک فرمائی : " هر کله چه تا سو د شریعت او حدود الله د حفاظت دپاره د صبر او تحمّل نه کار واخله نو الله تعالیٰ به در نه مصیبتونه لرے کړی - او دومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې دپاره په خپل کتاب کښ دا وعده فرمائیلې ده " کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لازیات کړی او هغه ته به د دا سے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغه په ګمان کښ به هم نه راځی -

نهٔ د خپل کشادګئ رزق اوخوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو د کتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او د خپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوی بیرزونه کړے وه. ټولو اولیاء الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا د پاره دنیا او عقبیٰ کښں د لوئے جزا وعدهٔ فرمائیلے ده. الله پاک فرمائی "دغه شان مونږ صبر کوونکوته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے "الله پاک صبر کونکی او احسان کونکی خپل محبوب ګرځوی"

نو د کلام الله احادیث نبوی او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر د دنیا او عقبیٰ کښں د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندهٔ د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق ګرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ د پاره د الله تعالیٰ قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هغ له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله د پاره، او که عداوت، نو هم د الله د پاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغ کښں دخل نهٔ وی. نهٔ د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، که هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا د پاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښں د ستائینے جوګه دی خو که د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا د پاره د هغهٔ نه مخ واړوه. که تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او که یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی د پاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو د پاره مه چاسره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیزه او پریشانی پیدا کوونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل د واړه تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا

او عقبیٰ کښں مغضوب.

د دے برعکس محض د الله د پاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ضمانت ده. دا سے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب او برګزیده ګرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښں ئے شاملوی دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا د پاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هغ کښں دخل نهٔ ورکولو. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی "که چاسره محبت کوے، نو هم د الله د پاره، او که عداوت نو هم د الله د پاره" دغه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او دا سے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانو کښں مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی "د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئی ځکه چه دا شیز د الله پاك د لارے نه ګمراه کوونکے دے" بل ځائے ارشاد دے "تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښں هغه خپل نفس خپل معبود اوګرځوو" نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښں ده. او هغه دا چه محبت وکړ

نو هم د الله تعالیٰ د پاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ د پاره.

مقاله (۳۲) د غیرالله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښں محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښں دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هرکله چه غیرالله ته دے کښں اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی څرګنده خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی "ځما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم" او حق سبحانهٔ فرمائی. "که تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ" او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی "مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی ساز و سامان سره دومره زیات محبت ساتی چه د هغ جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: "اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال د تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښں ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق ګمراه او زیان کاری دی"

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثو کښې هم ددے خبرے تاکید راغلے دے. چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل پکار دی او مخلوقاتو کښې د مؤمن زړهٔ او دماغ محو کیدل د د الله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی، نو زهٔ تاته ددے خبرے نصیحت کوم چه ته خپل محبت او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه. او د غیر الله نه ډډه اختیار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو سره مهٔ کړوه. کنی ستا زړه به د شرك په وجه د توحید په معنو د پوهیدلو او د هغې د عملی تقاضو د پوره کولو نه محروم پاتے شی.

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم نړی د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښې د غیر الله هم دخل اوکړی. هرکله چه ته د وحدانیت په دے تقاضا پوه شے او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کش شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به د الله پاك لطف و کرم ستا استقلال له راځی او د یو مؤحد په حیثیت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړی چه د غیر الله پرستار به ورته کوته په خوله پاتے شی.

مقاله (۳۳) د سړو څلور قسمونه

سړی په څلور قسمه دی، یو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی. او نهٔ ئے زړهٔ چه هغې کښې څهٔ علم او معرفت پروت وی. نو دا سے سړے عامی، غافل او ازموده کار دے، چه نه پرے څهٔ اعتبار کیدے شی او نه پکښې څهٔ خیر شته. نو ته د دا سے خلقو نه مهٔ کیږه. ځکه چه دوئ د خدائے په عذاب کښې دی. د دوئ د مکرونو نه دے موښ خدائے اوساتی. ته د عالمانو نه شه او د دین دلاسے ښودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د خدائے د نا فرمانئ نه ویره اوکړه. چه د خدائے نزدیکت او د پیغمبرانو ثواب بیامومے. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت علی کرم الله وجهه ته اوفرمائیل: د کهٔ ستا په ذریعه خدائے تعالیٰ د یو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو دے کښې ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده"

دویم هغه سړے دے. چه د هغه ژبه خوشته خو زړهٔ نهٔ لری. د هغهٔ خبرے د حکمت نه ډکے وی. او خلقو ته نصیحت کوی. خو خپله پرے عمل نهٔ کوی. خلق خدائے ته بلی خو خپله ترے تښتی. د خلقو عیبونه څرګندوی خو خپل عیبونه پټ ساتی. خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره کوی خو په پټه ګناهونه کوی. دا سے سړے په مثل د شرغ دے. اګر که په صورت د سړی دے. دده نه ځان بچ کول پکار دی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے"

خدائے د دے موښ د دا سے خلقو نه امان کړی. دد غسے خلقو نه تیښته کوه. هسے نه چه په خپلو خوږو ژبو د خپرو د دهوکه کړی. او د ګناهونو په اور د اوسیزی.

دریم هغه سړے دے، چه د هغه زړهٔ خوشته ولے ژبه ئے نشته. دے مؤمن دے. خو د خلقو نه پټ دے. خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده. دے د خپلو عیبونو نه خبردار کړے شوے دے. زړهٔ ئے روښانه دے. دے بے هوده او بے فائدے خبرو نه دست بردار دے او په دے پوه دے. چه سلامتی په خاموشئ کښې ده. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "چا چه خاموشی اختیار کړه، نو سلامتی ئے بیامونده" او دا ئے هم فرمائیلی دی: د عبادت لس حصے دی. په دے کښې نهه د خاموشئ دی" نو دا سے سړے ولی الله دے چه د نفس او د خلقو د آفاتو نه بچ دے. دے د سلامتئ او عقل خاوند دے. دده خدمت په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو کښې داخل شے.

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم کښې د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی. حدیث کښې راځی "چا چه علم اوکهٔ او په هغې ئے عمل اوکهٔ او خلقو ته ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښې هغه په عظیم یادیږی" او دا سے سړے د خدائے او د هغه د آیاتو عالم دے.

دده په زړهٔ کښې نادر علمونه امانت ایښودے شوی دی. او الله پاك دے په هغې علومو واقف کړے دے. چه په هغې ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی. دده سینه ئے د اسرارو د قبلولو د پاره پرانستے ده. دے ئے بزرګ پیدا کړے دے. چه خلق نیکئ ته بلی. او د عذاب نه ئے ویروی. دے هم هادی[۱] دے هم مهدی[۲] دے. هم شفیع[۳] دے. هم مشفع[۴] عنهم صادق[۵] دے. هم مصدوق[۶] دے. دے د پیغمبرانو جانشین دے. په دهٔ دے د الله تعالیٰ سلامونه برکتونه او رحمتونه وی.

نو دا څلورم یا آخری سړے چه دهٔ ته الله پاك ژبه او زړه دواړه عطا کړے دی. په بنیادمو کښې دده مرتبه د انتها مرتبه ده. د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښې دده جوګه نهٔ دی. دده د مخالفت نه. دده د قول ته او دده نصیحت ته دده د رجوع نه کولو ویره اوکړه ځکه چه ستا سلامتی په هغې کښې ده. چه د دے ئے درته ښائی هم دا سړے په زمکه د خدائے خلیفه دے. هم دے د سیرت نبوی تابع، د توحید الهٰی محافظ او د نفس انسانی خیرخواه دے نو دده صحبت او محبت په ځان

۱ هدایت کوونکے ۲ هدایت یافته
۳ شفاعت کوونکے ۴ مقبول الشفاعه
۵ [illegible] ۶ رښتینے منلے شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او دده د روحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کړدوړتو صفا کونکے او د توحید په نورے روښانه کونکے دے - د الله تعالیٰ د قُرب د پاره چه ته دداسے سړی صحبت اختیار کړے - نو په تا داخبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښ م درته فرق واضحه کهٔ - نو دد‌ے پیروی کول اوس ستا کار دے - زهٔ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے - الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی - آمین -

مقاله (۳۴) عبادت کښ اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښ اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے - د خپل پروردګار اطاعت کوه - د هغه د شریعت احترام کوه - او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه - تهٔ دا واے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی - او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. تهٔ په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے - نو د هغه په کارونو د تهمت لګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب او قانوکښ وقوع بیاموی - او د هغهٔ د مشیت لاندے د هغه تعمیل کیږی - الله پاك فرمائی - ځما مخلص بندیان ځما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی - او نه ځما د احکامونه غفلت او روګردانی کوی - د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے - نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه - او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه - کهٔ تهٔ د هغهٔ د احکامو احترام کوے - نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی - او دنیا او عقبیٰ کښ به دِ خلاصے نصیب کړی -

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته - نو ته د صبر او خاموشیٔ نه کار اخله - په قضا و قدر راضی شه - او په دے پوره شه چه سختی پسے خوشحالی راځی - لکه چه تورهٔ شپه تیره شی - نو ورپسے رڼا صبا راشی - الله پاك فرمائی :- "اے پیغمبره! چه ځما بندیان درنه ځما متعلق پوښتنه اوکړی چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوی ته ډیر قریب یم - او کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم - ځما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی - چه صراط مستقیم بیاموی" - او الله پاك فرمائی - تاسو ځما په بارګاه کښ سوال کوی - زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم - د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښ د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے - کهٔ الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی - حدیث کښ راځی - چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښ داسے حساب اووینی، چه شناخت به ئے نشی کولے - نو هغه ته به او وئیلے شی چه دا ستا د هغه دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښ غوښتلے خو دنیا کښ ئے قبلیدل مقدر نهٔ وو -

د اهم خه وره خبره نه ده، چه تهٔ د دُعا په وخت کښ خدائے یادوئے ځکه چه تهٔ د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے -

شپه او ورځ تندرستی، بیماری، او سختی او نرمی کښ ستا دوه حالتونه دی - یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے - او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوے په لاس کښ وی یا بچے روده ئے بچے د دائی په لاس کښ یا غونډ ویکے د چوګان سوار په مخکښ چه کوم خوا ئے غواړی - هغه خوا ئے اولی را اولی - چه تقدیر دِ څنګه غواړی، هغسے دِ کرځوی - کهٔ ستا مقدر کښ نعمت دے، نو په هغه شکر اوباسه - او د زیات بخشش سوال ترے کوه - الله پاك فرمائی :- "کهٔ تاسو شکر کوئ نو زهٔ به لا زیات نعمتونه درکړم" - او کهٔ ستا تقدیر کښ

سختی وی نو صبر کوه - ځکه چه الله پاك فرمائی :- "الله د صبر کونکو مل دے" - بل ځائے ارشاد دے :- "هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی مونږ د هغهٔ یو - او هغهٔ ته راجع کیدونکی یو - په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه دی - او هم دوئی هدایت موندونکی دی" - او الله عزّ وجلّ فرمائی :- "کهٔ تاسو د خدائے د دین مدد کوئ - نو الله پاك به ستاسو مدد کوی - او تاسو به ثابت قدم کړی -

دوئم حالت دا دے چه تهٔ د الله تعالیٰ د لوئیٔ د پاره د هغهٔ نه په دعا او زارئ سره سوال کوئ - ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئ - الله پاك فرمائی :- "د خپل رب نه غواړئ" - او انصاف هم دغه دے - ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی - دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی - نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه - او دد‌ے نه بهرمه ووځه - ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته -

په هر حالت کښ د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغه کښ د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی - حدیث قدسی دے :- "تهٔ د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئی سره کوه، چه ګویا تهٔ الله پاك وینے - او کهٔ تهٔ د هغه محویت دا درجه نهٔ لرے - نو کم نه کم دا یقین خو ضرور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتہ چہ اللہ پاک تا وینی ۔ نو دعبادت پہ آداہو کبن ھیڅ نقص مۀ راوله۔

داللہ تعالیٰ دوحدانیت طلبګار شہ ۔ او دشرک نہ پرھیزګار شہ ۔ پہ ھیڅ حالت کبن د اللہ پاک نہ بدظن کیږه مه۔ هر حالت کبن د هغه وفادار اوسه۔ یوازے اللہ پاک ته یکسوئی نہ صرف دعبادت د قبولیت باعث وی۔ بلکه د دے سره برکتونه او نیکو کبن نور هم اضافه کیږی ۔ څومره چه عملی امتونه تباه شوی دی ، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی ۔

اللہ پاک د ابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بیان کړے دے ۔ چه هغه په کامل یکسوئی سره د اللہ پاک عبادت کولو۔ او کائناتو کبن به ئے هیڅ څیز هغه سره نۀ شریک کولو ۔ اللہ پاک فرمائی ؛ مونږ تاسو ته دین ابراهیم عطا کړے دے ۔ او ستاسو د ځه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان اینے دے ؛ نو په مونږ واجب دی چه توحید او اخلاص کبن د هغه پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت د شرک نه پاک کړو۔

مقاله (۳۵) پرهیزګاری د دین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه ۔ ځکه چه د مسلمان د ظاهرو باطن سلامتی په دے کبن ده ، چه د دے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی ۔ ځکه چه هم پرهیزګاری د

دین اصل بنیاد دے ۔ حدیث کبن راځی ؛ مسلمان له یوازے د حرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نۀ دی پکار ۔ بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے ۔ ځکه چه د ګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغه سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کبن اچوی ۔ حضرت عمر رضی اللہ عنه فرمائیلی دی ۔ چه مونږ به نهه حصے حلال څیزونه په دے شبهه پریښودل چه چرته حرام پکبن نۀ وی ۔ او حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنه فرمائی ؛ چه مونږ به د مباح څیزونو اویا دروازے په دے خیال ترک کولے چه چرته ګناه کبن کیر نه شو ۔ دا هرڅه هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول۔

اللہ پاک فرمائی ؛ د خپل عاقبت د پاره د نیکئ ذخیره راغونډه کړئ ۔ او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده ۔ او اللہ جل جلاله فرمائی ؛ د اللہ په نزد تاسو ټولو کبن زیات د عزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے ۔ نو عملکو بزرګانو به هغه څیزونه استعمال کبن نه راوستل ، چه هغه به مشکوک وو ۔ او د حرام او د ناجائز څیزونو د اسبابو نه به ئے هم مکمل پرهیز کولو۔

حضور صلے اللہ علیه وسلم فرمائیلی دی ؛ بنۀ پوه شئ ، چه د هر بادشاه د پاره یو ورشو وی ۔ او د اللہ تعالیٰ ورشو هغه حرام څیزونه دی ۔ نو کوم سړے چه د دے نه کیرچاپیره ګرځی د هغۀ د پاره عین ممکنه ده چه په دیکبن راګیر شی ۔ نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګارئ

لارے اختیار کړئ او د ګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ۔

کوم سړے چه د امر الٰهی احترام کوی ۔ او پرهیزګاری اختیاروی ، نو د اللہ پاک مدد د هغه شامل حال وی ۔ او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی ۔ اللہ پاک فرمائی ؛ «کوم خلق چه څمونږ د نزدیکت او څمونږ په کلام د پوهیدلو کوشش کوی ، نو مونږ خپله صراط مستقیم ته د هغوئ رهنمائی کوو او شریعت د هغوئ د پاره اسانوو۔

هر مسلمان له پکار دی ، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی ۔ او په راهِ راست د تلو کوشش کوی ۔ د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی ۔ او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی ، چه د اللہ پاک فرمانبرداره دی ۔ نۀ تاته داپند درکوم چه د خپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه ۔ او مخکبن د پاره راست بازی اختیار کړه ۔ د اللہ پاک نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرک د آفتونو نه محفوظ شے ۔ او سلامتی بیا مومے۔

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او د دنیاوی امورو کبن احکام الهی مه هیروه ۔ دین اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنیا فرع او د رسول اللہ صلے اللہ علیه وسلم د اسوۀ حسنه په تحصیل کبن کوتاهی مۀ کوه ۔ تا نه د نفس اماره د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے ۔ خو د دے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دِ ظلم اوکۀ ۔ په دے وجه تۀ د صراط مستقیم نه واوړیدے ۔ او د نفس د پیروئ په وجه په عقبیٰ کبن د ذلیل او رسوا خلقو نه شوے۔

کۀ تۀ د عقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کبن به د عزت او ابرو خاوند وے ۔ او د پروردګار خوشنودی به دِ حاصله کړے وے ۔ نبی کریم صلی اللہ علیه وسلم فرمائی ؛ «اللہ تعالیٰ دنیا د آخرت په نیت ورکوی ، خو آخرت صرف د دنیا په متابعت نه ورکوی » او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے ۔ نیت د عبادت روح دے ۔ او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کۀ تا د آخرت د طلب په نیت د اللہ تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه به وے ۔ او هر کله چه ته د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه وے ، نو د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے ۔ او کۀ ته د دنیوی امورو کبن د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پروردګار به د ځانه ناراضه کړے۔

دنیا د خدائے تابعداره ده ۔ د هغۀ نافرمانه خواروی ۔ او د هغه د فرمانبردار عزت کوی ۔ حضور صلی اللہ علیه وسلم فرمائیلی دی ۔ «دنیا او آخرت په مثل د دوو ښځو (د یو خاوند د دوو ښځو) دی ۔ کۀ یوه خوشحاله کړے ، نو دویمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

به درینه ناراضه شی. نوکوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت اختیاروی، ټول کائنات د هغهٔ عزت کوی. اوخوك چه د هغهٔ نافرمانی کوی، ټول کائنات د هغهٔ نه بیزاره شی. الله پاك فرمائی "تاسوکښ بعضې داسے دی، چه محض د دنیاپرستار دی او بعضے داسے دی، چه آخرت غواړی." او بل ځائے ارشاد دے "خلقوکښ د حکمت اوفراست داسے خاوندان هم شته، چه وائی. اے پروردګاره ! موږ له دنیا کښ هم سعادت راکړے. او آخرت کښ هم سعادت او د دوزخ د اور نه مو اوساتے" نو اوس ته اووایه چه ته د دے کښ دکومے ډلے نه کیدل غواړے.

محض د دنیا کښ محوکیدل او د خپل عاقبت نه غافل کیدل د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دی. هرکله چه ته آخرت کښ حاضرکړے شے. نو د حشر میدان کښ به دوه ډلے وی. یو دوزخیان او بل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښ د داخلید وسعادت به ته هله حاصل کړے چه د نفس طاعت پریږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیارکړے. او د خدائی احکامو په احترام کښ د نفسانی خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك دیدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د جنت هرقسم عیش د الله پاك تابعدار بندیانو د پاره خاص دے. نو د عقبیٰ د دے ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفس اماره په ځائے د نفس

مطمئنه خیال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده چه د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے او ذکر الهیٰ کښ مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه پرهیز اوکړے. او د کتاب الله او سنت رسول الله پیروی اختیار کړے. د صراط مستقیم موندلو د پاره د کتاب الله په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبر ضرورت دے. نو په کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغې عمل اوکه. محض مناظرو، جدال او قیل وقال کښ مهٔ ښیوزه. ځکه چه د دے سره عقل ګمراه شی. او د عمل لار د انسان نه خطاشی.

الله پاك فرمائی "کوم احکام چه ځمونږ رسول تاسو ته بیانوی، په هغې عمل اوکړئ. او د څهٔ نه موچه منع کوی. هغه ترك کړئ. او د الله نه ویره وکړئ. چه عاقبت موښهٔ شی" نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروی لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے کړے شی. او دین ته منسوب کړے شی. او د هغې پیروی د اسلام پیروی اوګنړلے شی. الله پاك فرمائی: خلقو رهبانیت (ترك دنیا) د خپله لاسه یو طریق عمل جوړکړهٔ. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالانکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه پریښودل. مونږ په هغوئ نه دی فرض کړی. او نه مود هغې حکم ورکړے دے. د غه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طریقِ عمل پیروی او نهٔ کړے شوه" په دے سبب هرهغه عقیده یا عمل چه د هغې آسمانی کتابونو او شریعت کښ څهٔ سند نهٔ وی، بدعت دے او د هغې پیروی عین ګمراهی ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك دا سوهٔ حسنه په نوم یادکړے دے. حق سبحانهٔ فرمائی. "څوك چه د الله د رضا طلبګار وی او په ورځ د محشر د خلاصی ارزومند وی، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقِ عمل یو مثالی سیرت دے" بل ځائے ارشاد دے "ځمونږ نبیؐ په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائی. څهٔ چه وائی هغه ځمونږ د طرفه وحی وی. نو د هغهٔ پیروی کوئ" او الله پاك فرمائی: "اے پیغمبره ! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستی غواړئ نو ځما پیروی اوکړئ، چه خدائے مو دوست شی. او د خدائے دوستی د حضور صلی الله علیه وسلم د قول او فعل تابعداری ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "کسب کول ځما ظاهری عادت دے او توکل ځما باطنی حالت دے" نو اے د اخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وی. نو ستا وظیفه کسب کول دی، چه دا د حضور صلی الله وسلم سنت دی، او که ستا ایمان محکم وی. نو ستا وظیفه توکل دے.

الله پاك فرمائی "څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوی نو هغه ورله کافی دے" او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت کښ حکم موجود نهٔ وی. نو هغه مردود دے. نو هر حالت کښ د قرآن او سنت تابع کیدل پکار دی. د محمد صلی الله علیه وسلم نه پس تر قیامته ځمونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه ځمونږ د پاره بل آسمانی کتاب نشته، چه د هغې په احکامو عمل اوکړو نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب الله او سنت رسول الله ؐ اتباع اوکړی. چه تباه او برباد نشی. د دے دواړو نه خلاف ورزی کول د شیطان په پنجه کښ راتلل دی. نو د عقیدے او عمل د هر آفت نه سلامت پاتے کیدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وی. او دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته رسی.

مقاله (۳۷) د حسد مذمت

اے مسلمانه ! که ته په الله، د هغهٔ په رسول او په کتاب الله ایمان لرے او بیا هم بل مسلمان ورور سره حسد کوے. نو دا د ډیر افسوس خبره ده او ځما د یانه دا یقین راځی چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل دِ کمزورے

۲۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ تهٔ د بل مسلمان خوشحالي نشے برداشت کولے۔ دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعيال ته نشے کتے۔ اود خپلې تنګ ظرفۍ په وجه د اخيال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ د هغه نه لرے کړے شي، کوم چه د هغهٔ خالق او رازق هغه له ورکړي دي۔ دا د اسے شوه چه تهٔ د خدائے په خدائيۍ کښې د هغهٔ په تقسيم رزق کښې او د هغهٔ په اختيار کښې د خل ورکول غواړے او دا صريحًا کفر دے۔

ياد ساته چه د الله تعالٰی اختيارات ستا اختيارات کيدے نشي۔ او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کيدے نشي۔ الله تعالٰی چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړي نو ته دِ خپل حسد په جذبه کښې د هغه مقابلے ته را اووځې اود اغواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دي، هغه پرے تهٔ بند کړے۔ نو د اخرګندهٔ د مشيت ايزدي سره مقابله نهٔ ده؟ که ده، او يقينًا ده۔ نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښې ستا د پاره خير نشته۔

حسد يو داسے لعنتي څيز دے چه ستا ايمان دِ د وکوي د خپل مولٰی د رحم نه دِ غورځوي۔ او الله پاك دِ مخالف کوي۔ قرآن حکيم کښې چه د حضرت يوسف عليه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده د هغې په مقصد او معنٰی لږ غور او کړئ۔ چه د يوسف عليه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغې اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښې وُو۔ او بيا خومره هغوئ په خپلو کړو وستوماند شو۔ او هر کله چه مصر کښې يوسف عليه السلام ته پيش شو، نو داسے ئے اوونله "خُمونږ دِ په خدائے قسم وي، چه تاله بيشکه الله پاك په مونږ فضيلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زياتئ معافي غواړو۔"

حضور صلی الله عليه وسلم فرمائيلي دي: "حسد د مسلمانانو نيکي داسے سيزي، لکه اور چه لرګی۔" او حديث قدسي دے، چه الله پاك فرمائي: حاسدان خما او خما د نعمتونو دشمنان دي "۔ حاسدان د الله د شمنان په دے کښې دي۔ چه الله پاك د خپل مشيت ما تحت چه خپلو بنديانو ته څهٔ څيز او څومره ورکول غواړي، نو دوئ ئے مخالفت کوي۔ او الله پاك فرمائي: "په دنياوي ژوند کښې مونږ د خپلو بنديانو رزق خپله تقسيم کړے دے "۔ نو بيا څوك دا جرأت کولے شي، چه د الله تعالٰی د فيصله شوي تقسيم خلاف خبره اوکړي او د هغه مقابلے ته او دريږي۔

ياد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دي۔ او دا د بدين قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائي: "مونږ خو په خپلو بنديانو ظلم نهٔ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوي۔

بل ځائے ارشاد باري تعالٰی دے "خما احکام او فيصلے نهٔ بدليږي، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بنديانو ظلم کوم "۔ نو ستاد سلامتئ د پاره بهتره دا ده، چه يو مسلمان وروره خوشحالی او اسوده حالئ کښې اووينے، نو هيڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه۔ بلکه د هغهٔ په کاميابئ او ترقئ خوشحاله شه۔ د دے طريق عمل سره به الله تعالٰی ستاند رضا شي او د خپل قسما قسم نعمتونو بيرښتونه درباندے اوکړي۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړي۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفيق دِ راکړي۔ آمين۔

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مهٔ کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دي۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دي۔ د هغے په استعمال کښې ته د بخل نه کار مهٔ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعيال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګدستي راولے۔ داسے کول خپل ذات سره خرګند حسد او ظلم کول دي۔ او د الله تعالٰی د نعمتونو ناقدري۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د ټولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائي۔ " د خپل پروردګار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښې ئے بيان کړه "۔ الله تعالٰی دِ مونږ له د شکرِ نعمت عملي توفيق راکړي۔

آمين

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دين برحق خدمت او تبليغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړي، نو د الله اجر د هغه د پاره کافي دے۔ او هغه دا چه دنيا او عقبٰی په دواړو جهانو کښې به باعزته او باآبرو وي۔ الله پاك فرمائي: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوي "۔ او په صراط مستقيم به مو ثابت قدم کړي، نو زهٔ تاسو ته دا تلقين کوم، چه د الله د کلام تبليغ او اشاعت کوئ۔ هغهٔ سره څوك مه شريکوئ، او تسليم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبي ﷺ د سنت د تبليغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړي نو د هغهٔ اجر او ثواب د في سبيل الله جهاد کوونکو نه هم زيات وي او د الله تعالٰی مدد او نصرت هميشه د هغهٔ شاملِ حال وي۔

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الٰهي نه بغير محض د نفس په خواهش د يو څيز قبلول ګمراهي ده۔ ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولٰی په خاطر د يو څيز قبلول او د هغې په تحميل کښې تکليف برداشت کول د انبياؤ او اولياؤ اسوهٔ حسنه ده او داسے مخلصين به د دوئ په ډله کښې پوره ته کولے شي۔

ياد ساته! چه هر کله الله تعالٰی په تا د نعمتونو بيرښونه کوي او تهٔ هغه نه قبلوے۔ يا د هغې نه روګرداني کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسراسر کفران نعمت دے . اود الله پاك د رزق او عطیاتو بے قدری ده . نو د الله تعالی د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه . او د هغه په خو شحالئ قبلوه . ځکه چه د ے سره مخکښ د پاره هم رزق کښ زیاتی او برکت راځی .

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅو چه ته د نفسِ اماره نه ازاد نهٔ شے . او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے ، نو د اولیاء الله په ډله کښ د داخلید و کوشش مهٔ کوه . د شریعت د پیروئ د امطلب دے چه ستا ټول اقوال ، افعال د الله تعالی د امرونهی مطابق شی . یعنی ستا اوریدل ، لیدل ، تلل ، اودهٔ کیدل ، ویښیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الهی ماتحت شی . او د اهرڅهٔ ددین او ملت د حد متد پاره وی .

ستا جسمانی څیز ونه ستا د پاره د پرورش د کار نه د جلب او لرے والی باعث وی . ترڅو چه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی ګردونو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے . ولے هرکله چه تهٔ ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے . او هر لمحے ذکر الهی کښ مصروف شے . نو په تا به اسرارِ الٰهی راڅرګند کړے شی . او د کائنات حکمتونه به تا ته بے نقابه شی د ا د فنا فی الذات مرتبه ده .

کله چه تهٔ د عالَمِ سِفلی نه بے تعلقه شے . او اشیاء د دید ار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوګڼړے ، څنګه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل ، بے شکه دا ټول بُتان د شرك په وجه څمادشمنان دی . او یو خدائے څمارهنما او دوست دے : دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشاتِ نفسانی او مخلوقات د معصیت بُتان اوګڼړے او د هغوئی د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے ، نو هله به په تا د علوم لَدُنّی او اسرار الٰهی کشف شروع شی تهٔ به د دانزدارو نه شے او د ولایت د حجابُاتو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی . دغه وخت به تهٔ محسوسه کړے ، چه تا یو معنوی ، روحانی او باطنی ژوند بیاموند . ستا ټول وجود به د قدرتِ الٰهیه مظهر جوړ شی . بیا به ته د هغے په رابطه آورے ، ګورے ، ګرزے ، او خبرے ، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے . د امرونهی پیروی به کوے . د حدود شرعی حفاظت به کوے . او غیر الله به موجود نه ویڼے .

د ولایت درجه بیاموند لو د پاره ، اتباع نفس ، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه . او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه . خو یاد ساته . چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی . هغه جائز اونهٔ کړی هغه جائز اونهٔ ګڼړه . هغه صریحًا کفر دے .

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم :- یو بادشاه شاه دے چه هغه په خپل رعایه کښ یو سړے اهل اوویني ، او د ښار حکومت ورته حواله کړی . په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی . او خپل معتمد ئے جوړ کړی . بیا دغه سړے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په ګوتو نهٔ ورکوی . د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی . او شا باسے ورے وائی . او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے .

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش وعشرت کښ پریوځی د خپله عهدے په غرور کښ د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواشی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولګی . نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی . بیا ورسره د هغے جرمونو محاسبه را واخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښ د بادشاه د امرونهی خلاف کړے وی . د تحقیقاتو نه پس د ے بندیوان کړے شی . د ے سره د دهٔ غرور او تکبر زائل شی . او د ے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه ګار شی . د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښی راشی . نو خپل زور منصب

دوباره ورکړی . او د یو ځل نه زیات احسان ورسره راواخلی دا حکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی . او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی .

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے . الله تعالی چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی ، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی . د الله پیرزوینے چه نه یوے سترګے لیدلے وی . او نه یو غوږ اوریدلے وی . لکه باطنی نعمتونو کښی د زمکے او آسمانونو عجائب ، د کائناتو اسرار ، کشف روحانی ، د دُعا قبلیدل ، تقوی ، محبوبیت قلب کښی د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره . دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی . لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك ، حلالو څیزونو کښی فراخی ، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد .

په د ے باطنی او ظاهری نعمتونو ترډیره وخته د ے ښاد وی . حتیٰ چه دومره د ے کښی مشغول شی چه غفلت کښی ګیر ځی . خپل معبود هیر کړی ، او د نفسِ اماره تابعداری راواخلی . فسق و فجور کښی پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اوویني نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښی راګیر کړی او سختو او پریشانو کښی ئے اخته کړی . بیا د ے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی . او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی-نو دے د الله تعالیٰ په حضور کښې توبه ګار شی۔ او صراط مستقیم ته رجوع اوکړی او عملاً خپل ژوند د ستور العمل اختیار کړی۔

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه دے بیزاره شی۔ او خپل پروردګار ته راجع شی۔ نو د الله تعالیٰ د طرف دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اوروے شی او تیر نعمتونه ورته دوباره بیا اوراطه ورکړے شی په دهٔ د الله تعالیٰ د باطنی او ظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی۔ خلق خدا ورسره محبت او تعاون راواخلی۔ هر ځائے د دهٔ تعریف او توصیف کیږی۔ او بادشاهان ئے مسخر شی۔

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی او ظاهری نعمتونه په دهٔ تمام کړی۔ الله پاك فرمائی :- هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه' چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښې د دهٔ د پاره د زړهٔ د خوږ یدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی۔

مقاله (۴۲) د نفسِ انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی۔ یو راحت او بل مصیبت۔ او دا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونو کښې ازمائیلے۔ ترکومه حده چه دے د خپل پروردګار مطیع او فرمانبردار دے۔ الله پاك فرمائی ۰ انسان چه راحت کښې شی نو نافرمانی راواخلی او چه مصیبت کښې

شی ، نو شکوه او شکایت کوی :۔ واضحه ده چه دا د نفسِ انسانی کمزوری ده۔ چه د راحت په حالت کښې د تقوی او شکر نه کار نهٔ اخلی، او د مصیبت په حالت کښې صبر' تحمل او توکل نهٔ اختیاروی۔ او د الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی۔

د نفس کار ګستاخی او بے ادبی ده۔ او د مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی۔ بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکر ګذاره کیږی نه۔ او همیشه د خواهشاتو د کیدو انسان په پریشانئ کښې ساتی بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاصے بیامومی، نو غرور، تکبر او عیش کښې کښیوځی۔ او د خپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونو کښې راګیر کړے شی د پاره د دے چه د ده خوری او ویخڅلی شی او د شرك او فسق نه منع شی۔

بیا که نفس غفلت او معصیت پریږدی۔ او په سمه لار شی۔ او اطاعت او شکر ګزاری راواخلی نو الله تعالیٰ پرے د خپلو نعمتونو دا ئمی پیرزوینے شروع کړی او هر حالت کښې د هغه معاون او مددګار وی۔ نو کو سرے چه دنیا او آخرت کښې د سلامتی خواستګار وی۔ هغه له پکار دی چه صبر او تحمل اختیار کړی او د رضائے الٰهی نه مخ نهٔ اړدی۔ او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی۔ ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوی. په هغه شکر اوباسی. او د هغهٔ نه د هر ځهٔ امید ساتی.

تا د الله تعالیٰ د ا ارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښې د راوستلو اراده اوکړی ، نو ورته اووائی ۰ کُن (شه) ، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښې راشی)"۔ او الله پاك فرمائی ۰ مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده :۔ د الله پاك قول افعال ټول او د حکمت او مصلحت نه ډك وی۔ خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے۔ بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی۔ او د الله حکم سره اتفاق اوکړی او خپل ګفتار او حرکاتو سکناتو کښې د الله تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایات نه منع شی۔

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم۔ نو حضور صلی الله علیه وسلم ما ته ارشاد اوفرمایهٔ ۰ اے هلکه! د الله د حقوقو حفاظت کوه ، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوی۔ الله حاظر او ناظر اوګڼړه ، نو هغه به ته د خپل وړاندے موجود بیامومے ، او چه ته سوال کوے ، او مدد غواړے ، نو د الله نه غواړه :۔ الله چه د بندیانو په قسمت کښې څهٔ لیکلے دی هغه د ازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے چاته چه څهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے ، هغه به

ورته ورسی۔

کهٔ ته په الله توکل اوکړے۔ او محکم یقین پرے اوساتے نو ډیر خیر به بیامومے۔ او کهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نو کوم څیزونه چه تهٔ بدګڼړے ، هم هغه به ستا د پاره تکلیف باعث شی۔ په هغه صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وی۔ یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے۔

مؤمن له پکار دی ، چه خپل قلب او دماغ صفا کړی، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړی۔ د مؤمن د پاره عافیت په دے کښې دے' چه دد غه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی ، چه د دنیا او عقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیامومی۔ او د الله پاك په رحمت به دواړه جهانه ښاد شی۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی۔ چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکښې نهٔ وی، او د توحید الٰهی معرفت نهٔ لری۔ د دے برعکس د غیر الله عکښ د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری ، محکم یقین او ایمان لری' د هغوئ طریقه توکل علی الله وی۔ په ذکر او فکر همیشګی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د اقتضائے ایمانی

په وجه د دے خبره نه شرم او حیا ورځی چه د حیّ وقیّوم الله پاك په موجودګی کښ مخلوقاتو کښ دچا نه سوال اوکړی.

مقاله (۴۴) بعضے دُعا ګانے ولے نۀ قبلیږی

د مؤمن هره دُعا لازمی طور سره نۀ قبلیږی. او کومه دُعا چه قبوله نۀ شی. نو د هغے په نۀ قبلیدو کښ دخدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه بۀ پوهیږی. چه د هغۀ د بنده فلاح او بهبود په څۀ څیز کښ دے. تکه د یو آیت مفهوم دے. چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره ځوښتل موږ بنۀ ګڼو، لیکن حقیقتًا هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ ئے بے غوښتلو موږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دُعا د نۀ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان دلوازماتو نه دی، د هغه نه زائل نشی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز وئیدی. او د دے مثال لکه د مرغۍ د دوُ پرو بغیر نشی الوتے، د هغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونۀ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لري او د مؤمن د توحید د عقیدے سره بنائی.

د هرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرکِ خفی یو صورت دے. او شرکِ خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصۀ د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضائے الٰهی باعث وی. او د غسے نور سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّاوی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

د مؤمن د بعضے دعا ګانو د نه قبلیدو چه موږ کوم اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده دِ خپل حاجات خدائے ته نۀ پیش کوی. او د هغۀ نه دِ سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدائے نه سوال اونۀ کړی. نو د چاته به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "ځما نه سوال کوئ، چه حاجات موتر سره کړم." او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه ځما بنده یان ځما متعلق ستاند پوښ اوکړی نو ورته اووایه چه زۀ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زۀ ئے سوال قبلوم. نو بنده یانو له پکار دی چه هغوئی ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانونه خلاصه بیاموهی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی. یو اصحاب عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسُر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسُر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خود ا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دِ دوحالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نۀ وی. کوم خلق چه په راحت او ارام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګۍ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی راخلی.

هرکله چه دوئی د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ کښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قسم قسم مصیبتونو کښ واچوی. او د نا شکرۍ په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. که یو اسوده حال سړے په دے پوهیدے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څۀ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګۍ کښ به ئے غفلت او معصیت نۀ اختیارولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که د یو دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه د دے دنیا د آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نۀ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی. او که د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعًا بچ کیدے نشی. نو دے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے دِ د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بنده یانو د سختۍ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیاموندلو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکونِ قلب وی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاون او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه." نو د دعوت او نعمت شکریه دا ده چه د دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف اونۀ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نۀ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ کښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

ادا کړی۔ زکوٰۃ په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږی۔ غریبانو او مسکینانو ته صدقه اوخیرات ورکړی۔ حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردی اوکړی۔ اود مظلوم مدد اوکړی۔ اوخپل اعضاء د حرامونه بچ اوساتی۔ دا ټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی۔ په دے عمل کونکے به په جنت کښ د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وی۔ او دنیا کښ به هم دعزت او ابرو خاوند وی۔

دد ے برعکس که بنده د نعمت نا شکری اوکړی۔ اود دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښ کښیوځی۔ نو دهغه دپاره په دواړه جهانه ذلت اورسوائی ده۔ خو سره دد ے په دے حقیقت پوهیدل پکار دی چه د انسان په ژوند کښ آفات او بلیّات پوازے دغفلت او معصیت او دنعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وی۔ بلکه دد ے نور اسباب هم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو گناهونو او اعمالو نتیجه وی او دد ے په وجه دانسان تهذیب او مغفرت مقصود وی۔ ځکه چه الله پاك غواړی چه دا بے سړے دګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شی او په صراط مستقیم روان شی۔

د آفاتو بلیّاتو دویم سبب دا دے چه دا د الله تعالٰی په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائښ وی۔ او الله تعالٰی دد ے په ذ ریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا اخلی۔ اوبیا دد ے آزمائښ په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړی۔ او دنیا او عقبیٰ کښ ئے درجے اوچتے کړی اود سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه کړی۔ دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دی۔ دوئ د حال اومقام خاوندان وی۔ د دوئ یقین، ایمان اوتوکل دعامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وی۔ او په دوئ مصیبتونوکښ هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وی۔ د ابتلا په وجه الله تعالٰی په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وی۔ او دوئ د شرك جلی او خفی پاك ساتی۔ د پاره دد ے چه د دوئ باطن دانوار قدسیه نه معموره کړی، او دوئ مقربان بارګاه کړی۔ او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړی۔

د مؤمن د ګناهونو نه د پاك کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښ صبر جمیل ورکړی۔ اود لغویاتو نه په ذکر او فکر کښ مصروف شی۔ د مصیبتونو په وجه پریشانه نشی۔ او نه د مخلوقاتو مخکښ د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوی۔ بلکه راستبازه اوسی۔ او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښ پیش کوی او د هغه نه مدد غواړی۔

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو د اوچت والی دپاره ده، نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت دا واخلی۔ او ذکر الٰهی سره سکون بیاموی۔ د غیر الله نه توجه اوګرځوی۔ او فنا فی الذات شی۔ د ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ دپاره خاص دے۔ او د عام خلق دد ے تقاضا پوره کولے شی۔ چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وی۔ هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شی۔

حاصل د کلام دا دے، چه اصحاب عُسر دِ د آفتونو او مصیبتونو په وجه دخپل پروردګار نه ګِله او شکایت نهٔ کوی، بلکه په پوره یقین دِ په هغهٔ توکل ساتی او اصحاب یسر دِ د دولت په نشه کښ سرکشی او نافرمانی نهٔ کوی۔ بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښ دِ مشغول اوسی۔

مقاله (۳٦) یو حدیث قدسی

حدیث قدسی دے۔ چه الله پاك فرمائی: "کوم سړی چه ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو، نو ذهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دد ے وجه دا ده، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړی، نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائښ نه پس روحانی پیږن ورله کوی۔ مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونوکښ راګیرشی، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوی۔ او مختلف اندازکښ د خلقو مخکښ سوال کوی۔ خو مدد دا طریقه د توحید خلاف ده۔ په دے د بنده پریشانتیا ختم نشی۔ آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شی۔ د خپل خالق په مخکښ په سجده شی د هغه په ذکر او ثنا کښ محو شی۔ او خپل حاجات تر ے غواړی۔ په دے حالت کښ د ے د غیر الله تصور قدرے هم نهٔ کوی۔

د توحید د حقیقت د پیاموندلو نه پس الله پاك د دهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شی، الله پاك فرمائی: "اے د الله نبیؐ! دوئ ته اووایه چه ځما مولا او والی الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے۔ او د نیکو لوصالحانو مل دے" په دے وخت کښ د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسی او غورېږی دا چه: "کوم سړی ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال اونهٔ کړو، نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیز ورکړم" دا هغه توحید کل او محویت فی الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصه ده۔ دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شی، چه په اذن الٰهی د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښ راځی، دهٔ ته انشراح صدر حاصل وی۔ او په دے دواړو جهانونو کښ ئے ذکر خیر کیږی۔

د الله پاك ارشاد دے "اے بنی آدمه! زهٔ الله یم ځما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته - ژهٔ چه څهٔ څیز ته اووایم چه موجود شه، نو هغه فوراً موجود شي - څما په وحدانیت کښې فنا شه چه بیا نو هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه، نو هغه به څما په اذن فوراً موجود شي"۔

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښې څما نه تپوس اوکهٔ - چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیامومی - نو ما جواب ورکهٔ چه د قرب الهٰی یوه ابتداء ده او بله انتها - دد ے ابتداء تقوٰی او پرهیزګاری ده - او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے -

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی - او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی - هیڅ عبادت کښې داسے نهٔ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښې سنت او د سنتو نه مخکښې نفل اختیار کړي - هر مسلمان د د ټولو نه مخکښې فرائض ادا کوی، چه د هغې نه فارغ شي - نو سنت دِ ادا کوی، او بیا وروستو دِ نفل کوی - ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه په ښهٔ شان فارغ نهٔ وی نو سنتو کښې مشغولیدل ئے جهالت دے - او د سنتو نه مخکښې نفل ګمراهي ده - نو کوم عبادت چه د دے قاعدے خلاف وی - هغه په درګاهِ خداوندی کښې قبول

نهٔ دے -

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښې سنت کوی، او د سنتو نه مخکښې نفل کوی داسے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښې طلب کړی - او هغه سړے د بادشاه په دربار کښې د حاضریدو په ځائے د چاوړیو په خدمت کښې لګیا شي - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پرېږدی او نفلو کښې مشغول شي، نو د هغه مثال لکه د هغې حمله ارے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د لنګون شي نو هغه حمل اوغورځوی - نو د غه هغهٔ نه حمله اره پاتے شو - او نه صاحب اولاده -

د غه رنګ الله پاك د چا نفلونه نهٔ قبلوی - ترڅو چه فرائض ادا نهٔ کړي - او د موږ ګزار مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نهٔ لري - نو ګټه نشي کولے هم دغه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پرېږدی او نفلو کښې مشغول شي - حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښې نفل هیڅ اهمیت نهٔ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده دد ے په ادا کولو مامور نهٔ دے -

د غه شان روژه قیاس کړئ یعنی فرض روژے پرېښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے - او د غه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نهٔ ادا کول او نفلی صور

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالٰی منظور نهٔ دے -

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اولیت او اهمیت هیر نهٔ کړی - د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی - او الله پاك سره په مخلوقاتو کښې هیڅوك شریک نهٔ کړی - او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الهٰی خلاف ورزی اوکړی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِیْ مَعْصِیَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښې د هیچا د اسے تابعداری جائز نهٔ ده، چه د الله تعالٰی نافرمانی وی -

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مُذَمّت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړ هغه په دواړو جهانو په خساره کښې دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے، او خوب چه د مناسب اندازے نه زیات شي نو بیا د غفلت علامت دے - او د مؤمن ذکر الهٰی او نیک عملئ ته نهٔ پرېږدی - دد ے علاوه د خوب کثرت زړهٔ سخت او تاریک کوی - او فطری او روحانی ځوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی - په دے وجه خوب پرېږده - د خوب اثر قدرے هم الله تعالٰی سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاك دے - د غه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئ ته د الله پاك قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی - نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړهٔ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے -

دد ے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبٰی د خلاصی باعث دے - نو کوم سړے چه د مناسب اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی، نو د هغه به داسے بنو بنو نیکو او کارنامو نه ګوتے اوخیژی - چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نهٔ کړے شي - د غه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صدیقینو او اولیاؤ الله په خپل ژوند کښې خوب کم کړے دے - او وینښ زیات پاتے شوی - او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت داسے اوچتے درجے بیامونده دی چه په خوب کښې هیڅکله نشی بیامومندے -

کوم سړے چه بیدار وی - او ذکر الهٰی کښې مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وی - په دے وجه په صحیح معنو کښې د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی - ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریک کوی - او زړهٔ چه تاریک او زنګ آلود شي - نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شي - نو د زړهٔ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمی دے - حرام سر تر پایه شر دے - او حلال سراسر خیر دے - دد ے په وجه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی۔
بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښ هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی۔ ځکه چه د دے سره غفلت پیدا کیږی او ذیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښ معصیت ترے جوړ نشی۔ الله پاك فرمائی :۔ اے مؤمنانو! ، حلال رزق خورئ څښئ خو اسراف مه کوئ :

مقاله (۵۰) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښ کیدے شی۔ یو خو دا چه ته الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویمه دا چه ته دالله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے ، نو په تا دا فرض لازمیږی ، چه ته هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش راواخله۔ او د هغے اصلی تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لرے ساتی۔ نو د غفلت او سستی نه کار مه اخله۔ او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله۔
د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده ، چه ته د نفس اماره د بیروئ نه لاس په سر شه۔ او محرمات او شهوات پریږدے۔ دویمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښ په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے۔ د زړه په صدق توبه کار شے۔ او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے۔ ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید دے ، چه ریاضت ، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے ، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښ به حکمت کبریٰ او کرامت عظمٰی حاصل کړے۔ او ته به د هغے واصل بالله خلقونه شے۔ چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخششونو باران وی۔
په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه۔ او خدمت خلق کښ د هیڅ قسم کوتاهی مه کوه ځکه ستا په اعمالو کښ به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی۔ الله پاك فرمائی :۔ موږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو ، زمکو او غرونو ته وړاندے کړه ، خو هغوئ د دے بوجه اوچتولو نه عذر اوکړه او ترے اوویریدل ، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کړه۔ بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه پوره کولو په صورت کښ ظالم او جاهل دے ۔ نو پکار دی چه کوم خواهشات نفسانی ته د رضائے الٰهی د پاره پریږدے ، هغے ته دوباره مائل نشے۔ د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته۔ فنا فی الله شه۔ او د امر الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه۔
د الله تعالیٰ نه بغیر څهٔ چه کائناتو کښ دی ، د هغے نه بے پرواشه۔ او خپلو مطالباتو کښ بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مه کوه۔ د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو اګاهی او ګنړه او عبرت ترے واخله۔ ځکه چه د دے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی۔ بنده کښ چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښ الله پاك د هغه معاون او مددګار وی۔ الله پاك فرمائی :۔ تاسو ما یاد کړئ ، زهٔ به تاسو یاد کړم۔ او ځما شکر په ځائے راوړئ ، ناشکری مه کوئ :

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزارید وثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی ، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی ، او فنا فی الله شی۔ نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچنده ثواب ورکولے شی۔ یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه ، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی۔ په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوینے نورے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښ داخل شی۔
بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښ مشغول شی او په هغے کښ

ترے څه غفلت ، معصیت یا شرك اونشی۔ نو په دے سبب هم هغهٔ ته دوبره ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی۔ او بل پرے غرور او تکبر او نهٔ کړی۔ او بله دا چه د زړهٔ په مینه امر الٰهی په ځائے راوړی۔ دلته کښ دا سوال پیدا کیږی ، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی ، او فنا فی الله شی۔ او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښ شمار شی ، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښ د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے۔ نو د دے جواب دا دے چه اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښ مشغولیدل د امر الٰهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی۔ الله پاك فرمائی :۔ که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ ، نو زهٔ به د ذیاتو نعمتونو پیرزوینه درباندے اوکړم :۔ بل ځائے ارشاد دے :۔ اے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی ، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه :۔
دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښ واندٔ چوی ، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی۔ او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی - او په خپل لطف اوکرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی - ځکه چه هغه د رضا او امرِ الٰهی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے ده ، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے -

ددهٔ مثال د یوه رودونکی بچی دے - چه د نفس دتقاضو نه خبر نهٔ دے - او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے - هرکله چه دے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی - نو د خلقونزړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوئی ورسره محبت او شفقت راواخلی . بیا هر یو سړے دهٔ سره إحسان او مروت کوی - او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی -

هر هغه سړے نه به دومره اجر او ثواب ورکولے شی چه د غیرالله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښ مشغول شی - د اسے سړے په دواړو جهانه هروخت خدا ے تعالیٰ ته قریب وی - ددهٔ به هرقسم تکلیف لرے وی - او د کائنات ټول څیزونه ئے په خدمت کښ غاړه بسته کړیا وی ځکه چه الله تعالیٰ په هرحالت کښ د ده معاون او مددګار دے -

په دے وجه - مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهٗ (کوم سړے چه د الله شی ، نو الله د هغهٔ شی) - او الله پاك فرمائی:

« اے نبیؐ ! دوئی ته اووایه ، الله ځما مددګار دے ، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے - او هغه ، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی -

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د اِبتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برګزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښ اچوی ، چه هغوئی د مخلوق نه بیزاره شی - او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعا ګانے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعا ګانے او د هغهٔ ننه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره د دے چه خپل فضل اوکرم پرے اوکړی -

هرکله چه برګزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښ حاجات غواړی ، نو د الله پاك جود اوکرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکله وائی خو کهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښ څهٔ تاخیر راشی - نو دا دیو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ څیز نهٔ دے - نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښ ذکر الٰهی جاری اوساتلے شی او د امرونهی پوره پابندی اوکړے شی - او خپل حاجات اوضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی -

الله پاك فرمائی : « اُدْعُوْنِیْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ » (ما نه سوال کوئی ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښ عجز اوزاری هرګز پرے نږدی . ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی ، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی ، او خپل مقرب ئے جوړ کړی -

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئی - او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ . ځوك چه په رضائے الٰهی کښ فنا شو ، نو حقیقی بقا ئے بیا موندهٔ . خپل خواهشات او ارادے د رضائے الٰهی تابع کړه ځکه چه د نیا کښ هم دغه یو لوے نعمت دے او هم د ادقربِ الٰهی د ټولو نه پرمخ او بهترینه ذریعه ده -

ځوك چه د الله په رضا کښ فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښ پریښودل - نو د دنیا او عقبیٰ هرقسم عذاب په هغه حرام شو - او ځوك چه د الله د رضا طلبګار وی . نو د هغه د پاره دا هم لازمه ده چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی ، نو په هغے د شکرګذار شی ، او د نورو خلقو حقوق د هرګز نهٔ غصب کوی . او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بند ولو کوشش کوی ، کوچه د هغوی په مقدر کښ وی - ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الٰهی کښ دخل کول دی ، او صریحاً شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے .

الله پاك فرمائی . « دیو بل مالونه او جائیدادونه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئی » نو دا یو بنیادی اصول دے چه د دے پیش نظر د هر بے ځکنے بد دیانتئ تردید پکار دے - د الله پاك د رضا طلبګاروی چه په ذکر او عبادت کښ مکمل اخلاص اختیارکړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښ صرف د ریاکارئ نه پرهیز اوکړے شی بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم ده ، چه هیڅ یو عبادت ، خواه فرض وی یا نفل ، د هغے په ادا کولو کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی . بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الٰهی اوګڼی -

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیاموندلے دے - هغوئی هرهغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغے کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی - نو ذکر او عبادت او د احکام الٰهی پیروئی کښ د اجر و ثواب نیت نهٔ ښائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی -

ټول عبادات د الله پاك د جانبه نه دی . کهٔ هغه مونږ په ځائے راوړو ، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو - نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے - د احکام الٰهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے ، هغه 13
خو هم د الله پاك عطا کړده دے . نو د عباداتو د اجر او ثواب

طلب کولو نه بهتره داده، چه دده په ځائے بنده ه زیات ثنا او شکر ادا کړی- چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او دنیا او عقبیٰ کښ دده د پاره د برکتونو باعث شی-

کهٔ ته د رضائے الٰهی طلبګار ئے. او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے. نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه. ځکه چه کوم خلق د الله پاک په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی- او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړه جهانه په خساره کښ دے- او څوک چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی برباد دی ځکه چه دا بدترین خلق دی- او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی-

کهٔ دوئ د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکرئے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقیناً د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتیدلے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل-

الله پاک د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښ د الله پاک د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی- او حسبِ شریعت د خپل حال د حفاظت د پاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی- آمین-

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښ فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دینوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاک رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی- ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی- او په اخلاص خراب اثر غورځوی-

ترڅو چه د یو سړی په زړهٔ کښ د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی- نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی- او ترڅو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی- نو هغه خالصتاً دد یدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے- په دے بنا دا سے سړی د زهد او تقویٰ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے- او د هغې د تقاضو نه نابلده- د دے وجه داده، چه دنیاوی اشیاء هر حالت کښ خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی- او نفسِ شرک ته میلان کوونکے دے- نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محبت، انس او محبت فقط ذاتِ خداوندی ته وقف کړی او د نفس د دا سے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرک ته

بلی-

د دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقویٰ تکمیل ته رسوی. او هغه په درګاهِ خداوندی کښ د عزت او قبولیت درجه بیا موی- نو هر کله چه یو سړے په تقویٰ کښ پخته شی- نو بیا حقیقی معنو کښ هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی- ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوینے پرے شروع شی-

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. ،، دنیا کښ په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پرے راحت ،، نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه ترڅو پورے د یو سړی په زړهٔ د غیر الله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا موندے. دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم ترهغې پورے نه کیدے نشی، ترڅو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نږدی-

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی- او د هغې تفصیل دغه دے، چې ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره نهٔ دے- بلکه د حور و غلمان خواهش او نهٔ کړی، نو هر کله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی- نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو دا سے پیرزوینے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او عارفانو ئے کوی- او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی-

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی- او دنیا او عقبیٰ کښ په دا سے نعمتونو نبادشی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه پرے سترګے لیدلے وی، نه پوغوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم و ګمان راغلے وی- او دغه دا سے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پرے د پوهیدلو نه عاجز دے- او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښ ناممکن-

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترک کولو مختلف پوړئ بنائم- او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ اماره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی- نو د نفس د لا نجو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښ انسان خپله د انتهائی جد و جهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی- د خواهشات نفسانی نه دده مزاج د عکس نه واقف او عادی دے- نو د عادت د بیخکنئ د پاره دده د پاره مجاهده ډیره ضروری ده- خو دده نیت او مقصد مبارك دے- په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق دده نصرت او مدد کوی-

الله پاك فرمائی: ،، وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه څمونږ د رضا جوییٔ د پاره جدوجهد کوی، نو مونږ هغوئی ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنما ییٔ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاؤ او برګزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړي چه د هغے په ذریعه په ډیره مؤثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی.

بیا دا سے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی - او ذاتِ الٰهی کښ باقی - هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ډیرونه ضروری یاتو کښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی - چه د هغے په وجه د هغه د ذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی - دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول، د محرماتو نه بچ کیدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی - دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری، "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ ده - او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه - او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه - او فنافی التوحید شه - بیا خاموشیٔ او ادب سره څمونږ د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی - او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی - نو تهٔ د خپل خالق او پرورش دکار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روګردانی اختیار کړه ".

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرف د علوم او معارف کشف او د فضل و کرم انوار شروع شی - د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی - بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه - ځکه چه د دے ناقدری کول د دے د عطا کوونکی سپکاوے دے - د غه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل و کرم او قرب خاص پیرزو نے اوشی.

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی - یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړي او دا مکروه او ناجائز دی - او دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړي - او دا مباح او حلال وی - د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړي - بیا د دے

هم اوچته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیتِ الٰهی موافق قبول کړي - دا د مریدِ د مراد موندلو - د ابدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتهاء ده.

کوم سړے چه د ابدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی - " اے نبیﷺ! دوئی ته اووایه چه څما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے - چه خپل مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے - او د ټولو صالحانو مل دے " - په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاك د امر او نهی مکمل اطاعت کوی - او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی - الله تعالیٰ خپله د دا سے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی - دا سے سړے د قبض او بسط قسم کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی - او ولایت پورے تکمیل بیا مومی - او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی -

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی - او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړي نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی - او هم دا د توحید انتها ده - دا سے سړے د الله پاك محبوب او مقرب وی - او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی - دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی - د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څمونږ نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی - او رزق به د فراخه.

د دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت گزار وی - د ده اراده او تدبیر د الله پاك په مرضیٔ وی - او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے ددهٔ رضا وی - دے د الله نه سوا غیر الله نه وجودًا وینی او نه فعلًا بیا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده دا سے فراوانه کړي، چه د هغهٔ وهم و ګمان کښ هم نه راځی - ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پورے شروع شی.

او س دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

د هغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے او خواهش دده ذات سره څۀ تعلق پاتے نۀ شو. بلکه دے سراسر ذاتِ خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ اراده سراسر خیر دے. او هغے کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هره لحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهري او باطني احوال بتدریج ارتقا بیاموي.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحانی عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتي ارادے او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّتِ الٰهی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد درجے ته هم بیامونده وه چه فنافی الله کیدو سره حاصلیږی.

واضحه دِه چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رضی چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه د حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیراتِ الٰهی ظهور وو. اګرکۀ کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبرے ښکاریدے.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دي. چه دیو ولی د پاره د روحانی او باطني عواملو انتها دیو نبی د روحانی او باطنی عواملو ابتداء دِه. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړي. او د نفسِ امّاره د شرنه د خلاصی خواهشمند وي. هغۀ له پکار دي چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړي. چه فانی بغیر الله وي. ځکه چه د حیاتِ ابدی راز هم د غه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بسط

اولیاء الله خپلو باطنی احوالو کښ کله قبض کښ وي، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطني کیفیت ته وائی چه په قلب روحانی حجاب او غفلت خوره وي. او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالی وي. دا حالت باطني او ذهنی لحاظ سره انتهائی پریشانی پیدا کوي. خو د دے کیفیت لازمی نتیجه بسط و کشاد وي. چه د قبض ضد دے. د دے وجه نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوي.

د اثر او نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحانی ترقۍ سکون او اطمینان باعث وي. د دے وجے نه د دے نه د مکملے فائدے اخستلو تلقین شوے دے.

او په دے بنا مشیّتِ الٰهی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولی الله د پاره لازم دي چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نۀ کوي. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت او کړي. ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژنی. چه عالم الغیب دے. او د افعالو او تقدیراتو ئے څۀ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دي. چه یو مؤمن بنده خومره د لذاتِ نفسانی نه د ډه کوي، هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموي. او د بسط حالت به حاصلوي. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس امّاره د لاڅو نه په خلاصی منحصر دے. هر کله چه د یو ولی الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شي. او هغے کښ د خپل خالق او پروردګار نه سِوا څه باقی پاتے نشي. نو د بسط کیفیت پورے مکمل طور سره ظاهر شي. او کرامات ترے ظاهریږي. نو د خواهشات نفسانی نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه ده. دا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بنده د سوال نه خپله د هغۀ حاجت روائی او مشکل کشائی کوي.

هر کله چه یو ولی الله د نفسِ امّاره د شر ونۀ نه کلی طور سره خلاصے بیاموي. او په هر لحاظ رضائے الٰهی کښ فنا شي. نو هغه بذاتِ خود مشیّتِ خداوندی جوړ شي عجائب او غرائب ترے څرګندیږي. او د هغه احکام په کائناتو کښ جاری کیږي. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسی مطابق الله پاك د دۀ غوږ شي، چه پرے اوریدۀ کوي،

او د دۀ سترګے شي، چه پرے لیدۀ کوي. او د دۀ ژبه شي، چه پرے وئیل کوي. الله پاك ته خپل ولی ډیر نږدے وي. او دا د الله پاك شان کرم نۀ دے، چه هغه خپل ولی په ګمراهئ کښ اچوي. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوي. او د هغۀ د سلامتۍ د پاره هغه ته د حدودِ شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوي. او د ټولو نه لوړه خبره دا چه د امرِ الٰهی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغۀ د احوالو د سلامتۍ ضامن وي. او په هغۀ د بسط و کشاد او قربِ خداوندی پیرزو ونے وي.

الله پاك فرمائی: ”د غه رنګ مونږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهۀ کیدو نه محفوظ کۀ. بیشکه هغه ځمونږ د مخلص بندیانو نه وو.“ بل ځائے ارشاد دے. ”اے ابلیسه! ځما په مخلص او برګزیده بندیانو به نه هرګز غلبه بیانۀ موے. ځکه چه هغوئ ځما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے.“ او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائی: ”ځما مخلص بندیان به هیڅکله شیطان ګمراه نۀ کړے شي. ځکه چه زۀ خپله د هغوئ حفاظت کوم“. (الله پاك دِ مونږ هم د مخلص بندیانو نه کړي. او د شیطان د ګمراهئ نه مودِ په حفاظت کښ کړي. آمین)

هر کله چه دیو ولی الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدد ګار شی۔ نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شی۔ او په هر ما تو کښ هغه څرنګ غورځیدلے شی۔ الله دِ مونږ ټولو مؤمنانو له دامر د تعمیل او د نهی نه د پرهیز کولو توفیق راکړی۔ او د هغه خلقو روحانی صحبت مو دِ نصیب کړی، چه د قبض د پریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا مونده دے، او په بسط وکشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذّات دی۔

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپله ظاهری او باطنی سترګے د غیرالله نه واړوه، او صرف د باری تعالیٰ په هستئ ئے بنځے کړه۔ مخلوقاتو ته مهٔ ګوره۔ بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره۔ که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها دِ د مخلوقاتو خالق او صانع وی د پاره دده چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے۔ او د هغه په توحید پوه دے۔

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه دده کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره۔ بلکه د هغه غیرفانی او ابدی ذات مشاهده اوکړه چه د زمان و مکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو بنځ وی نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جهت په خاطر د نوره ټولو جهتونو نه روګردانه شه۔ نو د هغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاك د لوئے فضل جهت پرانستے شی۔ او ته به ازلی او ابدلی حقائق د نورِ ایمانی په رنړا کښ ښکاره اووینے۔

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثر انداز شی۔ او ستا نه به کرامات ظاهریږی۔ خو په الله پورې د نظر ښخولو نه پس که بیا په غیرالله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو ته به د شرك مرتکب شے۔ ستا د زړهٔ په سترګه به پرده راشی، چه د هغے په نتیجه کښ به ته د قبض په کیفیت کښ اخته شے۔ او دا سزا به د د غے شرك او غیرالله کښ د محوکیدو په وجه وی۔

بیاچه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښ یکتا اوګڼړے۔ او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے۔ د هغه په فضل وکرم نظر اوساتے۔ خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے۔ او خپل ځان د غیرالله نه بیګا نه کړے۔ نو الله تعالیٰ به دِ ځان ته نور هم قریب کړی۔ او تا ته به مقام صدق کښ ځائے درکړی۔ په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړی۔ هر مشکل کښ به ستا مدد او اعانت کوی۔ او همیشه به ستا حافظ او ناصر وی۔

نو د الله پاك ذات د خپلے توجه د مرکز کولو نه پس تهٔ

فانی بغیرالله او باقی بالله شه، او دغه د مؤمن د پاك ژوند مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښ دوه مختلف قسمه حالتونه پیښیږی۔ یا خو دے مصیبتونو کښ اخته وی یا راحت کښ ژوند تیروی۔ او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وی۔ په دے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوی ؐ کښ تاکید شوے دے۔ چه د مصیبتونو په دوران کښ صبر او توکل خپل دستور جوړ کړی او په الله پاك خپله تکیه اوساتی۔ او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشائی زاری کوی۔ او په صبر او رضا ترے مدد اوغواړی۔ د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوی او نه دِ مخلوقاتو ته ځانے په ځانے خپل حاجات پیش کوی۔

کهٔ راحت وی، نو د اسے حالت کښ الله پاك تا ته حکمًا فرمائی چه: هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه۔ او ځما ناشکری مهٔ کوه۔ د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دی۔ د زړهٔ شکر دا دے چه د غیرالله تصور هم اونهٔ کړی او په ذات الٰهی کښ محو شی۔ او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړی۔ بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیا تو نه ئے بچ اوساتی۔

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړی۔

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاك پیدا کړده دی۔ او هغه خالق کل دے۔ د دے وجے نه د هغه حقیقی شکر په ځائے راوړل پکار دی۔ نکه چه څوك تحفه راوړونکی ته نظر نهٔ کوی، بلکه د تحفے راوستونکی یعنی مالك خیال ساتی۔ او د هغه شکریه ادا کوی۔ نو کوم سړی چه ظاهر سبب ته اوکتل۔ او حقیقی مسبب الاسباب او قاضی الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے۔ او د ایمان حقیقت ته ئے رسائی نشته۔ د قلبی شکر هم دا تقاضیٰ ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات څومره څیزونه چه انسان ته حاصل دی، هغه ټول د الله پاك د جانب نه اوګڼړی۔ او په هغے شکر اوباسی۔

الله پاك فرمائی:۔ هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاك عطا کړده دے"۔ او حق سبحانهٔ فرمائی :۔ الله پاك تاسو ته خپل ظاهری او باطنی نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره دد ے، چه په هغے شکر اوباسئ"۔ او حق تعالیٰ فرمائی ۔۔ که تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل اوغواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ۔ نو بیا د هغه ناشکری ولے کوئ"۔ نو په مؤمن واجب دی، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړی۔ او د اعضاؤ شکر دا دے، چه په هغے د خالق اطاعت اوکړی۔ او په هغے د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو د اسے اطاعت اونهٔ کړی. چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهرېږی. ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. بل اصل څیز د الله پاك اطاعت ده او د دے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری. کهٔ مؤمن د دے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے به گمراهئ کښې کښیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او گمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کهٔ مصیبت وی. او کهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل د قائم اوسی. او کهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه د ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ د د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې د د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا د مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل وکرم د کامله تکیه ساتی. او هغهٔ ته د د خپلې حاجت روائئ خواست کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ[ع] اولیاؤ او برگزیدو نه مصیبتونه لرے کوی. او د هغوئ مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپې

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ما تحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنگ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط د دے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یو حدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملگرے دے".

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیاؤ کرامو او اولیاؤ عظامو ته لوئے لوئے درجې د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیاتی نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراط مستقیم د نصیب شی.

مقاله (٦٠) د کتاب الله[ج] او سنت رسول الله[ص] اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پرېښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. د دے پس مقدراتِ الٰهیه سره موافقت کول د سلوك اوچته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو باوجود د احکامِ الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو بے کامله نمونے حیثیت لری. د ا هغه کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغې متعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبگار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره ځمونږ د نبی[ص] ژوندون یو بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات وسکنات او نکاح په حقل ته ځهٔ کوے هغه د سنتِ رسول الله[ص] د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "ځمونږ پیغمبر[ص] چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی د هغې نه منع شئ". او حق سبحانهٔ فرمائی: "اے نبی[ص]! د دوئ ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئی نو ځما تیروی کوی. ځما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئی".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور اوځلیږی. او ته به د خلق خدا د پاره د عمل او تقوٰی یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلق به ستا د صحبت آرزو منه وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امورو تعلق براهِ راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے چه ته د دے درجے ته اورسے نو ته به د حدودِ شرعی نگهبان شے. او افعالِ الٰهی سره به تا ته موافقت حاصل وی او تا ته به د اتباعِ سنتِ نبوی[ص] توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "مونږ خپل کلام نازل کړے، او هم مونږ د دے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به د گناهونو نه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئ. نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضو نه نفرت نهٔ دے پکار. ځکه چه د اتقاضے انسان سره تړلے دی. او د دے نه گریز کول رهبانیت ته بلل کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے.

د جسمانی او بشری تقاضو نه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکې دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی ځکه چه داد دُعا او سوال په صورت کښې بنده بارگاه الٰهی ته لا زیات نزدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سری نه زائلے شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کې هرگز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۀ دی . او د الله پاك د حکمت ماتحت د بشریت تقاضه په تاسو کښ په دے موجود دی. چه د الله پاك د نعمتو نه په ښۀ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښ د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ .

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځے ښائسته ته زیاتے نږدے دی . او ځما د زړۀ آرام او اطمینان په مانځه کښ دے " نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالئ هم ور کړے شوے . او د ښځے د نیوی نعمتونو په قبلولو کښ هغوی د الله پاك د حکم مطابق د شکر اظهار او فرمایه نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی . ځکه چه هغوی دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی . او هم په دے سیرت انسانی تکمیل پیا مومی . چه د کتاب الله او سنت رسول الله پیروی اوکړے شی .

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښ د مؤمن احتیاط

د الله پاك د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښ احتیاط کوی . چه د اسے نه چرته یو آرام او مشکوك شے استعمال کړی . د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : " مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښ احتیاط کونکے وی ، او منافق لے بے احتیاط اخستونکے وی " او د نبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " کوم شے چه تاسو په شك کښ غورځوی ، هغه پریږدئ . او چه کوم کښ شك نۀ وی ، هغه اختیار کړئ " . نو مومن د شریعت په اتباع کښ د استعمال نو لو څیزونو کښ د توقف او تفتیش نه کار اخلی . او د تقویٰ خلاف هیڅ څیز نۀ خوښوی . تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیت حکم ورنه کړی .

کۀ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښ وی . نو مشیت الهی براهِ راست هغۀ ته د هر څیز د قبلولو یا رد کولو حکم ورکوی . او د ابدالیت حالت د فنا ئے محض حالت دے . چه هلته صرف د الله پاك مشیت د هر څۀ د پاره حکم ورکوی . کۀ مشیت الهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نۀ کړی ، نو واخلی . او کۀ منع ئے کړی ، نو ترك ئے کړی . او دا کیفیت د روحانی حالت ضد دے . ځکه چه هغه حالت کښ توقف غالب وو . او خپله اراده له هم پکښ دخل وو . لیکن دے حالت کښ سراسر امر الهی غالب دے . او مؤمن په دے حالت کښ د ټولو گناهونو نه محفوظ وی . لکه چه الله پاك فرمائی : " موږ یوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ کۀ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو " .

مؤمن د حرام او مشکوك څیزونو نه منع کړے شوے دے . او صراط مستقیم د دۀ د پاره آسان کړے شوے دے ،

دے د الله رضا او د هغۀ احکامو سره موافقت کوی . او په هر حالت کښ د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دۀ منتها ئے مقصود وی . د دے نه او چت بل حالت نشته . او دا ولایت انتها دہ .

دا حالت د هغے اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی ، چه د انبیا ئے کرامو په نقش وقدم روان وی . او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی . الله پاك دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیرزوینه اوکړی . آمین .

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تۀ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښ همیشه د الله پاك خلاف ګِله او شکایت کوے . او د هغۀ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے . حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نۀ کوی . کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی ، هغه د دۀ د خپلو مشرکانه عقائدو او بدو اعمالو ، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی . تۀ په دے نۀ پوهیږے ، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے . عبادت کښ د شرك نۀ کولو سره سره هغه دا هم غواړی ، چه کوم عشق او محبت د هغۀ د پاره خاص دے . هغه دِ غیر الله سره اونۀ کړے شی .

الله پاك فرمائی : " مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی ، او هغوئ سره د اسے ډوں محبت ساتی ، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے " نو کوم محبت ، رغبت او د فدائیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص دہ او هغه د غیر الله او د نیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے . نو ګِله او شکایت تا له د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے ، نه چه د الله تعالیٰ نه .

مصیبتونه تا ته په دے پیښیږی ، چه تۀ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے . او د مشرکانه طرز روش نه منع شے . الله پاك غواړی چه تۀ خپل قلب ، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغۀ د ذات د پاره وقف کړے . او غیر الله د خپل محبت او رغبت مرکز او نۀ ګرځوے .

د خدا ئے د رضاد پاره د نفس اماره او مخلوقاتو پیروی پریږده ، چه تۀ د اسے اوکړے ، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی . خلق به ستا په تعریف شروع شی . او الله پاك به دِ دواړه جهانو په خوشحال و سرفراز کړی . نو تۀ خپل محبت د مخلوقاتو په ځا ئے خپل محبوب حقیقی سره اوساته . ځکه دا محبت جاودانی (همیشه) دے او هغه هستیٔ بِلا رغبت او توجه اوکړه . چه ستا طرف ته ئے توجه دہ . او د هغه چا دوستی اختیار کړه ، چه تا سره دوستی کوی . او هغه چا سره هم کلام شۀ ، چه تا بلی . او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د ګمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم دِ سموی.

خپل زړه او دماغ هغه مقدسے هستئ طرف ته کړه، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی. ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا د سیے لارے نه بے راهه کوی. نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ګلی کوڅی تیرووځے. او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقی نه لرے اوسے. خپل خالق او معبود ته نژدے شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم اخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل ګشا او رازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده. او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے.

الله پاك فرمائی:- مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی، هغوئ خو صرف د الله تعالیٰ سره کلك محبت ساتی. او حق سبحانه فرمائی:- د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الٰهی آرام بیاموی. او یاد لری چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی.

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید، چه زهٔ چا ته وایم "اے انسانه! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریك کومه کیږه او اے مشیتِ الٰهی کښې خپله ارادے له دخل ورکومه کیږه او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردګار سره برابر کومه کیږه! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه." چه دا مے واوریدل، نو یو سړے چه ما سره موجود وو، وے وئیل:- "دا کوم کلام دے، او د دے مقصد څهٔ دے"؟ نو ما جواب ورکه. چه دا د توحید او شرك د مینځ کښې فرق کول دی. او د معرفت یوه نکته ده.

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے؟

یوه ورځ ما ته یوه باریکه مسئله پیښه شوه. او نفس م د دے پریشانئ نه خلاصے غوښته. غیبی طور ځانه دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے؟" نو ما ورته او وئیل چه زهٔ داسے شریك غواړم، چه هغے کښې ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری.

بیا مانه تپوس اوشو، "هغه کوم مرګ دے چه هغه کښې ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری؟" ما جواب ورکهٔ. هغه مرګ چه هغه کښې ژوند نشته، هغه ځما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا فی الله کیدل، د غیر الله نه بیخل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالیٰ هستئ سره تړل دی.

ځما مرګ د نفسِ اماره خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالیٰ د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم. او بیا داسے ژوند چه هغے کښې مرګ نشته، هغه ځما د خپل دائم ژوندی او لازواله پروردګار د فعل او مشیت سره ژوند نے پاتے کیدل دی. په داشان چه ځما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی. او ځما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه ځما څهٔ وجود پاتے شی او نه م څهٔ اراده. دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته. او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم.

ځما دا یقین دے چه ځما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عزیز دے.

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے، نو د الله تعالیٰ نه د خفګان اظهار کوے. او وائے، چه الله پاك ځما سوال نهٔ قبلوی. او مصیبتونه راند نهٔ دفع کوی. نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم، چه ته د الله تعالیٰ د فرمان لاندے آزاد یے، او کهٔ غلام؟ کهٔ ته دا اووائے چه زهٔ ازاد یم. نو کافر شوے، ځکه چه د ا د شریعت نه انکار دے. او کهٔ دا

دا اووائے چه غلام یم. او هم د امؤمن بنده له وئیل پکار دی. نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالیٰ کامله تکیه اوساته. او بغیر له هغهٔ نه د حاجت روائئ خواست کوه.

الله پاك فرمائی:- "ځما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ. زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار، چه هر وخت د الله تعالیٰ په فضل و کرم او مدد کښې شك شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتئ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی، نو د دے کښې د الله تعالیٰ څه مصلحت وی. تا له نهٔ دی پکار، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے. ځکه چه د دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی، او دا صریحاً کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذره برابر ظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی.

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی: "مونږ پرے هغوئ ظلم نهٔ کوؤ. بلکه هغوئ پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو. او هغوئ ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئ د خپلو بد عملو نتیجه وه"- نو تاسو د الله تعالیٰ د ناراضه کیدو او د هغهٔ

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ۔ او دهغهٔ په افعالو هرګز اعتراض مهٔ کوئ۔ د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ۔ او د هغې خواهشاتِ نفسانی پیروی پرېږدئ۔ چه د خدائے د خفګان اوغضب باعث وی۔ بلکه صدق اوخلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ۔ اوپه صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ۔

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ۔ ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے۔ نو د ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده، چه ته دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش د او اخلے، نو تقوىٰ اختیار کړه۔ او د الله تعالیٰ د امر فرمانبردار شه۔ د شریعت د حدودو احترام اوکړه۔ توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پرېږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالیٰ به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ۔

الله پاك فرمائی: " کوم عذاب چه په بندیانو راځی، د هغې وجه د هغوئ خپله بد عملی وی۔ بیشکه چه الله تعالیٰ په خپلو بندیانو زور زیاتی نهٔ کوی" نو د الله پاك د رضامندئ دپاره د خپل نفس مخالف شه او د خدایو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه۔ ځکه چه د الله تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئ دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی۔

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولو انبیاؤ کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امّاره د اتباع نه منع کړی۔ ځکه چه دا د شرك خفی او ګمراهئ بد ترین محرّك دے۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی۔ آمین۔

مقاله (۲۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

د اسے هیڅکله مهٔ وایه، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی، نو مخلوقاتو نه، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه۔ د الله تعالیٰ نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه۔ او پر له پسے سوال کول د بنده دپاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے۔ او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے۔ نو د خپل هر ضرورت دپاره د الله تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه، ځکه چه د دنیا او عقبیٰ سعادت په دے کښ دے۔

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالیٰ په علم کښ ستا دپاره فائده مند وی۔ او د راحت او ترقۍ باعث وی نو هغه به ضرور تا ته رسی او کهٔ په هغې کښ د علم الٰهی مطابق ستا دپاره نقصان وی نو هغه به تا ته حاصل نشی بهرحال تا له نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے۔ نو د خپل هر حاجت دپاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے۔ او بنده ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے۔ حق سبحانهٔ فرمائی: " ځما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم " او الله پاك فرمائی: " د الله نه د هغهٔ فضل غواړئ" بل ځائے ارشاد دے " زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم۔ کله چه څوك سوالګرے ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم"

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ۔ او سوال ترے کوئ "۔ او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم، خو هغه ئے قبلوی نه۔ نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم۔ ځکه چه د اسے وئیل کفر دے۔ د بنده بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده۔ چه یا خود بنده د پاره هغه حرام وی یا پکښ د هغه دپاره څهٔ ضرر پروت وی۔ حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالیٰ پیژنی۔ د دے وجه نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار۔ کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د هغې لوئے اجر بیامومے۔

په عام امورو کښ به ستا دپاره آسانی پیدا کړے شی۔ کهٔ ته قرض دار ئے۔ نو قرض خواه به د ده نه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی۔ او ستا دپاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی۔ ځکه چه رحیم، کریم، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی۔ نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه۔ او یاد ساتل پکار دی چه د درګاه الٰهی نه بنده ته د سوال کولو اجر ضرور رسی۔ او کهٔ بعضے اوقات دا فائده دنیا کښ ور نه کړے شی۔ نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی۔

حدیث شریف دے، چه، د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ د اسے نیکی اووینی، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پیژنی۔ د هغې نه به تپوس اوشی، چه ته دا نیکی پیژنے ؟ نو مؤمن به اووائی چه نه۔ دا نیکئ ځما دپاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی۔ بیا به هغهٔ ته او بنودلے شی۔ چه دا نیکئ ستا د هغې سوالونو او دُعا ګانو جزا ده۔ چه تا دنیا کښ غوښتے وے۔ او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے "

د عمرے لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی، چه هغه د الله تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره۔ او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی۔

مقاله (٦٧) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. که تهٔ د نفس خلاف جهاد اوکړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضے ذریعو نفس له دوباره په تاغلبه او او اقتدار ورکړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی. او خپل نفس سره په جنګ ئے چه ستا عزم او ایمان د ړومبی نه زیات قوی شی. او مخکښې د پاره د شیطان دپاره ستا په ګمراه کولو کښې څهٔ ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه مونږ دوړوکی جهاد نه لوئے جهاد ته راغلو." ګویا د نفس خلاف جهاد ته ئے لوے جهاد اوفرمایه. او د تورے جهاد ئے د دے په مقابله کښې ووړوکے اوګنړهٔ. نو د لوے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلے الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه." د کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس الله تو نو کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی. که څوک دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار وله شی.

چه هغوئی ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه ممکن خو څهٔ چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نهٔ وو. لکه چه الله پاک فرمائی "حضور نبی د خپل خواهش نه هیڅ نهٔ وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغهٔ ته لیږلے شوے وی". نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنی خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نهٔ دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلے الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغے حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنی حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نهٔ وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده راواخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهانو په بنو بنو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې اوچتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیشئ نه اوویریدهٔ. او نفس ئے د خلاف شریعت

او عزت به د دوئی په دے وجه کولے شی، چه دنیا کښې دوئی د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکامِ الٰهی تابع کړے وُو. او د دے ارشادِ نبوی چه "دنیا د آخرت پټے دے" هم دغه معنیٰ دی.

مقاله (٦٨) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت ﴿كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِيْ شَاْنٍ﴾ ۔ (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوه نهٔ دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال مونډونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پاتئ ده دے. د هغهٔ حیات، قوت او اختیار هره ورځ په ترقیٔ دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. د غه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هرکله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مونږ خیز ورته هغهٔ ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

خواهشاتو د پیروئی نه محفوظ کهٔ. نو د هغه ټکانړه یقیناً جنت دے. نو هرکله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او څنګه چه د دنیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفسِ امّاره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. د غه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغهٔ د تقویٰ په خاطر جزا ورکولو کښې هم هغه په قسماقسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د دنیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئی د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تا سو د هغے اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښې سوزی". نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئی دنیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پهٔ پوسترګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونهٔ لیدهٔ، چه هغوئی خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو".

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما تیرېږي نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورزي کیږي - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات د ازل نه مقرر دي نو د علم الٰهي مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کیږي - بهرحال د دُعا کولو ضرورت یات پوره کیدل هم د احکام الٰهي ما تحت وي - او په دے هم پوهیدل پکار دي چه عقبیٰ کښ جنت دا خلیدل هم د علم او کرم الٰهي ما تحت دي -

حدیث شریف دے چه بي بي عائشه رضی الله عنها د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلیږي او که نه؟" نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه "نه - بلکه د الله پاک په رحمت او بخښش به جنت کښ داخلیږي" نو حضرت عائشه رض ترے تپوس اوکړو چه، یا رسول الله! تاسو به هم نه؟ نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه" هو زه به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلی الله علیه وسلم خپل لاس مبارک په خپل سر ړل ښکه او دا دے د پاره چه الله پاک خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړي هغه کوي - د هغه نه هیڅوک تپوس کولے نشته - او د دنیا نو نه به د احکام الٰهي تپوس کولے شي -

د عرش نه واخله تر تحت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دي - او په خوښه او نا خوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبرداره دي - الله پاک فرمائي:" د الله نه سوا کائناتو خوک خالق او مختار شته؟" (یعنی نشته) او حق سبحانه فرمائي: " د الله نه سوا خوک معبود او مسجود شته؟ او الله عزّ وجل فرمائي - تهٔ د الله برابر او همنام خوک پیژنے؟"

الله پاک فرمائي: "اے پیغمبره! تهٔ اووایه چه اے مالک الملک تهٔ چه څوک غواړے، هغهٔ ته ملک او سلطنت عطا کوے، او د چا نه چه غواړے، سلطنت اخلے - تهٔ چه چا ته غواړے عزّت ورکوے - او څوک چه غواړے ذلیل کوے - عزّت او سرفرازي صرف ستا په لاس کښ دهٔ - ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار ئے - تهٔ چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے - په مخلوقاتو حقیقي او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے -

مقاله (۶۹) د الله پاک نه د کوم و څیزونو غوښتل پکار دي؟

کهٔ ته د الله پاک په حضور کښ سوال کوے، نو د خپلو تیرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکي وخت د ګناهونو نه د بچ کیدو سوال کوه، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د همیشګۍ، د امرونهي د تعمیل، په مشیت خداوندي د رضامندۍ، په مصیبتونو د صبر کولو، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتي، په نعمتونو د شکر، د ایمان د سلامتۍ سره د

مرګ او په ورځ د قیامت د انبیاوٌ، صدیقینو، شهداوٌ صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښ د پاسیدو دُعا غواړه - ځکه چه دا یو لوئے سعادت دے - خپل ټول معاملات سره الله تعالیٰ ته او سپاره - او خپله هغه کښ هیڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روایت دے - چه هغوئ فرمائیلي دي :" ماته په دے خبره پروا نشته، چه په ما صبا په کوم حالت کښ راځي - آیا دا هغه حالت به وي چه زهٔ به ئے بدهٔ نهٔ ګڼړم، یا دا سے حالت به وي، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الٰهي ما تحت څما د پاره بهتري په کوم حالت به وي، چه زهٔ به ئے خوښوم - ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم - چه د علم الٰهي ما تحت څما د پاره بهتري په کوم حالت کښ دهٔ - نو ما خپل موجوده او راتلونکي معاملات الله پاک ته او سپارل، چه هغه بهترین دوست، او بهترین حافظ او ناصر دے"۔

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاک په تدبیر د رضامندۍ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد اوفرمائیل:

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولي واقعاتو پریشانه کیدو په باعث الله پاک تنبیه فرمائي:" مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے - حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبۍ په وجه ښه نهٔ ښکاري - عین ممکنه دهٔ، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ ګڼړئ، هغه کښ ستاسو د پاره به خیري وي - نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاک پیژني - تاسو نه پیژنئ - نو تهٔ تر هغه وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه تر څو چه د نفس اماره د لا نجونه ازاد نهٔ شے - او رضائے الٰهي سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتي خواهشات او ارادے محو شي - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شي - او صرف یو خدائے سره به باقي پاتے شي - او هم دا، د توحید مقام دے - چه ستا زړهٔ د الله پاک په محبت معموره شي - او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شي -

دے حالت کښ به پروردګار تا په دنیاوي نعمتونو ښاد کړي - او تهٔ به د هغه شکرګذار شے - او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوي رزق عملاً احترام کوے - بیا کهٔ دنیوي ژوند کښ په تا څه تنګ حالي راشي - نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه ئے - او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے - ځکه چه د یو مؤمن او مؤحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے - او خپل معاملات به د الله پاک ته سپارلے وي او د "وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ" (تاسو به څهٔ نهٔ غواړئ مګر هغه چه الله پاک غواړي) ما تحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهي اطاعت کول وي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (٧٠) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلقِ خدا کښې په خپله راستبازی فخر کول ظاهر شرك او گمراهی ده - حالانکه د اخرکښه حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دد ے برعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم گناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی. نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې ولے د بخل نه کار اخلے. او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے. حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاؤ او اولیاء الله به هم همیشه داویل چه " لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ " - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے.

نو تاله پکار دی، چه نیکی، تقوٰی او راستبازی د الله پاك د جانب نه اوگنړے. او بدی او گناه خپل نفسِ اماره ته منسوب کړے. ځکه چه دگناهونو جرړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے -" نیک عمل کوئ او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غواړئ. دگناهونو نه بچ اوسئ. او دگناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے. د خپل پروردگار نزدیکت طلب کړئ. او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ.

نو کوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې دکوم دستور عمل د پاره پیدا شوے دے، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے. او هغه د هغې په پیروی ماموره دے.

مقاله (٧١) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی. یا به ته مرید یې یا صاحب مراد. کهٔ ته مرید یې نو بیا خو په تا یو درونډ بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده. ځکه چه ته لا اوس د صداقت او حقیقت دلاړے طالب او محتاج یې. او طالب له ډیر محنت، مشقت، ریاضت او مجاهده کول وی. حتٰی چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی.

د طریقت په لارکښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے. او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد راواخلے. ته به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے. تردے چه مصیبتونه تاند رفع کړے شی. او خپل مقصود ته اورسے. نو د طریقت په لارکښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے.

او که ته صاحب مراد یې - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغې آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لگوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی. چه د هغوئ درجې اوچتې کړی او روحانی قوت یې زیات کړی. نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ د امنشاوی، چه هغه ستا درجه اولیاؤ او ابدالو سره یو کړی. او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی.

آیا ته دا خوښوے، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې دِ شامل کړی. کهٔ ته دا اوچتو درجونه غفلت هم اوکړے، نو الله تعالیٰ هرگز دا نهٔ خوښوی، چه ته د دغې نه محروم کړی، الله پاك فرمائی: " ستاسو په بهترئ او فلاح وبهبود الله تعالیٰ ښهٔ پوهیږی. او تاسو نهٔ پوهیږئ".

بیا کهٔ ته دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی. چه د طریقت د لار مبتدی وی، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے. نو د دے جواب دا دے. چه د صاحب مراد ابتلاء څهٔ کلیهٔ نهٔ ده بلکه نادرالوقت شے دے. د دے کښې د هیچا اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برگزیده انبیاؤ راغلے ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوگورئ. بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا څومره سخته وه.

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی "څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویروله شوے یم. دومره هیڅوک نهٔ دے ویروله شوے. او څومره چه ما د الله پاك په اطاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیاموندے دے، دومره هیچا نهٔ دے بیاموندے. بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپې په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے، چه د بلال رض په ترخ کښې به پټیدے شو. او دغه حالت ځما د نورو ملگرو هم وو.

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے: " د انبیاؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی. بیا د غضه درجه په درجه په نورو بندگان خدا ابتلاء راځی " او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی " زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے " دد ے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو. او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه. ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے. او د انبیاؤ او اولیاء الله کار په

ابتلاء صبر کول، مشیت الٰهی سره موافقت کول او د تسلیم او رضا لار اختیارول وی. بیا ترے مصیبت لرے کړے شی، په دیدار الٰهی بناد کړے شی. او عقبیٰ کښې په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښې د هر صاحب مراد د پاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. او نهٔ داخهٔ کلّیه گرځیدے شی. بلکه الله پاك د خپل حکمتِ بالغه ما تحت چا سره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او د خدائے د بندیانو قسمونه

د خدائے په مخلوق کښې دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره د بنیادمو مختلفے درجے دی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه د خپل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی. او په هر عمل کښې د هغوی نیتے، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه د هغے په بنا هغوئی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازارونو ته ځی، د هغوئی ارادے او تصورات جدا جدا وی. په دے لحاظ سره د هغوئی څو قسمونه دی. د دے کښې یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کښې داخل شی. او لذت او شهوت کښې اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغے کښې ورکښیوځی او د دغے اشیاؤ د کشش او جاذبیت په وجه

د پاره د غفلت او گمراهئ سامان خپله پیدا کوی.

او څلورم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځی. نو خپل خواهش او ضرورت صرف د الله پاك جائز او حلالو څیزونو پورے محدود ساتی. او چه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوی. او د الله پاك د نعمتونو هر دم شکریه په ځائے راوړی. دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازار ته تلونکو کښې پنځم قسم د خدائے بندیان داسے دی، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ گوری، او نه ورته توجه کوی. دوئی د دے نه بالکل بے خبره وی او د ماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئی غیر الله نهٔ وینی او نهٔ ئے اوری. او نهٔ ئے موجود گنړی. هغوئی خپله ټوله توجه هر وخت خپل خدائے ته گرځولے وی. په دے وجه هغوئی د گنړے بیړے نه هم د هغے تنهائی لطف اخلی چه د ذکر او فکر نه محموره وی. چه تهٔ دوئی بازار کښې بیا مومے. او تپوس ترے اوکړے چه، بازار کښې تا سوڅه اولیدل؟ ، نو هغوئی به درته اووائی چه، د یو ابدی ذات نه موسوا هیڅ او نه لیدل. او د هغوئی دا وینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے د سر په سترگو نه بلکه د زړه په سترگو لیدلی وی. خواهش او ارن وسوه ئے نه وی لیدلی، محض صورت کښې ئے لیدلی وی، معنیٰ کښې ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. او بیا چه

په هغے کښې محو شی. نو دا خلق د دے څیزونو سره د ومره زړه اوتړی، چه جائز او ناجائز نهٔ گوری. خود هغے په حاصلولو کښې مصروف شی. او فتنو کښې پریوځی. د دے لذّتناکو او شهوتناکو څیزونو نظاره د هغوئی د پاره گمراه کُن او د دین او عبادت نه د دوئی لرے کونکی وی. نو د غه شان دوئی د نفسِ اماره په پیروئی کښې د الله تعالیٰ د اطاعت نه لرے شی. مگر دا چه الله پاك دوئی ته په خپل فضل و کرم د نفس د شرونو او د لذتونو نه د پرهیز توفیق ورکړی. او سلامت پاتے شی.

بازار ته تلونکو کښې دوئم قسم خلق هغه دی چه هغوئی د لذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه د غفلت او گمراهئ موجب گنړی. دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی. او دین پله رجوع کونکی دی. د شریعت اتباع صبر او تحمل سره کوی. دا خلق د مجاهدینو په شان دی چه په نفس او شهواتو غلبه حاصلولو کښې د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. او نفس سره د دوئی دا جهاد د نورو نیکو نه د زیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: هرکله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو احتیار بیامومی او د خدائے د ویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغے نیکئ په بدله کښې اوویا چند زیات ثواب ورکولے شی.

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. او هغوئی سره واصل شی. دا خلق ځان

څومره او څهٔ ئے لیدلے وی. په هغے کښې ئے هم خپل خالق او صانع لیدلے وی. دوئی د مخلوقاتو په یو اړخ کښې د الله تعالیٰ د جمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښې د هغهٔ د جلال.

بازار ته تلونکی د خدائے برگزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئی عوام په گفتار او کردار او په گمراهئ کښې اووینی. نو د دوئی زړه د هغوئی د پاره د هغوئی د رحم او شفقت نه ډك شی او د هغوئی نه د نفرت کولو یا په هغوئی د لعنت او ملامت په ځائے بازار کښې د داخلیدو نه د توپورے د الله تعالیٰ په حضور کښې د هغوی د پاره د شفاعت او مغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردگاره د دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لاره ئے روان کړے. چه ستا د نافرمانئ او د شریعت د خلاف ورځئ نه بچ شی.

نو د الله پاك داسے مخلص بندیان د بنارونو او بادو محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه د اولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه د خدائے د نائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی او مهدی مرشد او رهنما په نومونو یادیږی. دا خلق اکسیرِ اعظم او نادر الوجود دی. او تنهائی او گنړه کښې د دوئی د دُعا او صحبت برکات د پرخوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت د پاره د الله تعالیٰ دوئی سلامت او صاحب قوت لری. الله پاك د موږ هم د دا سې حلقو د فیض نه فیض یاب کړی. آمین.

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضې اوقات الله پاك خپل یو ولی او برګزیده بنده د بعضې فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آګاه کړی. او د دې آګاهئ مقصد داوی، چه دا بزرګ د غه ګمراه او بدکردار خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړی او د کلام الله په رڼا کښې د حق او باطل فرق هغوئی ته واضحه کړی. ولې دغه ولی الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړی د خلقو مخکښې سپکاوے نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی .. ته د خپل پرورد ګار تبلیغ لارے ته خلق په حکمت عملئ، محبت، نرمئ او شیرین کلامئ بلنه. او کهٔ هغوئی سره بحث و مباحثه کوے نو په خوش اخلاقئ سره ئې کوه. د پاره د دے چه هغوئی صراط مستقیم ته مائل شی.. نو د خدائے دغه نیك بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائئ کښې او په مینه او محبت سره ئې ورته کوی. او په دا سې معقوله طریقه هغوئی ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدئ کښې فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی د هغوئی په زړونو کښې ځائے اونیسی. او هغوئی د شرك او فسق په تخریبی تاثراتو دا سې بنهٔ پوه شی چه د امر الهٰی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئی ته بنائی چه ترڅو تاسو د شرك او فسق نه د خپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نو تر هغې به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان د پاره د شریعت اتباع لازمی ده. آیت شریف دے :.. الله پاك شرك هرګز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه ګناه معاف کول اوغواړی هغه معاف کوی .. بل ځائے ارشاد دے: اے مسلمانانو! د خپل عاقبت بنائسته کولو د پاره ځان سره د تقویٰ توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقویٰ ده..

د خلق خدا دا سې مشفق او همدرد بزرګان چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آګاه شی، نو د هغوئی سپکاوے نهٔ کوی بلکه خوش اخلاقئ او شیرین کلامئ سره هغوئی صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرګان د چا عیب او بدګوئی هم نهٔ کوی ځکه چه دا سې کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او ښکلی عمل نه ډیره لرے خبره ده. چه هغه د خلقو پټې پټې شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د ورپسے اووائی. یا د هغوئی پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاګه بیان کړی. هغه خو د خدائے نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا ځنګه غیبت اوکړی. کهٔ تنهائئ کښې وی یا مجلس کښې هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل وټه نهٔ وهی، بلکه په احسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د ګمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آګاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وی. او د غه تبلیغ په دا سې خوش اخلاقئ او شیرین ژبائئ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقویٰ لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :.. د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئې رهنمائی کوی .. (زمونږ د الله پاك نه خواست دے، چه موږ هم په صراط مستقیم روان کړی. آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښې د توحید آثار

الله پاك فرمائی :.. ځما په زمکه کښې د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښې هم موجود دی. تاسو ئې نهٔ وینئ؟.. دے حقیقت کښې هیڅ شك نشته چه د الله تعالیٰ په ذات، صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحب عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړی. او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوګوری او هر کله چه د ځان د نفس عرفان او علم ابتدا ئې کښې بصیرت حاصل شی نو بیا د د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی.

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په ده د خالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئې اوګوری نو دا ته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لګیږی. او د غه شان د توحید او معرفت حقائق د ده ته د قلب په سترګو څرګندیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجمانی کوی. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښې راځی :.. الله پاك د زمکې او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړی دی .. حضرت ابن عباس رض د دے آیت تفسیر دا سې فرمائیلے دے چه :.. د کائناتو هر څیز د اسمائے الهٰی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د ځه نه ځهٔ اسم علامت دے. حتیٰ چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئې، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئې. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرګند ئې. الله تعالیٰ کائناتو کښې خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئې پټ کړے دے. سره د دے چه ذات ئې صفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې او صفت ئې فعل کښې ظاهر کړے دے. او خپل علم ئې ارادے سره، او اراده ئې حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده. او الله پاك خپل امور غیب کښې باطن او خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے. سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمانی کوی، خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته. هغه عالم الغیب، سمیع او بصیر، د زمان ومکان د حدودو نه بالاتر، او همیشه ژوندے او باقی دے.

دے کښې شک نشته. چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے. او د غیبی نکات او معنی هم د دانه سیئے نه ځرګندیږی، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری. او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دا درجه په دے ښاوه، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوئ په حق کښې دا دُعا فرمائیلے وه، چه یا الله! دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے. او د آیتونو د معنو علم لدنی ئې نصیب کړے. الله پاك دې مونږ هم د کتاب الله په اسرارو د پوهیدو برکات کیږ دی. او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د ډلے نه کړی. آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تاته دا وصیت کوم، چه د الله پاك نه ویره اوکړه. د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه، خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه. د بخل نه ځان اوساته، او سخا اختیار کړه. د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه. خوش اخلاق اختیار کړه. او خپل تندے پرانستے او رون ساته. د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه. د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه. په فقر او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه درپیښ شی نو په هغے صبر کوه. او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه. د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رور سره ښهٔ سلوك ساته، او په دیانت دارئ ورسره چلیږه. د مشرانو آدب کوه. او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه. د غم ځپلو او خوارانو حاجت روائی کوه. د خوراك څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه. دے سره خلق خدائے ته تکلیف رسی. کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی. د هغوئ صحبت ترك کړه. او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه.

د فقر حقیقت دا دے چه ته د خپلو هم جنسو محتاج او نهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور کښې پیش کړے. او غنا داده چه د ارشادِ نبوی ﷺ تاته غنا نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے یو رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے. او یاد ساته چه تصوف محض په قیل وقال او بحث مباحثو نه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودو او د ذکر الٰهی سره په وابسته کیدلو بیا مونده شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښې نه علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتدا کښې دے سره نفرت پیدا کیږی. بلکه نرمئ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے.

یاد ساته چه د تصوف بنا په دے اتو خصلتونو ده. څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے.

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا.

(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا.

(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر.

(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات.

(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد.

(۶) د حضرت موسٰی علیه السلام په شان ساده جامه.

(۷) د حضرت عیسٰی علیه السلام په شان سیر فی الارض.

(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل.

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څمونږ سلامونه. د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی بے کچه ضروری ده.

مقاله (۷۶) مسلمان ته یوڅو وصیتونه

زهٔ تاته د یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یوځائے کیږے نو هغوئ سره د خود دارئ نه کار اخله. او چه فقیرانو سره یوځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیاروه. په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی. او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله تعالیٰ ته توجه لره. او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه. د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ښکئ تورئ مهٔ وهه. او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت اختیار کړه.

د نفسِ امّاره د تابعدارئ نه پرهیز اوکړه، چه په معنوی ژوند موږشے. او خپل اخلاق ښهٔ ساته. ځکه چه د چا اخلاق ښهٔ وی. هغه الله پاك ته زیات نژدے وی. او خپل باطن ماسوٰی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے. کوم خلق چه شرك او فسق کښې اخته وی. هغوی ته د حق تبلیغ کوه. ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چه درنه کيدے شي، دربېتيني فقير او ولي الله خدمت کوه، دځان نه په کمزورى حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردي ده. او دځان نه په باندے هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذيبي او بد خلقي ده.

هميشه په هرحال کښ د الله تعالىٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نيکو او سعادتونو جرړه ده. د الله پاك په عهد وپيمان په عملي طور احترام کوه. ځکه چه دا څيز مسلمان د هرقسم ضرر نه محفوظ ساتي. په دے عقيده پوخ ايمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او گفتار او کردار به د الله په حضور کښ پوښتنه کيږي، نو د گناهونو نه ويزاره شه، او په نيک کارونو کښ مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څيزونو نه بچ کړه او د الله پاك د برحق نبي ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه د دوئ اطاعت د صراط مستقيم ضامن دے. او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړے وي. د هغه فرمانبرداري کوه. او د هغه حقوق ادا کوه. او د خدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مهٔ پيدا کوه. په مسلمانانو د نيکئ گمان کوه. او هغوي سره د نيک نيتئ سلوك کوه.

خپله ژبه د غيبت، تهمت او بدگوئ نه اوساته، په خپل زړهٔ کښ هيڅ يو مسلمان ته د بدخواهي، کينه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو يا حرکاتو د هيڅ يو

مسلمان زړهٔ مهٔ ازاروه. حلاله روزي گټه. او د اهل وعيال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شريعت کومے مسئلے چه در ته نهٔ وي معلومے. هغه د علمائے دين نه پوښته. او محض په قياس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطني ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائي تعلقاتو په خيال يو ځائے کيږه.

هر سحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه. د غريبانو او مسکينانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو لواحقينو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه. او هر سحر او ماښام د خپلو مړو او ژوندو د پاره دا دُعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شريف په طفيل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هر سحر ماښام دا دُعا او ه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ○ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ○ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ○ (سوره حشر)

الله پاك دِ موږ ټولو له د ذکر او عبادت توفيق راکړي. او الله پاك دِ موږ نه راضي شي، موږ تر ے راضي يو. آمين.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنګه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښ داسے اوګرځه. چه مخلوق هډو موجود نه ويئے. او مخلوق سره داسے روش اختيار کړه، چه ستا نفس هډو وي نه. چه تهٔ د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالىٰ سره کامل ربط پيدا کړے. نو ته به حقيقي معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه تهٔ بغير د نفس د پيروئ نه مخلوق سره شے. نو تهٔ به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هر قسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتي. او چه ته خلوت اختيار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقيقي دوست د باطن په سترګو اووينے او د هغه تجليات به مشاهده کړے د علت به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وي. او د هغه په ځائے به د الله پاك عشق تاته حاصل وي د هغه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شي. او د هغه وخت

به ستا خاموشي وجد او سرور وي. ستا گفتار به ذکر وي او ستا مستي به د الله تعالىٰ محبت وي.

ياد ساته چه د عبوديت په مقام کښ محويت حق لازمي څيز دے. او دلته چه د چا توجه کوږه ووه ده. نو هغه په شرك کښ اخته دے. کهٔ تا خالق اختيار کړے وي، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه چه د رضائے الهي خلاف وي. "کوم سړي چه د عشق الٰهي مزه او څکله. نو هغه خپل الله او پيژندلو. چه دا ارشاد يو سړي او ويډو نو د حضرت پيرانو پير صاحب نه ئے تپوس او کهٔ چه په کوم سړي صفرا غالبه وي، نو هغه د خوږ والي خوند څنګه احستلے شي"؟ نو حضرت محبوب سبحاني عبد القادر جيلاني ؒ ورته او فرمائيل چه "هغه دِ ترخپله وسه رياضت او مجاهده کوي. او په تکلّف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهيز کوي. بيا به د هغه ذوق درست شي، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندي عرفان حاصل شي".

اے مومنه! ياد ساته. چه واردات قلبي او عقل د شعور کښ تضاد او تصادم دے. (يعنې خپلو کښ ئے سره نهٔ لګي او دا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شي. چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحيد الهي په نشه کښ سرشار شي. بيا د هغه قلب د ماغ شي. او د ماغ قلب. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان بیا دوارړوکښې کامل یګانګت اوهم اهنګي پیدا شي.

اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نا بود کول داسے دی، لکه د انساني طبیعت د ملا ئکو په طبیعت کښې بدلیدل. او چه ته د ملا ئکو د خصلتونو نه هم بالاتر شے. نو بیا ستا د ـ اَلَسْتُ بِرَبِّکُمْ قَالُوْا بَلٰی " (زهٔ ستاسو رب نهٔ یم څهٔ ؟ نو ارواحونو اوویئیل چه بیشکه ئے) په عهد کښې فنا کیدل د دائمي بقا بیاموندل دی. دغه وخت به ستا ګفتار، اوستا ټول حرکات سکنات اِذن الٰهی سره وی. کهٔ ته د دے اوچتا مقام خواهان ئے. نو په تا دا خبره لازمی ده چه د نفسِ امّاره نه کناره کش شے. او د الله پاك د امرونهی فرمانبردار شے. بیا به تا ته د پروردګار د معرفت علم لَدُنِّي حاصل شی. ته به د هرڅیز نه فانی شے. او حق تعالیٰ سره به باقي شے.

هرکله چه ستا هستی حق تعالیٰ سره باقي شی. نوستا هرڅهٔ به د هغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د خپله رضا او خوشنودئ د پاره) . کهٔ ته د زهد، تقویٰ او معرفتِ معنوی اوباطنی فرق معلومول غواړے نو پوه شه. چه د زهد عمل داسے دے لکه یو ساعت او د تقویٰ عمل داسے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالیٰ معرفت داسے دے، لکه یو دائمي اوابدی عمل. (الله پاك دِ مونږ د خپل معرفت په ابدی عمل بناد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وی. چه په هغے همیشه حتیٰ عمل کونکی وی. هرکله چه هغوئی د الله د حکم او د سنتِ نبوی ﷺ په اتباع کښې په دے خصائلو قائم پاتے شی، نو د معرفت او روحانیت اوچته درجه بیاموهی.

ړومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوری. او ځان په قسم نهٔ عادتوی. خواه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه د کلام پاك په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا د بل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شی نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغے خلاف ورزی کوی. د دے نه علاوه د خدائے تعالیٰ په قهر او غضب کښې هم راشی. څوکه چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم قسم اونهٔ خوری، نو الله تعالیٰ په هغه خپل انوار او برکات نازل کړی چه په هغے د هغه په ظاهری او باطنی نعمتونو کښې اضافه کیږی او د هغه درجات پورے اوچتیږی. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شی. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړی. او پیروی ئے کوی. او څوك ئے چه وینی. د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی.

دویم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا بتوقه تقاله کښې هم د دروغ ویلو نه پرهیز اوکړی. په دے چه دروغ انسان بریدوګے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوی. او دے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار ورك شی. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې دروغ وائی، هغه په الله پاك هم د دروغو ویلو نه ګریز نهٔ کوی. د دے برعکس کهٔ دے خپله ژبه په رښتیاوینا عادته کړی. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړی او د هغهٔ سینه به د علوم ومعارف اسلامیه د پاره پرانزی. هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله ژبه او عمل به هغوئی ته د رښتیا ویلو تبلیغ کوی. او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی. غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے. او رښتیا او حق ګوئی د ایماندارو، اولیاؤ، صلحاؤ او صدیقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بنده چاسره عهد و پیمان اوکړی. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ کوی. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د پیر تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼړلے

شی. الله پاك فرمائی " اے مسلمانانو! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو باز پرس کیږی " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی، هغهٔ کښې هیڅ ایمان نشته " نو یاد ساته چه چاسره د وعدے کولو او د هغے د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هډو وعده ورسره اونهٔ کړے. د داسے وعدے کولو نه، چه د هغے تعمیل اونهٔ شی، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وی، د هغے نهٔ کول مبارك او د خلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی ده او خلق خدا کښې بدعهدی کونکے سړے هیڅکله عزّت نشی موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه دارئ سره د خپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه همیشه او هر ځائے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزّت او اعتماد حاصلوی. الله پاك هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقبیٰ کښې هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره هغه بنه پوهیږی، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے۔ نو لعنت نهٔ کول، او مخلوقِ خدا ته ضرر نه رسول داولیاء الله، ابرار او صدیقینو صفت دے۔ او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنیا او عقبی کښې اوچتے درجے دی۔ او الله تعالیٰ د هغوئ د ایمان محافظ وی۔ نو مونږ له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښې دخل ورنهٔ کړو۔ او په نورو خلقو د لعنت په ځائے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړو۔

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی۔ کهٔ په دهٔ دیو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی۔ نو د هغه د پاره دِ د بد دُعا په ځائے د هدایت دُعا اوکړی۔ او د صبر او تحمل نه دِ کار واخلی۔ دا خصلت د سړی درجے پورته کوی۔ او هرکله چه بنده په دے صفت خائسته شی۔ نو هغهٔ کښې د سیرت پختګی پیدا شی۔ او په مخلوق کښې د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی۔ او د مؤمنانو په زړونو کښې عزت او احترام بیاموهی۔ کلام الله کښې د بد دُعا جواز هم موجود دے۔ او انبیاؤ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی۔ نو د هغوئ د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعا گانے کړے دی۔ خو کله چه یو سړے بد دُعا هم کوی۔ نو څُومره د بیان مطابق په وجے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه دا یقین او اطمینان ورکول پکار دی چه د بد دعایئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه۔

شپږم خصلت دا دے۔ چه په مؤمنانو او اهل قبله کښې دِ په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی۔ تر څو چه پوخ او واضح ثبوت بیا نهٔ مومی۔ په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه دارئ فعل دے۔ او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه داسے کول نهٔ دی پکار۔ د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علمِ الٰهی کښې د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی۔ او سنتِ نبوی ﷺ اتباع ده۔ د مؤمن د پاره ښه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی۔ دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډیر قریب دے۔ په بل مسلمان د کفر د فتوٰی کولو په ځائے د سړی د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی۔

اُووم خصلت دا دے چه انسان دِ په ګناه او معصیت کښې د حرامو او ناجائزه څیزونو د کتلو نه یا هغے ته د راتګ نه ځان بچ کیدو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء دِ د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیزونو نه بچ اوساتی۔ دا د احکام الٰهی احترام دے۔ چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبٰی کښې عزت او سرفرازی عطا کوی۔

اتم خصلت دا دے۔ چه مخلوقاتو کښې په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی۔ او په هغه دِ ظلم زیاتی نهٔ کوی۔ دا خصلت د دینداروذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے۔ او د دے په تعمیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیاموهی۔ هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورت یا تو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئ په صدقاتو نظر غورځوی۔ نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په سبب مثله صفاتو بناد کړی۔ دا خصلت د توحید او اخلاص د اوچتے درجے بیاموندلو د پاره د ټولو نه اهم او فائده مند صفت دے۔

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښې ګیر نه شی۔ د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ ګرځوی۔ دا د توکل روح دے۔ او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برګزیده بندګان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علامات نه دے۔ چه هغوئ مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ۔ او دنیا او عقبی کښې ورته سعادت او خلاصی حاصل شو۔

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی۔ او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی۔ تواضع سره د مسلمان

درجه پوره ته کیږی۔ او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی۔ د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښې دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی۔ الله تعالیٰ هغه پوره کوی۔ دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے۔ او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلی صفتونه د دے نه پیدا کیږی۔ د دے خصلت سره مؤمن د هغے اولیاء الله سیرت بیاموهی۔ چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هرحالت کښې د الله تعالیٰ نه راضی وی۔ او هم دا خصلت په حقیقت کښې کمالِ تقوٰی ده۔ او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپک او ادنیٰ او نهٔ ګنړی۔ او چا سره چه یو ځائے شی، نو د اسے دِ اوګنړی، چه ممکنه ده، علمِ الٰهی کښې دا سړے درجه او صفاتو کښې ځما نه زیات وی۔ نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو بوږ دِ شی، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده۔ او په دے وجه هغه ځما نه بهتر دے۔ او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی۔ نو داسے دِ اوګنړی چه هغهٔ ځما نه مخکښې عبادت شروع کړے دے۔ او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی۔ په دے وجه هغه ځما نه بانی دے۔ او کهٔ هغه عالِم وی نو بوره دِ شی، چه هغه ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغے ته ځما رسائی نشته۔ هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی ، چه څما د طاقت نه بهر دی . بلـه دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے ، او د هغے په وجه د خپلے عقیدے او عمل د اصلاح فائده تر ے هم اخلی . نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده . او که هغه جاهل وی ، نو دا بـه د اووائی چه هغه هر څو مره د الله پاك نافرمانی کړے ده ، هغه ئے د بے علمی په وجه کړے ده . په د ے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده . او که کافر وی ، نو دا بـه د اووائی ، چه زهٔ نهٔ پوهیږم . کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی . او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی ، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار .

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده . او په دے انسانی طبیعت کښی د کبر وغرور په ځائے خلق خدا سره د همدردئی ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی . د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی ، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی . او د خلقو په زړونو کښی د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی . او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښی ئے شمار کړی .

حدیث شریف دے ! تواضع د عبادت مغز دے . د متقیانو او راستبازو خلقو به دے کیږی . بل هغوی خپل

دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن ژبه د نورو خلقو او زړهٔ آزارولو نه محفوظ وی . او هغه په ظاهره او باطن کښی یکسان وی . هغه نهٔ خپله د چاغیبت کوی نه د بل چا نه د چا غیبت اوریدل غواړی ، ځکه چه قرآن او حدیث کښی د غیبت ډیر مذمت راغلے دے .

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی . آمین .

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه مرض الموت او وصیت

په مرض الموت کښی شیخ عبد الوهاب صاحب رحمة الله علیه د خپل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښی عرض اوکړو چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم . نو حضرت رحمة الله علیه ورته ارشاد اوفرمایو : " په تا لازم دی ، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے . او د هغه په مخلوقاتو کښی د هیچا نه خوف اونهٔ کړے . د الله پاك نه سوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوه . خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره . او د الله پاك نه سوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرك دے . او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلکه توحید اختیار کړه . چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده .

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی ، نو د عقیدے او عمل هیڅ یوه صفت د هغے نه خارج نه وی . حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل : " زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نهٔ لری . بیا ئے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایه " تاسو څما د خوانه په ډوه شئ . ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم . او په باطن کښی بل چا سره . ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته ، چه ماله راغلی دی . هغوئی له ځائے ورکړئ . او د هغوئی ادب اوکړئ . د هغوئی د پاره دا ځائے وسیع کړئ . د دے ځائے کښی د خدائے تعالیٰ د رحمتونو نزول کیږی . حضرت محبوب سبحانی رحمة الله علیه به په دے حالت کښی اکثر د " وَعَلَيْكُمُ السَّلَام وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهٗ " او " الله پاك دِ مونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی " ارشاد اوفرمائیلو .

دے دوران کښی به بعض اوقات دوئی فرمائیل " زهٔ د الله پاك نه ماسوا مخلوقاتو کښی د هیچا نه نهٔ ویریږم حتی چه د ملك الموت نه م هم ویره نشته . اے ملك الموت ! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم ، تا نه هرګز ویریږم " دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے دا بدن نه پرواز اوکړلو . په دوئی دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه .

د حضرت پیرانو پیر صاحب رحمة الله علیه د ځامنو حضرت عبد الرزاق رحمة الله علیه او حضرت موسیٰ صاحب رحمة الله علیه خپل د واړه لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خورول . او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو : " وعلیهم السّلام و رحمة الله وبرکاته . توبه کوئی . او خپل صف کښی داخل شئ . زهٔ اوس تاسو پله راځم " . د دے نه پس په دوئی رحمة الله علیه د مرګ کیفیت خور شو . او ذکر الهٰی کښی واصل بالله شو . رضی الله عنهم و رضوا عنه . اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَیْهِ رَاجِعُوْنَ ۝

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رحمة الله علیه بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ څما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښی د زمکے او آسمان فرق دے . نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئی . بیا ترے د دوئی څوئے عبد الرزاق صاحب د مرض کیفیت اوپوښته . نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل . څما نه دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی . ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم . د دے وخت کښی هیڅ یو انسان یا فرښته څما په مرض نه پوهیږی . د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی . حکم بدلیږی . لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی . حکم منسوخ کیدے شی ، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی .

الله پاك چه کوم څیز غواړی ، هغه فنا کوی . او چه

کوم ځېز غواړې، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے دهغهٔ د کاڼو نو دهغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے۔ او د بنده یانو نه به دهغوئ دعملونو تپوس کولے شی۔ او دصفات الٰهی په باره کښې چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الٰهی کښې رارسیدلی دی۔ هغه هم هغه شان په دنیا کښې ظهور دبیاموهی۔

دحضرت خُوځے عبد الجبار صاحب ددوئ نه تپوس اوکه، چه ستاسو بدن مبارك کښې کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرتؒ ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله ځما زړهٔ دردمند نهٔ دے۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښې به حضرتؒ فرمائیل۔ د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته۔ هغه پاك برتر او زنده دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے۔ او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کا ئناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ په کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت خُوئ موسیٰ صاحبؒ فرمائی چه د وفات کیدو په وخت حضرتؒ درے ځله اوفرمائیل: « الله، الله، الله » او روح مبارك ئے ...

دا هغه خطباتِ او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانیؒ به د بغداد په جامع مسجد کښې خپلو عقیدتمند و اوریدونکو او خپلو مرید انو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موږ ټول د حضرتؒ د ذات بابرکات او د دے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرارو معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او د دے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِیَآءِ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
اَلْحَمْدُ لِلّٰه

قَصِیْدَهٔ بُرْدَه

مُصَنِّف د قصیدهٔ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیریؒ دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبد الله محمد بن سعید بوصیریؒ یو عربی شاعر وو۔ شیخ صاحب په رومبئ ورځ د شوال ۶۰۸ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملكِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښې پیدا شوے وو۔ د دهٔ د ژوند حالات ډیر نهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو۔ د دهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی۔ خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښې وفات شوے دے (په حواله د انسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ۸۰۲) او په مصر کښې د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلے دی، خو په هغه کښې چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے، د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه د قصیدهٔ بردے اصل نوم « اَلدُّرَّةُ الْیَتِیْمَهْ » یا « اَلْکَوَاکِبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ » دے۔ په دیکښې ټول دوه شپیته د پاسه یو سل شعرونه دی۔ دے ته قصیدهٔ بردهٔ ځکه وائی، چه کوم وخت دے ناظم یعنی

[1] قصیدهٔ هغے اشعارو ته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او مدح کښې بیان کړے وی۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) اووهه. نو ډیر تریے تنګ شو. اراده ئے وکړله. چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکی. او د هغې په وسیله به د یو وے دکار نه صحت اوعوا رغی. هرکله چه قصیده ئے تیاره کړه، نو نیت ئے اوکړ، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شی. او قصیده هغه اوروسوی. ناګهانه د شپې ئے حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو. خپل حال ئے ورته عرض کړ. نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرې لاس مبارک راښکل. او یو څادر ئے پرې د پاسه خور کړ: او ورته ئے اوفرمائیل، چه څه پاسه جوړ شوے. چه سحر بیدار شو، نو څیک جوړ او تندرست وو. د قصیدے نه قصیده بُرده څکه وائی چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړے وو. د دے وجې نه دا قصیده په قصیده بردة مشهوره شوه. وائی چه صبا سحر شیخ شرف الدین دکور نه اووت نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وو. هغه ورته عرض اوکړ چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړے ده. هغه ما ته عنایت کړئ. په دے وجه په خلقو کښې د دے قصیدے نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله. د ادب د پاره ورته

سرتور سر اودریدو. دا ئے واوریده. او تول عمر ئے د دے د برکاتِ عظیمه نه فیض حاصلولو. په ټوله اسلامی دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده. د دے ډیرے شرحے لیکلے شوے دی. او مختلفو شاعرانو پرے شعرونه ویلی دی. د دے نه د تبرک حاصلولو د پاره بے شماره قیصے مشهورے دی.

د قصیدهٔ بردے بنه نسخه په مصر کښې په مصطفیٰ البابی مطبع کښې په ۱۳۲٦ هجری کښې چاپ شوے ده. او د اسلامیه کالج پیښور (پیښور یونیورسټی) په علوم شرقیه لائبریرئ کښې یو څو دغه چاپ شوے نسخے د ۱۳۰۱ھ د نه نن هم موجود دی. پښتو اکیډیمی چه د نایابه نسخو او کتابونو مرکز دے. د قصیدهٔ بُردے څو قلمی او ښکلے نسخے دلته هم موجود دی.

فضیلت او خصوصیت

د قصیدهٔ بردے د فضیلت او خصوصیت په حقل کتابونو ډیرڅهٔ راوړی. بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر ښودلے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدهٔ بردے دا شعر ــــه

هُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِیْ تُرْجٰى شَفَاعَتُهٗ
لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګنړی. خو د دے ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د یو ځائے ښکاره د ے مونږ د اختصار نه کار اخلو.

قصیدهٔ بردهٔ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئُ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ
ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَى الْمُخْتَارِ فِي الْقِدَمٖ
۱ اَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِیْ سَلَمٖ
مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمٖ
۲ اَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
وَاَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ
۳ فَمَا لِعَيْنَيْكَ اِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا
وَمَا لِقَلْبِكَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمٖ
۴ اَيَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ
مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمٖ
۵ لَوْلَا الْهَوٰى لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰى طَلَلٍ
وَلَا اَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمٖ
۶ فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
بِهٖ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمٖ
۷ وَاَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّيْ عَبْرَةٍ وَضَنًى
مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰى خَدَّيْكَ وَالْعَنَمٖ
۸ نَعَمْ سَرٰى طَيْفُ مَنْ اَهْوٰى فَاَرَّقَنِیْ
۹ وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

ـه سلم نوم د یو ځائے دے د ګکه او مدینے په مینځ کښې. حل جان نوم د یو دے او بل ئے چه قد د معشو ګنړه ورسره تشبیه ورکړی شی.

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه ئے پیدا کړه له عدم
بیا درود په پیغمبر چه دے مختار د کل قِدَم
۱ نهٔ یو هیږم زړهٔ دریاد کړه بیا یاران د ذے سلم
چه هر دم ډ له دوو سترګو اوښکې وریسوو دم
۲ باد دیار د کوځے خاورے خوش نسیم درلره راوړے
یا په عزه دیار له لوریه بریښنا شوله په توږتم
۳ دا د سترګو حال د څهٔ دے چه ډ اوښے نه او چیږی
بل ډ صبر هوش له دله د رومی ورله دم په دم
۴ د اکمان له زړهٔ او با سه چه به راز د مینے پټ کړے
یو د سے اوښے دی روانے بل ډ زړه د ے مضطرم
۵ نه به تا دیار د مخنبو په لیده ژړا فریاد کړے
نه به خوب له تا نه تل په یاد د بان او د علم
۶ هیڅ انکار د مینے مهٔ کړه دوه ګواهان د بانده تیر شو
دوا ره ستا په مخ ګواه دی یو ډ اوښے بل سقم
۷ اوس په تا باندے اثبات د خپل مینِ د مینے او شهٔ
مخ ډ زیړ لکه زیړ ګل دے تن ډ اوچ شه په ډیر غم
۸ هم دیار د سترګو خیال م یو ړ خوب له دوا ړو سترګو
۹ د تمام جهان لذت له سړی وړی د عشق الم

ـه علم ـ معنی غونډه ـه سقم ، ناروغتیا ، بیماری

يَا لَائِمِي فِي الْهَوَى الْعُذْرِيِّ مَعْذِرَةً
١٠ مِنِّي إِلَيْكَ وَلَوْ أَنْصَفْتَ لَمْ تَلُمِ
عَدَتْكَ حَالِيَ لَا سِرِّي بِمُسْتَتِرٍ
١١ عَنِ الْوُشَاةِ وَلَا دَائِي بِمُنْحَسِمِ
مَحَضْتَنِي النُّصْحَ لَكِنْ لَسْتُ أَسْمَعُهُ
١٢ إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعُذَّالِ فِي صَمَمِ
إِنِّي اتَّهَمْتُ نَصِيحَ الشَّيْبِ فِي عَذَلِي
١٣ وَالشَّيْبُ أَبْعَدُ فِي نُصْحٍ عَنِ التُّهَمِ
فَإِنَّ أَمَّارَتِي بِالسُّوْءِ مَا اتَّعَظَتْ
١٤ مِنْ جَهْلِهَا بِنَذِيرِ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ
وَلَا أَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِيلِ قِرَى
١٥ ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَأْسِي غَيْرَ مُحْتَشِمِ
لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّي مَا أُوَقِّرُهُ
١٦ كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِي مِنْهُ بِالْكَتَمِ
مَنْ لِي بِرَدِّ جِمَاحٍ مِنْ غَوَايَتِهَا
١٧ كَمَا يُرَدُّ جِمَاحُ الْخَيْلِ بِاللُّجُمِ
فَلَا تَرُمْ بِالْمَعَاصِي كَسْرَ شَهْوَتِهَا
١٨ إِنَّ الطَّعَامَ يُقَوِّي شَهْوَةَ النَّهِمِ
وَالنَّفْسُ كَالطِّفْلِ إِنْ تُهْمِلْهُ شَبَّ عَلَى
١٩ حُبِّ الرَّضَاعِ وَإِنْ تَفْطِمْهُ يَنْفَطِمِ

له متهم - کوټ والے - له هرم - ضعیفي - کمزوري - له لجم - واګے - قیزه - له رضاع : رئی رودل له منفطم - جدا - بیل - په یکړے شوے -

عاشق شوے چه ته ئے ځکه کړے په ملامتانو
١٠ ملامت ملامت کړې و ئیه هرڅو ځه نه ئے کړم
محبت به زه ترکومه د یار دپټ لرم ساتلے
١١ په نغرو نغرو د یار غواړم ویره نه کړم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زه په غوږ و اورم
١٢ چه عاشق په عاشقۍ کښې له ناصحو وی اصم
ما تهمت په عاشقۍ کښې د پیرۍ په ناصح وکړو
١٣ که هرڅو په پندویلو پیران نه دی متهم
اماره نفس د ے چه ما ته امر تل که په بدئ
١٤ زه د دۀ به ویل کار کړم ویره نه کړم له هرم
د حرمت لائق استاذ ے م په کور را میلمه شو
١٥ ما ئے هیڅ اکرام او نه کړه لکه کـه اهل کرم
کرم زده وے چه د سپینو ویښتو حق به په ځائے نه کړم
١٦ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
څوک نفس پو سوکښې آس دے تر کړم په پیلې
١٧ یو شهسوار هسے پیدا شوے چه ئے سازکړے په لجم
په احسان غلیم خپلیږي نفس پو هسے بد غلیم دے
١٨ په احسان سره د لا زیږدی د عصیان په لور قدم
نفس په مثل د هلک دے دینو په عادت اخلی
١٩ د رضاع عادت ئے ورک شی چه لرې شي منفطم

له جدا - بیل - په یکړے

فَاصْرِفْ هَوَاهَا وَحَاذِرْ أَنْ تُوَلِّيَهُ
٢٠ إِنَّ الْهَوَى مَا تَوَلَّى يُصْمِ أَوْ يَصِمِ
وَرَاعِهَا وَهِيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ
٢١ وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعَى فَلَا تُسِمِ
كَمْ حَسَّنَتْ لَذَّةً لِلْمَرْءِ قَاتِلَةً
٢٢ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَدْرِ أَنَّ السُّمَّ فِي الدَّسَمِ
وَاخْشَ الدَّسَائِسَ مِنْ جُوعٍ وَمِنْ شِبَعٍ
٢٣ فَرُبَّ مَخْمَصَةٍ شَرٌّ مِنَ التُّخَمِ
وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
٢٤ مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ
وَخَالِفِ النَّفْسَ وَالشَّيْطَانَ وَاعْصِهِمَا
٢٥ وَإِنْ هُمَا مَحَّضَاكَ النُّصْحَ فَاتَّهِمِ
وَلَا تُطِعْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَلَا حَكَمًا
٢٦ فَأَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْخَصْمِ وَالْحَكَمِ
أَسْتَغْفِرُ اللهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ
٢٧ لَقَدْ نَسَبْتُ بِهِ نَسْلًا لِذِي عُقُمِ
أَمَرْتُكَ الْخَيْرَ لَكِنْ مَا ائْتَمَرْتُ بِهِ
٢٨ وَمَا اسْتَقَمْتُ فَمَا قَوْلِي لَكَ اسْتَقِمِ
وَلَا تَزَوَّدْتُ قَبْلَ الْمَوْتِ نَافِلَةً
٢٩ وَلَمْ أُصَلِّ سِوَى فَرْضٍ وَلَمْ أَصُمِ

له عقم : د ښځې شنډوالے (چه د ښځې اولاد نه کیږي)

آرزومنه وړکوټه د ئوره چه غالب دربانه نشی
٢٠ د صورت بنهر ئے خراب که چه د شی بانند حکم
ته دا نفس لره معمور که د ے دستا په رضا دروې
٢١ که له مراده ستا خلاف که تو ر په عدل د ے ستم
نفس مهلک لذت سرگانه وړ ښکاره په ښه صورت که
٢٢ لکه وړ کالخوا غلیم ته په لذیذ طعام کښې سم
لا په لوږه کښې مکر دیته تر موړ مالی دده ویرږی
٢٣ ترے خترکړه که هرڅو شے ریاضت کښې په ملامتم
دغه سترګے چه د و کے دی د و یرو ګناهونو
٢٤ توبوه و رڅخے او بے کړه لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانی دشمن د ے په ویل ئے عمل مه کړه
٢٥ له جنت هم دوئی دواړه راویستلے د ے آدم
اطاعت ئے هرګز مه کړه غلیمان کله خپلیږی
٢٦ ترا یدا ئے ورانه و ژنه کښه دواړه مار لرم
هر سړے لچه بے کرداره د ګفتار نتیجه غواړی
٢٧ د فرزند امید واری کا په معنی له ذی عقم
نصیحت به ځان په مشکل په تابا ند ے اثر کا
٢٨ چه زه نه یمه سم شوے تا ته وائم استقم
ما ترمرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نه کړه
٢٩ بے له فرضو لکه حق دے ادا نه شول هغه دم

له غلیم - دشمن - له سم - زهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ أَحْيَا الظَّلَامَ إِلَى
۳۰ أَنِ اشْتَكَتْ قَدَمَاهُ الضُّرَّ مِنْ وَرَمِ
وَشَدَّ مِنْ سَغَبٍ أَحْشَاءَهُ وَطَوَى
۳۱ تَحْتَ الْحِجَارَةِ كَشْحًا مُتْرَفَ الْأَدَمِ
وَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشُّمُّ مِنْ ذَهَبٍ
۳۲ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَيَّمَا شَمَمِ
وَأَكَّدَتْ زُهْدَهُ فِيهَا ضَرُورَتُهُ
۳۳ إِنَّ الضَّرُورَةَ لَا تَعْدُو عَلَى الْعِصَمِ[۱]
وَكَيْفَ تَدْعُو إِلَى الدُّنْيَا ضَرُورَةُ مَنْ
۳۴ لَوْلَاهُ لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْعَدَمِ
مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ
۳۵ وَالْفَرِيقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ
نَبِيُّنَا الْآمِرُ النَّاهِي فَلَا أَحَدٌ
۳۶ أَبَرَّ فِي قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ
هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ
۳۷ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
دَعَا إِلَى اللّٰهِ فَالْمُسْتَمْسِكُونَ بِهِ
۳۸ مُسْتَمْسِكُونَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ
فَاقَ النَّبِيِّينَ فِي خَلْقٍ وَفِي خُلُقٍ
۳۹ وَلَمْ يُدَانُوهُ فِي عِلْمٍ وَلَا كَرَمِ

[۱] په معصوم تجاوز نشي کولے. يعني نبي عليه السلام باندے ضرورت تو تجاوز نه شو کولے.

له ما پاتے شو سنت د هغه چا چه په طاعت کښ
۳۰ په ډير ډير ولاړيدے اوشو د نازکو پښو ورم
ځان ئے موړ نه کړه هيڅکله د اوږدو په ډوډۍ
۳۱ تل به دۀ د ډيرے لوږے تړل کانړی په شکم
لوے لوے غرونه ورشو هيڅ نظر ئے پرے ونۀ کړو
۳۲ زر و دۀ ته ښکاريدلو هميشه تر خاورو کم
د حضرت زړۀ په مضبوط وۀ که به وو ډير ضرورت نه
۳۳ هيڅ يو ضرورت ئے لا تعدو على العصم
په دنيا ئے څۀ حاجت دے چه دنيا او افلاک ونه
۳۴ کۀ دے نۀ وے، پيدا شوے به څوک نۀ وے له عدم
محمد رسول الله چه دے هورے پادشاه دے
۳۵ د سړيو د پيريو د عربو د عجم
حکمونه هسے ړنګ نبي دے امر کړو نه نهی کړوے
۳۶ چه رښتينے تر ده نۀ وۀ څوک په لا او په نعم
بيګانه به هم له دۀ نه د تخفيف اميدواری کړه
۳۷ نشته غم د دۀ د خپلو چه کا ډار له هول وغم
د دۀ دين حبل المتين دے غم اندوه د هغه نۀ کا
۳۸ چه د احبل ئے نيولے په لاس ونو دے محکم
په صورت او په سيرت کښ بهترين دے د نبيانو
۳۹ هم کريم وۀ تر همه وو له واړو وۀ اعلم

وَكُلُّهُمْ مِنْ رَسُولِ اللّٰهِ مُلْتَمِسٌ
۴۰ غَرْفًا مِنَ الْبَحْرِ أَوْ رَشْفًا مِنَ الدِّيَمِ
وَوَاقِفُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمُ
۴۱ مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ أَوْ مِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ
فَهُوَ الَّذِي تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُورَتُهُ
۴۲ ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيبًا بَارِئُ النَّسَمِ
مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيكٍ فِي مَحَاسِنِهِ
۴۳ فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ
دَعْ مَا ادَّعَتْهُ النَّصَارَى فِي نَبِيِّهِمُ
۴۴ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيهِ وَاحْتَكِمِ
فَانْسُبْ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفٍ
۴۵ وَانْسُبْ إِلَى قَدْرِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عِظَمِ
فَإِنَّ فَضْلَ رَسُولِ اللّٰهِ لَيْسَ لَهُ
۴۶ حَدٌّ فَيُعْرِبَ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفَمِ
لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ آيَاتُهُ عِظَمًا
۴۷ أَحْيَا اسْمُهُ حِينَ يُدْعَى دَارِسَ الرِّمَمِ
لَمْ يَمْتَحِنَّا بِمَا تَعْيَى الْعُقُولُ بِهِ
۴۸ حِرْصًا عَلَيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَلَمْ نَهِمِ
أَعْيَى الْوَرَى فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرَى
۴۹ لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ غَيْرُ مُنْفَحِمِ

همګي واړه نبيان ئے له علومو مستفيد وۀ
۴۰ د دۀ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کۀ ظهور ئے په ظاهر کښ تر ټولو وار و آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
۴۲ بيا ئے غوره په دوستی کړو له اولاده د آدم
د حضرت خوبي وه ډيره بل شريک ورسره نشو
۴۳ جوهر د حسن بناشست په دۀ کښ وو غير منقسم
په هر شان محمد ستايه حد ئے نشته د ستاينے
۴۴ خو ترسا و غوندے مۀ شه خدائے کړه خوئے د مريم[۱]
په نسبت کړه ته وذات د پيغمبر ته د شرف او بزرګی
۴۵ هم نسبت ئے کړه وقدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراک عاجزی عين ادراک دے
۴۶ د دۀ فضل هومره نۀ دے چه ادا ئے کړه په فم
کۀ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
۴۷ خو چه وا خستے نامه شی پرے ژوندی به شی رم
په اندازه به ئے هرچا نه، د عقل کړے و تشخيص
۴۸ لو ئے هلک ئے فيض مومی له حديثه لا جرم
حقيقت ئے به له خدايه نور هيچا موندلے نۀ دے
۴۹ د دے کار کښ نزدے لرے سره دواړه کنړه هم[۲]

[۱] رم - وراستۀ هډوکی - [۲] يو رنګ عاجز ډير کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکه نمرچه دے له لرے نه ورکوے خرګندیږی
۵۰ کهٔ نزدے وتې تهٔ کوے په دوه سترګوشی تورتم
په دنیا کښ وهیڅا ته ددهٔ قدر ښکارنهٔ شو
۵۱ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ او به واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
۵۲ تر قیامته ئے صفت کښ خاتمے به نشی په قلم
منور شول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
۵۳ هر نبیٔ د نور قطره وه ددهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمرووو نور په مثل د دین ستوری
۵۴ چه خپل نورئے راښکاره که د خورشید نورشو تورتم
خَلق او خُلق ووُد نبی په خلائقو کښ افضل
۵۵ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وو لااکرم
لکه ګل په لطافت وو لکه بدر ښهٔ صورت
۵۶ لکه سِند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، یا خهٔ نورچه موجود الله دی
۵۷ خو یو دے پکښی بادشاه دے نو رهمه دوځشم
دے ګوهر دے بینظیره د رحمت د سمندر
۵۸ په زړ ګو نو کالو پروت وو سمندر کښ د قِدَم
چه په خاورو د روضے ئے ټول جهان کوره خوشبوئے دے
۵۹ که انکار په داوینا کړے دا رو اوکړه د خپل شم

كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
۵۰ صَغِيْرَةً وَ تُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهُ
۵۱ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهُ بَشَرٌ
۵۲ وَ أَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسُلُ الْكِرَامُ بِهَا
۵۳ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُوْرِهِ بِهِمِ
فَإِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
۵۴ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهُ خُلُقٌ
۵۵ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِي تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِي شَرَفٍ
۵۶ وَالْبَحْرِ فِي كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِي هِمَمِ
كَأَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِي جَلَالَتِهِ
۵۷ فِي عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِي حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِي صَدَفٍ
۵۸ مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهُ
۵۹ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِنْهُ وَمُلْتَثِمِ

أَبَانَ مَوْلِدُهُ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهِ
۶۰ يَا طِيْبَ مُبْتَدَإٍ مِنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
۶۱ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
۶۲ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
۶۳ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
۶۴ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
۶۵ حُزْنًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
۶۶ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنًى وَمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
۶۷ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
۶۸ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفْقِ مِنْ شُهُبٍ
۶۹ مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

له مختتم :- ځائے د اختتام - انتها - اختتام - ۲ اهل فارس
۳ - خوشحالی ۴ غم -

څرګنده د پاکه اصله وو څموږه پیغمبر
۶۰ هم پاك په ابتداء کښ هم وه پاك په مختتم
چه فرس د تفرس ئے دیقین په میدان راغے
۶۱ ځکه راغے په فارسو د نغم په ځائے نقم
چه په فتح د جهان ئے یو قدم په زمکه کیښود
۶۲ هلته کسر هغه دم شهٔ دکسرای په قصور ضم
هم ئے اور د زرو کالو شو لومړد ویره غمه
۶۳ هم ئے هسے دا نده وهــه دچینو نه لاړ شوذیم
په غم ډوب دساوه خلق شوچه سینه شو هسے وچ
۶۴ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے ذړهٔ پُرغم
ګو یا اور ته پاك الله کړه د اوبو عطا صفت
۶۵ په دا شان ئے کړه اوبو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش وو کهٔ طیور وو کهٔ پیریان وو کهٔ دیوان وو
۶۶ همه واړه خوش وقتی کړه مبشرشو په مقصد م
کوڼ کړو و کافران د بشارت نه بے پروا
۶۷ انذار د برق وو دوئ ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیانه
۶۸ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شوه کړه زلزله په بتخانو کښ
۶۹ غم په توږ د خاورو پر ځے پرانه وو واړه صنم

۱ ضم - پیوست ۲ د سوزولو طاقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتّٰی غَدَا عَنْ طَرِيْقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمُ
۴۰ مِنَ الشَّيَاطِيْنِ يَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمِ
كَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
۴۱ اَوْعَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِيْ
نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِيْحٍ بِبَطْنِهِمَا
۴۲ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمِ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْاَشْجَارُ سَاجِدَةً
۴۳ تَمْشِيْ اِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمِ
كَاَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
۴۴ فُرُوْعُهَا مِنْ بَدِيْعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمِ
مِثْلَ الْغَمَامَةِ اَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
۴۵ تَقِيْهِ حَرَّ وَطِيْسٍ لِلْهَجِيْرِ حَمِيْ
اَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ اِنَّ لَهٗ
۴۶ مِنْ قَلْبِهٖ نِسْبَةً مَبْرُوْرَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمِ
۴۷ وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِيْ
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيْقُ لَمْ يَرِمَا
۴۸ وَهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا بِالْغَارِ مِنْ اَرِمِ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوْتَ عَلٰى
۴۹ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

له مسجو : حضرت یونس علیه السلام ۔ که میانه لاره

لا پخوا بـه شیطانانو تجسس دفرښتو کړی
۴۰ شول ددهٔ په راتلو چاند له اسمانه منهزم
هسې تښتیدهٔ به دوئ دا بطال دابرهه پشان
۴۱ یا لکه مکی لښکر چه شول په موټی دنبی تول منهزم
دا ارقول دکا نړو چه هر یو تسبیح گویان وو
۴۲ مانند دا ستول د مسبح د کب له فم
هغه اوښے چه پرے حکم حبیب اوکړو دبللو
۴۳ راتللے به له میڼے په پنډو بـــلا قدم
لکه او نو به سجده کړه له بناخونو به ئے نخښے
۴۴ هسې بنکا ریده به لکه بنه بناغلے چه په لقم
همیشه ئے سائبان وه سپینه وریځ دسرد پاسه
۴۵ کله بل نبی په د ارنگ عزت حرمت او و محترم
لکه شق ئے د قمر وو هسې شق ئے دخپکړه وو
۴۶ وس ئے کړه و دهٔ ته چاندکوی وپاس حکم دحکم
هم سوگند م په هغهٔ چه یو خیر وو بل کرم
۴۷ جوندون ئے وو په غارکښې اوکفار رانده شو پلوره تم
هم ددهٔ له برکته د صدیق رض دصداقته
۴۸ کافران په دوئ رانده شولو پرے باغ شو دارم
جاله کیښوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یادیږی
۴۹ دا د دوئ اوکافرانو تر میڼځ حد شو مستحکم

له لقم ۔ میانه لاره

وِقَايَةُ اللّٰهِ اَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
۸۰ مِنَ الدُّرُوْعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمِ
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهٖ
۸۱ اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهٖ
۸۲ اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ اِنَّ لَهٗ
۸۳ قَلْبًا اِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ
وَذَاكَ حِيْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهٖ
۸۴ فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيْهِ حَالُ مُحْتَلِمِ
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
۸۵ وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ
كَمْ اَبْرَاَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهٗ
۸۶ وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَاَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهٗ
۸۷ حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْاَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
۸۸ سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ اَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِيْ وَوَصْفِيْ اٰيَاتٍ لَهٗ ظَهَرَتْ
۸۹ ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

له لم ینم ۔ نه اوده کیدو ئی ۔ بیدار

کهٔ هرڅو بلا آفت وی چه الله ئے ساتندوئ شی
۸۰ هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غزه وی کهٔ په تم
هر ستم چه زمانے وو په ما کړے او ما پیښته کړه نبی ته
۸۱ آمان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم
کله به محروم دروی سائل ددهٔ له دره
۸۲ چه کل جود او سخا ددهٔ په ذات ده مسلّم
خوب ئے لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
۸۳ کهٔ سترگے به ئے خوب کړهٔ نو قلب ئے لم ینم
دا خوب د وحی د ے د نبوت د مرتبے نه
۸۴ او نه د ے هغه خوب لکه چه وی د محتلم
کل گفتار کردار ئے موافق له وحی وو
۸۵ نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم
خرنگ به عاقل ورته نسبت د جنون اوکه
۸۶ چه په مس ئے دلا سونو رغید ل اهل لمم
اوچ کال د پاك نبی په دعا تر کړه رب کریم
۸۷ هم شولو په رحمت ددهٔ تازه جوار غنم
هم ددهٔ په دعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
۸۸ هم وریځے وریدے به لکه سیل وی دعرم
ما پریږده چه صفت د پاك نبی بیان کړم زهٔ
۸۹ مانند داور چه بل وی د شپے په لوړ ئے عالم

له لمم ۔ لیونی که عرم ۔ سربند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُوَ مُنْتَظِمٌ
٩٠ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمٍ
فَمَا تَطَاوَلُ اٰمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰى
٩١ مَافِيْهِ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
٩٢ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
٩٣ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
٩٤ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
٩٥ لِذِىْ شِقَاقٍ وَلَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
٩٦ اَعْدَى الْاَعَادِىْ اِلَيْهَا مُلْقِىَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
٩٧ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِىْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِىْ مَدَدٍ
٩٨ وَفَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِى الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
٩٩ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هغه وی جمال کړي
٩٠ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دا رم توان نشته چه بیان د صفتو نو ئه پوره کړم
٩١ دپرے دی اخلاق له حده ترقیامت بهٔ نشی کم
مکتوب چه دی آیاتونه دال د دوی حدوث لری
٩٢ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقِدم
اقتران ئے هر گز نشته په ماضی، حال، استقبال
٩٣ او خبر راکوی موږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاؤ په معجزو باندے بالاشوے
٩٤ لوئے اعجاز د قرآن دا دے چه پرځائے شوے دائم
آیاتونه ئے محکم دی شک شبه د مخالف ئے کړله لرے
٩٥ طالب نهٔ دے د دے امر چه څوک قاضی که یا حکم
چا چه په حربو کښی لاس ئے د فصاحت کړے
٩٦ پسے په دوت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰه د مخالفو
٩٧ لکه غیرتی سړے چانی له خپل حرم
د قرآن عظیم دریاب دے وا په ولک د ملغلرو
٩٨ ولے پورو غواص بوره چه گډیږی به دائم
لذت د هر کلام په تکرار دروغی ے قرآنه
٩٩ لا تازه تازه چه ئے لولے د دے په سأم

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
١٠٠ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
١٠١ اَطْفَأْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
١٠٢ مِنَ الْعُصَاةِ وَقَدْ جَاءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَكَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
١٠٣ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِى النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
١٠٤ تَجَاهُلًا وَهُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
١٠٥ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
١٠٦ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
١٠٧ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمٍ
١٠٨ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِىْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
١٠٩ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

په لوستل کښی د واړه سترگے نو روصفائی موی
١٠٠ هم ئے زړۀ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق دا ورله ویرے تلاوت کۀ ته اکړے دیر
١٠١ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت د دے سپینیږی
١٠٢ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم دے هم میزان د عدالت
١٠٣ که د لے ثابت قدم ئے نور د نشته هلته هم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکر ا نو
١٠٤ حاسد کۀ جهالت کۀ نه دے دے لوفهم سم
د نمر له رو ښنایئ وی دلیچن سترگے منکرے
١٠٥ کله لذّت مومی د او بو اهل سقم
اے په وجود کښی خلاصه د موجودات ئے!
١٠٦ دربارته دِ رجوع دکل مخلوق ده که پیدیان دی که آدم
اے بهترین دکل چه دلیل دے معتبر
١٠٧ هم بهترین دکل چه نعمت دے د مغتنم
لاړے لکه میاشت د خوار لسے له مکے نه
١٠٨ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه د اووه ویشتم
ورغے په څیر د برېښنا دے مسجد اقصٰی ته
١٠٩ درست ئے منور کړو په نور عوټه د حرم

وَقَدَّمَتْكَ جَمِيعُ الْاَنْبِيَاءِ بِهَا
١١٠ وَالرُّسُلِ تَقْدِيمَ مَخْدُوْمٍ عَلٰى خَدَمٖ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
١١١ فِيْ مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمٖ
حَتّٰى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَاْوًا لِمُسْتَبِقٍ
١١٢ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًى لِمُسْتَنِمٖ
خَفَضْتَ كُلَّ مُقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
١١٣ نُوْدِيْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمٖ
كَيْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
١١٤ عَنِ الْعُيُوْنِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتَمٖ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
١١٥ وَجُزْتَ كُلَّ مُقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمٖ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيْتَ مِنْ رُتَبٍ
١١٦ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُوْلِيْتَ مِنْ نِعَمٖ
بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
١١٧ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمٖ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيْنَا لِطَاعَتِهٖ
١١٨ بِاَكْرَمِ الرُّسُلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمٖ
رَاعَتْ قُلُوْبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهٖ
١١٩ كَنَبْاَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمٖ

• — غنم - پاما ختو کې

واړه انبیاؤ اقتدا درپسے اوکړه له
١١٠ تۀ د دوئ امام شوے مؤذن روح اعظم
تیر تر اسمانونو شوے هغه مقام ته لاړے
١١١ چه براق له اند یښنه وړاندے نه برده نور قدم
واړه فرښتے په استقبال درله راغلے
١١٢ ستا ملاقات واړو کړو تر هر څه مغتنم
واړه مقامونه د تر خپل مقامه پست کړل
١١٣ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نورو مبلغوارو
١١٤ پاتے له تا نه شو همه واړه کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړه همه واړه دے قبول کړه
١١٥ خدا دے تاوته "لا" سوال کښی نو دے په "نعم"
پاتے نعمت نۀ شولو چه تا ته دے درنه کړلو
١١٦ په همه وُ دے ته منعم کړے چه څۀ وو د خدا نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کاندی
١١٧ چه دے اکرم الرسل دے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو دے راولیږه ومونږ سته
١١٨ بیشکه مونږ دے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها دے وجهان ته د همت توره ترملاکړه
١١٩ د حنین کافر په یو سو حضرت کړه درهم برهم

مَا زَالَ يَلْقَاهُمْ فِيْ كُلِّ مُعْتَرَكٍ
١٢٠ حَتّٰى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلٰى وَضَمٖ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوْا يَغْبِطُوْنَ بِهٖ
١٢١ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمٖ
تَمْضِي اللَّيَالِيْ وَلَا يَدْرُوْنَ عِدَّتَهَا
١٢٢ مَا لَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الْاَشْهُرِ الْحُرُمٖ
كَاَنَّمَا الدِّيْنُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
١٢٣ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلٰى لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمٖ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيْسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
١٢٤ تَرْمِيْ بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمٖ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
١٢٥ يَسْطُوْ بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمٖ
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
١٢٦ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُوْلَةَ الرَّحِمٖ
مَكْفُوْلَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
١٢٧ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمٖ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
١٢٨ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمْ فِيْ كُلِّ مُصْطَدَمٖ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
١٢٩ فُصُوْلَ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمٖ

له وَضَم : تخته. کوږګا چه غوښه پرے ټکوے (قیمه شي)

په یوازے به اصحابو کافران همه ډیرے کړه
١٢٠ لکه کړی بوټئ بوټئ قصاب چه غوښه په وضم
غازیان به همه واړه به اولجو سره ماړه شو
١٢١ هم عقاب به دے په غوښو په هډونو دے رخم
تیرے به پرے شپے شوے هیڅ خبر له شمارۀ نۀ وو
١٢٢ تر هغه چه به راغے په دوئ اشهر الحرم
ګویا دین د پاک نبی وو په یارانو میلمه شوے
١٢٣ چه غوښے د کافر غوښتے پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسے
١٢٤ په چپو به دے هر لور ته غورځول هر دم هر دم
دین دے تر مشرقه تر مغربه جهان او نیوو
١٢٥ کۀ حق وُو که باطل دوُ نور دمنونه شو مدغم
خپل به دے هغه وو چه خپلوی دے وه لخدا یه
١٢٦ بلال حبشی سرو وو ابو لهب دے ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدا دے په ساتنه د دین هسے
١٢٧ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنے د حال اوکړه له کښاره
١٢٨ څۀ دے اولیده له دوئ د لاسه په جنګ او مصطدم
په زړګونو کافران و ربانده راغلل د حنین
١٢٩ تنها دے په یوځا دے کړه همګی درهم برهم

له مُصْطَدَم : میدان جنګ

۱۳۰ أَلْمُصْدِرِي الْبِيضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
مِنَ الْعِدَى كُلَّ مُسْوَدٍّ مِنَ اللِّمَمِ
۱۳۱ وَالْكَاتِبِينَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَكَتْ
أَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَيْرَ مُنْعَجِمِ
۱۳۲ شَاكِي السِّلَاحِ لَهُمْ سِيمَا تُمَيِّزُهُمْ
وَالْوَرْدُ يَمْتَازُ بِالسِّيمَا مِنَ السَّلَمِ
۱۳۳ تُهْدِي إِلَيْكَ رِيَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمُ
فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِي الْأَكْمَامِ كُلَّ كَمِي
۱۳۴ كَأَنَّهُمْ فِي ظُهُورِ الْخَيْلِ نَبْتُ رُبًا
مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ
۱۳۵ طَارَتْ قُلُوبُ الْعِدَى مِنْ بَأْسِهِمْ فَرَقًا
فَمَا تُفَرِّقُ بَيْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ
۱۳۶ وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللهِ نُصْرَتُهُ
إِنْ تَلْقَهُ الْأُسْدُ فِي آجَامِهَا تَجِمِ
۱۳۷ وَلَنْ تَرَى مِنْ وَلِيٍّ غَيْرَ مُنْتَصِرٍ
بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَيْرَ مُنْقَصِمِ
۱۳۸ أَحَلَّ أُمَّتَهُ فِي حِرْزِ مِلَّتِهِ
كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الْأَشْبَالِ فِي أَجَمِ
۱۳۹ كَمْ جَدَّلَتْ كَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدِلٍ
فِيهِ وَكَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

ل نقطه - ذالته مراد زخم - پرهار -

په جنګ کښې به ئې تورې والعطش نعرې وهلې
کهٔ هر څو به ئې نوش کړهٔ د غلیم ګردن دم ۱۳۰
اصحابو به په جنګ کښې د نېزو په قلمونو
د کفارو کل جسمونه ګرځول حرفونه منعجم ۱۳۱
په وینو به ئې تل د غلیمانو میدان سور شهٔ
تا به وے چه لا لا اوشول د ګلونو شوموسم ۱۳۲
خوشبوئي د دوی د باد د نصرت چه تا ته رسي
ګویا چه شګوفه وه په غنچه کښې پټ پنهم ۱۳۳
ښکاریدهٔ به په آسونو هسې مضبوط لکه چه وُنه
وي ولاړه د غرهٔ د پاسه ښهٔ مضبوط او محکم ۱۳۴
زړونه د کفارو والوت هسې شان له خوفه
فرق ئې نهٔ شو کولے چه سړے دے یا بهم ۱۳۵
هغو چه له ښهٔ خدا ئے وي د رسول یاري مونده
مزرے که پرے شي پیښ ترے به او تښتي هغه دم ۱۳۶
دوستان به د نبي هیڅکله نهٔ وي بے مدد ده
دشمن به ئې هم تل تر تله وي مقهور او منقصم ۱۳۷
داخل ئې خپل اُمت کهٔ په حصار کښې د خپل دین
مانند د امزري چه له بچو سره داخل شي په اجم ۱۳۸
ډیر په زمکه پریستلي دي قرآن چه منکران دو
ډیر ئې له غالب شو د ابرهان په هغه چا چه وو خصم ۱۳۹

ل اجم - جاړه - ځنګل - غار -

۱۴۰ كَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِي الْأُمِّيِّ مُعْجِزَةً
فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَالتَّأْدِيبِ فِي الْيُتُمِ
۱۴۱ خَدَمْتُهُ بِمَدِيحٍ أَسْتَقِيلُ بِهِ
ذُنُوبَ عُمْرٍ مَضَى فِي الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ
۱۴۲ إِذْ قَلَّدَانِيَ مَا تُخْشَى عَوَاقِبُهُ
كَأَنَّنِي بِهِمَا هَدْيٌ مِنَ النَّعَمِ
۱۴۳ أَطَعْتُ غَيَّ الصِّبَا فِي الْحَالَتَيْنِ وَمَا
حَصَلْتُ إِلَّا عَلَى الْآثَامِ وَالنَّدَمِ
۱۴۴ فَيَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِي تِجَارَتِهَا
لَمْ تَشْتَرِ الدِّينَ بِالدُّنْيَا وَلَمْ تَسُمِ
۱۴۵ وَمَنْ يَبِعْ آجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهِ
يَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِي بَيْعٍ وَفِي سَلَمِ
۱۴۶ إِنْ آتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِي بِمُنْتَقِضٍ
مِنَ النَّبِيِّ وَلَا حَبْلِي بِمُنْصَرِمِ
۱۴۷ فَإِنَّ لِي ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِيَتِي
مُحَمَّدًا وَهُوَ أَوْفَى الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
۱۴۸ إِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي آخِذًا بِيَدِي
فَضْلًا وَإِلَّا فَقُلْ يَا زَلَّةَ الْقَدَمِ
۱۴۹ حَاشَاهُ أَنْ يُحْرَمَ الرَّاجِي مَكَارِمَهُ
أَوْ يَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَيْرَ مُحْتَرَمِ

ل یُتم - یتیم والے - ٢ غیر منصرم - نه شلیدونکے

لوئے معجزه د ده دا علم دده په زمانه د جاهلیت کښې
او هم هسے آدب دده ګوره په حالت کښې د یتیم ۱۴۰
خدمت ئې کوم په مدح د ده د پاره چه رامعاف شي
ګناهونه چه م کړے دي په شعرو په خدم ۱۴۱
دوئ کړه ځما په غاړه د عقبې د لارے خوف
ګویا چه یو ښکار د ے یم مذبح ته روان شوم ۱۴۲
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیرئ کښې
حاصل م څنے نه کړه بے ګناه او د ندم ۱۴۳
ډیره کم بختي ځما د نفس ده چه وده په تجارت کښې
دین ئې په دنیا او نهٔ ګټه او نه ځنیت کړه د تسم ۱۴۴
چا چه کهٔ دین خپل بیع په دا فاني دُنیا
نو به ورښکاره شي زیان د بیع او سلم ۱۴۵
ګناهونه که م ډیر له لاسه شوے و ځهد م محکم
په ایمان راوړلو په پیغمبر چه رسئ د غیر منصرم ۱۴۶
بل عهد م دا دے چه په نامه دده نامزد یم
بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفی دے په ذمم ۱۴۷
کهٔ حضرت م لاس په قیامت اونه نیسي له فضل
پس وایه ته چه ډوب شوے سخت لغزش کښې د قدم ۱۴۸
پاک دے له ګناه چه امید وار به ترے محروم شي
یا جار ئې بیرته لاړ شي له دهٔ غیر محترم ۱۴۹

ل غیر منصرم - نه شلیدونکے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِیْ مَدَائِحَهٗ
١٥٠ وَجَدْتُهٗ لِخَلَاصِیْ خَیْرَ مُلْتَزِمٖ
وَلَنْ یَّفُوْتَ الْغِنٰی مِنْهُ یَدًا تَرِبَتْ
١٥١ اِنَّ الْحَیَا یُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِی الْاَکَمٖ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْیَا الَّتِیْ اقْتَطَفَتْ
١٥٢ یَدَا زُهَیْرٍ بِمَا اَثْنٰی عَلٰی هَرَمٖ
یَا اَکْرَمَ الْخَلْقِ مَالِیْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
١٥٣ سِوَاکَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمٖ
وَلَنْ یَّضِیْقَ رَسُوْلَ اللّٰهِ جَاهُکَ بِیْ
١٥٤ اِذَا الْکَرِیْمُ تَحَلّٰی بِاسْمِ مُنْتَقِمٖ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِکَ الدُّنْیَا وَضَرَّتَهَا
١٥٥ وَمِنْ عُلُوْمِکَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمٖ
یَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِیْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
١٥٦ اِنَّ الْکَبَائِرَ فِی الْغُفْرَانِ کَاللَّمَمٖ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّیْ حِیْنَ یَقْسِمُهَا
١٥٧ تَاْتِیْ عَلٰی حَسَبِ الْعِصْیَانِ فِی الْقِسَمٖ
یَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِیْ غَیْرَ مُنْعَکِسٍ
١٥٨ لَدَیْکَ وَاجْعَلْ حِسَابِیْ غَیْرَ مُنْخَرِمٖ
وَالْطُفْ بِعَبْدِکَ فِی الدَّارَیْنِ اِنَّ لَهٗ
١٥٩ صَبْرًا مَتٰی تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ یَنْهَزِمٖ

ـلـه لمم ـ واړه ګناهونه ـ

ځو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاك نبی ﷺ
١٥٠ خلاصی م د ے موندلے له کل درده له کل غم
هیــــے مه کنړه چه محتاج ے تر در ورشی غنی نشی
١٥١ باران د سپرلی د ے ګلونه زرغونوی په غره په سم
ماچه ثنا ویله د نبی ﷺ نور مراد م نه وو
١٥٢ خوداچه د رسول ﷺ د برکته شمه خلاص د کل اَلَم
یا رسول ﷺ الله متوجه شما په حال شه ے له تا م پناه نشته
١٥٣ په بند م نفس شیطان بیائی په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاك الله به قهر کاندی به عاصیانو
١٥٤ شفاعت م چرے اوشی هیڅ به جاه نشی ستا کم
دنیا او عقبیٰ دواړه ستا له مخه پیدا شوی
١٥٥ یو څانګه ستا د خوا د ے علم اللوح والقلم
هیڅ اندوه و نه که مرتکب د کبا ئرو
١٥٦ کبیره ـ د امت په مثال لکه لـــــمم
قسمت چه حق کریم کړ د رحمت په کوم زمان
١٥٧ شائد چه پتول د ګناهونو فی القســــم
ډیر اُمید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تا دی
١٥٨ آسان راته حساب کړه چه وی اُمید م غیر منخرم
رحم او کړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
١٥٩ ډیر ناتوان د ے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم

ـلـه غیر منخرم ـ نه پریکیدونکے شوے.

وَائْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْکَ دَائِمَةً
١٦٠ عَلَی النَّبِیِّ بِمُنْهَلٍّ وَّ مُنْسَجِمٖ
امر او کړه اے خاوندہ د کرم په وریځو باندے
١٦٠ چه په نبی ﷺ د تل وریږی شپه او ورځ اودم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِیْنَ لَهُمْ
٦١ اَهْلُ التُّقٰی وَ النُّقٰی وَالْحِلْمِ وَالْکَرَمٖ
هم رحمت که نبی په پیروانو محبــــانو
٦١ بیا په کل اهل تقویٰ چه لری حلم هم کرم
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِیْحُ صَبًا
٦٢ وَاَطْرَبَ الْعِیْسَ حَادِی الْعِیْسِ بِالنَّغَمٖ
څو څنډوی څانګے د سحر نرم بادونه
٦٢ څو چه ساروانان خوشحالوی اوښ په نغم

قصیده بردہ ختم شوه

الله پاك د دا قصیده په دنیا کښ څومره صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب او ګرځوی۔
آمین
فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامه جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی انچه که گفته شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
وخیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که با سوای الله داشت پاک شود و رزائل
نفس برطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر هم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل احد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شان است نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیح دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و جهی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
(نام کوه ۱۲)
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا هر خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

که

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاده گردد و الله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نباشد مثنوی

ای بسا ابلیس آدم روی هست ٭ پس بهر دستی نشاید داد دست

ای بیعت نباید کرد ۱۲

حضرت عزیزان علی رامیتنی قدس سره می فرمایند رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

ای محبت دنیا ۱۲

تمت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیر گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از
ولعنت گفتن بر ایشان ۱۲
تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بد عقیدت است مسئله از محال داشتن دیدار خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دست و پا در گفتن کفر است مسئله اگر کلمه کفر باعتقاد خود گوید و ندانند که این کلمه کفر است اکثر علما برآنند

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر ارادهٔ کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدا شود من حق خود از وی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابدمنه

[illegible]

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور را آواز کرد از سفر بازگشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نعمی و شادی تو
چنانم که نعمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر به نیکی و
بدی آنکس بحال و بدن قیام می کند چنانچه به نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خداست لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا نماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام

پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم

مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله

مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری

گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن

تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نکنیم کافر

شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف

کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود

و در فتاوای سراجیه گفته طالب دین اگر خدای جهان است

بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر

کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من

چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید و گفت که این

چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و با وی آشتی نکنم کافر
نشود چرا که اراده او بعید دانستن صلحست اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی ببینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجیه آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را مویک گفت

کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله

ماتریدی گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی

عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که

خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در

کذا فی البحر الرائق ۱۲ عالمگیری

سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود

مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا بی تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح

آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت

بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که

کذا فی الخلاصة ۱۲ عالمگیری ۱۲

کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که

تو را سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگری را گفت ای کافر او

گفت اگر اینچنین نمی بودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی

گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

بر آنکه مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا از ان از حق تعالی
محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر وی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آنزمان مسلمان شو نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماد مکن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت کا
دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ایخدا رحمت خود

از من دریغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد
هكذا في السراجية ١٢ عالمگیری ١٢
شود و درین صورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته
دشمن خود را خواهد که کافر شود پس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شرابخواری بر مکانی مرتفع مثل واعظان بنشیند و سخن خندگی بگوید و اهل مجلس
ازان بخندند همه کافر شوند مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق
یا ظلم ١٢ عالمگیری
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بودی ١٢ عالمگیری ١٢
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود و
از امام سرخسیؒ منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این
کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و گرنه نشود و
فتوی حسام الدین بر آنست مسئله امام طحاویؒ گفته که از ایمان خارج نکند
مگر چیزیکه انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بران واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بردت
کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست ازان حکم بردت نباید کرد
که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در تکفیر
گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم
کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که الفر کفر
نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان
کافر نشود مگر وقتیکه قصداً کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع اصغر
گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضی علما گفته اند که
کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که رضا
است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
بعضی علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضی گفته که کافر
شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین
بکذا فی قاضیخان ۱۲
نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

مسائل متفرق

مالابد منه

این روایت نتقی است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار
بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس
روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی
گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده
مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او گفت
که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و
امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است
و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق
شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی درا هم نثار کردند یا مبارکباد دادند
هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال دانستن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال دانستن جماع در حالت
حیض کفر است و در حالت استبرا بدعت است کفر نیست مسئله در خسروانی
گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل
بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط
نیست استهزا بعلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر میباید علم چه
کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند و استانها است
یا تزویر است یا گوید من حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید
همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی
او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده
بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة
تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب
کرده گوید کاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان آمد و گفت که صد رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنم کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجده عبادت کند باتفاق کافر شود و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را دران اختلافست در ظهیریه گفته کافر نشود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن وی از وی جدا است و ذبیحه مردار است مسئله در دستور القضاة از امام زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مسائل متفرقه

مالابد منه

همچنین در روید الی و دسهره کفار هند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح
آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا
حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض و خوارج و معتزله و غیره
فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را
از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله وسلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی
اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافرست و اجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت بر آنست که بی ادبی واستخفاف هر کس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الهی را تبلیغ نکرده کفر است

الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علی اجمعهم خصوصا علی سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلی آله واصحابه
واتباعه اجمعین

قوله کفر است [illegible] ۱۲ قال ابوذر [illegible] الاستخفاف [illegible] ۱۲ قوله روافض [illegible] ۱۲

ستایش خدای راست که هدایت کرد مرا به اسلام ونبودیم که هدایت یابیم اگر خدا هدایت نکردی ما را ۱۲ البته آوردند رسولان پروردگار ما حق را [illegible] وسلام او بر جمله ایشان خصوصا بر مهتر ایشان وخاتم ایشان شفیع عالمیان وخطیب پیغمبران روز قیامت و بر آل او و اصحاب او و پیروان او همگنان ۱۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library